בס"ד

דרך הבית

גיליון 54
תמוז
תשפ"ד

ירושלים
שולם
P.P 9539
עיתון רשום
לדואר ישראל

כתובת להחזרה
תחכמוני 26
ירושלים

שמורה
קהילת העובדות החרדיות הגדולה בישראל

כשתגדלו תבינו

זה טור המיועד להקראה לכל מיני בנות הנמצאות עכשיו בבית בכל מיני תנוחות של החופש הגדול.

(אביגיל פראגר. דף חדש)

העתיד כבר כאן, הסכנות גם

הכי קל להתלהב ולהתרגש,
אבל הכי חכם ללמוד את הסוגיה
ולהבין את הפנים האחרות שיש לה.
והן לא סבר פנים יפות.

(נעמי שפירא)

תפריט הבית

חודש תמוז

ד"ש | דף שמורה [04]
לאה ראם

דפדפת [05]
תמר הלר

בית ועד [06]
מדור הלכה

אלופות [07]
הדסה גלזר

תתחדשי [08]
חני מייערס

אור בקצה המנהרה [10]
רוחי ליכטנשטיין

דף חדש [11]
אביגיל פראגר

העתיד כאן, הסכנות גם [12]
נעמי שפירא

הבמה שלכן [16]
שיתופים של בינה

בעצה אחת [18]
מתוך מדור הייעוץ

נערך בבינה אנושית [20]
אסתי כץ

עוברת בשערים [25]
אסתר רוזנטל

עבודה שבלב [26]
עולם התעסוקה מזוית שונה

להבין אל הלב [25]
אסתר רוזנטל

מבית ומחוץ [31]
שושי ברוידא

הפעם סלומון [32]
חוי הימלמן

עוסקות באמונה [34]
רבקי שפירא

סיפור חודשי [36]
פנינה ליכט

רגע ביום [38]
נ. ארי

סלפי [39]
בתיה יונה

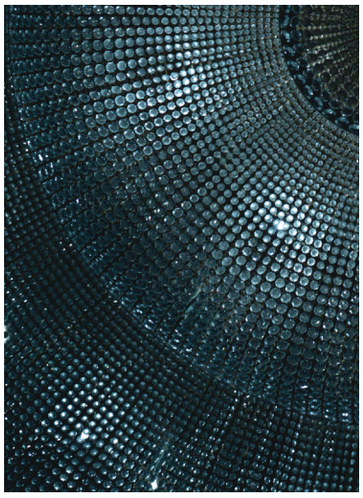

04
וחננו מאיתך בינה

הנטיה הטבעית היא לומר "בואו נמתין"... אך גדולי ישראל פסקו- לא רק מותר שנעשה את הסמינר, אלא חשוב שנעשה!
(ד"ש)

31
הנותן לשכוי בינה

"הן היו חכמות ונמרצות ממנה. היו להן תשובות לכל השאלות ששאלה, ואלף סיבות להסיר מעצמן אחריות על היכלות שלמים של חוויה שנספגו אל תוכן דרך אוזניות זעירות בעלות מערכת סאונד מושלמת"
(מבית ומחוץ)

36
מבינה בתחום

"במוח שלי מצטיירת טבלה. משימות שלי, משימות שלו. המשכורת - שלי. לבקש להעלות אותה - ודאי שהוא. פתירת באגים - הוא, חקירה של תחום חדש - שנינו יחד"
(סיפור חודשי)

אודות
דבר המערכת

פעם סיפורים על רובוטים היו סוג של מדע בדיוני מרתק. קראנו אותם בעיניים נוצצות ונישאנו על כנפי הדמיון המפותח של המחברת. קוראות זרקור מ"פעם" עוד זוכרות את פלאי היבשת השביעית, ואת ה"טיצ'ר- נט" המפחידה הרודפת ברחובות ארץ מידה... אפילו לפני שנים ספורות כשנחשפנו ל"אחד מאלף" המדהים של מ' קינן, עדיין הדברים היו רחוקים מהמציאות במידה רבה, בגדר השתעשעות בדמיון המספק שעה של הנאה ותו לא.

כל קוראת יודעת כי בספרות "רובוטית" טובה, רגע השיא של המשבר בעלילה הוא הרגע בו הרובוטים קמים על יוצרם. הרגע בו הם חכמים מספיק כדי להתארגן ולתכנן מתקפה נגד בני האדם הרודים בהם ומחלקים להם פקודות שאינן לפי טעמם, ומתחילים לשלוט בכוחות עצמם בכדור...

במציאות המהירה והבלתי טבעית של ימינו, תוך מספר שנים קצר התחוללה מהפכה טכנולוגית עצומה מתחת לרדאר. בלי כותרות גדולות המבשרות על השינוי, ובלי הודעה חגיגית ומסודרת- הגל הגואה של הבינה המלאכותית הציף את קו החוף שלנו עוד קצת, ועוד קצת, עד ששפשפנו עיניים וגילינו: הוא כבר פה. הוא כבר מלחך את כפות רגלינו. הזמן בו יכולנו להעמיד פנים שאין דבר כזה במציאות ואין לו קשר לחיינו, כבר תם.

נכון, רובוטים מגושמים עדיין אינם רודפים אחרינו ברחובות, והשליטה נדמית כולה בידינו. עדיין מדובר בממשק חביב וממנומס להפליא, אדיב, עוזר ויעיל כל כך, משרת כנוע ונאמן החוסך לנו זמן ומוכן ברוב טובו להיענות לכל פקודה ומשאלה. אך כל מי שבינה אמיתית בקדקודו, מבחין בכוח האדיר ההולך ומצטבר בידי ה"בינה" מולנו. בהשפעה הסמויה והעצומה שהיא הולכת וצוברת סביב הכדור. בערוצי השליטה ההולכים ומחלחלים אל הנפש. מי יוכל לעמוד כנגדה, ככל שהיא תצבור תאוצה? נדמה שאף אחד.

כמה טוב לנו שאנו חיות בסוג של שמורת טבע נדירה, מובלעת קטנה ואנונימית בה לא מקבלים בזרועות פרושות כל "בשורה טכנולוגית" חדשה, אלא בודקים אותה בשבע עיניים ובחכמת גדולי עולם. איך אמרה לנו אחת המתכנתות עימה שוחחנו לצורך הכתבה- "השיח הזה שאתן מדברות הוא יחיד בעולם. בשום מקום לא מדברים על גדרים, על התבוננות, על זהירות ועל בדיקות. בכל מקום זו רק ריצה מטורפת להתקדם הלאה כמה שיותר מהר אל כל חידוש שיוצא בתחום... ואם אנחנו לא נביא את השיח הזה, מה תעשינה הבנות שלנו הפזורות בכל מקום בתוך המירוץ הזה?"

קשה להסביר כמה מחשבה, לבטים, התייעצויות ובירורים עומדים מאחורי הפקת הגליון הנוכחי. הנושא המורכב והסבוך, התחומים האפורים אליו הוא נושק, הדילמות המקצועיות שהוא מעורר, ומעל לכל- עוצמת הסכנה האורבת לפתחנו במקרה של טעות- הפכו את העיסוק בנושא למקשה אחת של תפילה. שנזכה שיערו עלינו משמים רוח של חכמה ובינה, שחלילה לא נכשיל ולא ניכשל.

תחת הכותרת רבת המשמעות "בינה יתרה", העיתון עוסק בשאלת הבינה המלאכותית לצד הבינה היהודית, הנשית והטהורה. לא לחינם נמצאים כאן שני הקצוות על אותה סקאלה: כי כדי לגשת בזהירות לשאלת הבינה העולמית, אנו זקוקות לתגבור משמעותי של חוש הבינה הפרטי והאישי שלנו. להפעיל היטב את המוח, להאזין גם לקול בינת הלב. להבין דבר מתוך דבר ולשאול את עצמנו בכל שלב: מה באמת רוצה ממני הקב"ה עכשיו? והאם הדרך הנוכחית מובילה אותי אליו?...

...

הכתבה של אסתי כץ מביאה הפעם בפנינו סקירה מקצועית על התמורות והשינויים שחוללה הבינה המלאכותית במקצועות שונים בשוק. אין זה סוד. כולנו יודעות ששינוי הולך ומתחולל במידה זו אחרת, וגם מי שעדיין לא פגשה בו, יתכן מאד שעליה להכין את עצמה למפגש כזה בשנים הקרובות. על מנת להצטייד בכלים השקפתיים מתאימים, נעמי שפירא מגישה טעימות בכתבה המיוחדת "העתיד כבר כאן", בה מובאות בטוב טעם חלק מהתשובות לשאלה ששמענו לא אחת- "מי אמר שזה גרוע?" ו"למה מתנפלים על הטכנולוגיה החדשה?" כתבה שמשאירה לכל אחת חומר למחשבה והתבוננות רבה. ולסיכום מוגשת לכן תמצית של מסקנות מעשיות לאלו הנדרשות לעסוק בתחום, שנלקטו והתבררו מפי גדו"י ומביני דבר מתוך עמל ויגיעה רבה, על מנת לצאת לדרך מחושלות, מחוזקות ומצוידות בבינה של תורה.

בתפילה שלא תצא תקלה תחת ידינו,
שיעזרנו ה' לעסוק באמונה מתוך נקיות ויראת שמים
בברכת קריאה נעימה
המערכת

הפקה ועריכה:
'שמורה' -
קהילת העובדות החרדיות

עורכת:
אביגיל פראגר

עורכת גרפית
עיצוב ועימוד:
ברכי גוזי

עימוד:
תמר הלר

עיצוב שער:
ברכי גוזי - AI

צילומים:
leonardo.ai,
Depositphotos,
Shutterstock,
pexels, unsplash

תגובות, שיתופים,
בקשות והצעות
ניתן לשלוח לכתובת:
magazine@shmura.org

לתרומות:

--
העברה בנקאית:
בנק מזרחי-20 |סניף 563
מספר חשבון 101744
על שם שמורה
--
בטלפון: 02-5474373 שלוחה 2

כי הנא.

בשנים האחרונות הולך העולם ועומד בפני שינויים אדירים בכל תחומי החיים המאיימים על קיומו, כשהמנגנון המפעיל את המערכת המפחידה הזו הוא הכוח החובק את העולם כולו - "האינטרנט". ואם חשבנו שהגענו לתחתית התהום, הנה נפער עתה תהום לתהום זו, והיא "הבינה המלאכותית", המאיימת להשמיד ולאבד הכל, שאף גויי הארץ אובדי עצות מולה, ומתריעים שהיא עתידה לשלוט באנושות מבלי שתהיה יכולת למנוע זאת מאתנו. אבל זה דרכם כסל למו, גם כשרואים מול עיניהם את פחיתות הרע והחורבן שבעקבותיו, אינם מסוגלים לסגת, וטומאת היצר הנכרכת בנפשם ומלפפת וחונקת את צוארם עד כדי מות, גוררת אותם עוד ועוד אל התהום הגדול הזה. ואינם מבינים שהפורענות היא תוצאה של אותו שורש פורה ראש ולענה שהם נצמדו אליו בתשוקת יצרא דבעל פעור, וכל זמן שלא יעקר אותו יצר מהשורש לא יוכלו לו.

למול התהליכים המשמעותיים המתרחשים בעולם, עלינו לעמוד ולהתבונן, להבין ולהשכיל את המוטל עלינו בשעה זו.

כי הנה התמיהה הגדולה היא, אף שבחסדי הבורא ית' זכינו כי בדורנו יש תורה לרוב והישיבות והכוללים מלאים מזן אל זן, מה שלא היה מוכר בדורות הקודמים, וגם בדקדוק ההלכה ובהידור המצוות איכשר דרא ודברים שבעבר היו נחלת יחידי סגולה, בדורנו הם נחלת כל יראי ה', המתבדלים ומתרחקים מכל גויי הארצות ומכל מה שמסמל את דרכיהם והוויותיהם. אך לעומת זאת, פלא הדבר, הכיצד לא פסח מעלינו ומתוכנו אותו יצר של האינטרנט, כאשר המלחמה מתחדשת ומתגברת בכל יום ויום, ואחרון הכביד, היא "הבינה המלאכותית", שכפי הנראה עתה אין אפשרות לסננה - הלא דבר הוא!

את ההסבר לתופעה זו, מצאנו בדברי הרבי הגדול לענייני מלחמת היצר של הדורות האחרונים, הוא רבינו בעל המכתב מאליהו זצלל"ה. ודבריו אשר נאמרו לשעתם ולדורות, שופכים אור על מהות הנסיונות של עיקבתא דמשיחא, שאף גדולי האמוראים חששו מפניהם וביקשו "ייתי ולא אחמיניה".

המכתב מאליהו (ח"ה עמ' 321) מבאר מה שמצינו על החטאים הגדולים, כחטא עץ הדעת, וחטאי דור המבול, וחטא העגל - שגם לאחר העונש שקיבלו, וגם לאחר ששבו בתשובה והתחרטו על מעשיהם הרעים, מכל מקום לא הועילו להחזיר את המצב לקדמותו כפי שהיה קודם החטא. שהרי אדם הראשון עשה תשובה גדולה במשך ק"ל שנה (עירובין יח ע"ב), ומ"מ לא שב לגן עדן ולא נפטר מגזירת המיתה. וכן לאחר המבול, אף שהקב"ה כילה את כל החוטאים "וימח את כל היקום אשר על פני האדמה... וימחו מן הארץ", העולם לא שב למעלתו כמקדם כמבואר ברמב"ן (בראשית ט, ו). וכן לגבי חטא העגל, שגם לאחר תפילות משה רבינו ותשובת ישראל, עדיין רושם אותו חטא נורא נשאר, לא רק לאותו דור, אלא לדורי דורות, כמש"כ "וביום פקדי ופקדתי", שבכל פורענות מעורב עדיין משהו כעונש על חטא העגל (סנהדרין קב ע"א).

וביאר המכתב מאליהו, שכדי לעקור את כח רושם החטא לגמרי ולהחזיר את המצב לקדמותו כמו שהיה קודם החטא, צריך לתקן את נקודת הבחירה הראשונה שממנה התחיל הקילקול, והוא עצם הרצון הראשון לעשות כנגד רצונו ית'. ולכן, לא די שמתוודים על מעשה העבירה ומתחרטים עליו, כיון שחוק חקק השי"ת בבריאה, שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, וכל זמן שהרצון הראשון בשעת הבחירה ההיא לא ניתקן, עדיין נשאר האדם באותו מצב שהיה אז בשעת הנסיון, שרצונו היה לילך כנגד ה', ולכן מוליכין אותו הלאה עפ"י אותו הרצון הראשון.

הדברים עמוקים מאוד, ויסודיים ביותר, בבואנו להבין את המתרחש לנגד עיננו - להבין מה היא "נקודת הבחירה" של האינטרנט, ומתוך הבנה זו, נדע ונבין מהי הדרך להתמודד מול יצר זה, ואיך להביאו לתיקונו.

עצם ושורש היצר הטמון בטכנולוגיה המודרנית, עוד לפני הדברים הנוראים שבה, הוא מה שגילה מרן הגראי"ל שטיינמן זצלל"ה, שזהו "ביטול הזמן" האינסופי הנגרם על ידה, ובכללה הטלפון הנייד על כל גרורותיו.

וכבר ביאר הגר"א ז"ל (בפירושו למשלי א, כג), שיצרא דדברים בטלים הוא היצר הכי מושך ומהנה. וזאת, משום שהוא היפך המצוה גדולה ביותר מכל המצוות שהיא לימוד התורה שעליה נצטווינו "והגית בו יומם ולילה". ומשום כך היצר לעומתו גובר ומושך ביותר, כמו שביאר הגר"א שם: "ולכן יש הנאה מדברים בטלים וליצנות יותר מכל העבירות אף שאין בזה עוה"ז, אך מחמת שרוח הטומאה גדולה עד מאד, והיא כמעין הנובע היפך התורה שהיא כמעין הנובע".

וכבר יסד לנו הגר"א, שיש שבעה ראשי עבירות: קנאה, תאוה, גאוה, כילות, זנות, כעס, ובטלה שהיא כנגד כולם, ובטלה גורם להתחבר לסט"א שהיא שורה על ריקן, וכמ"ש "על כי אין אלוה בקרבי", והיא כנגד אלוהים אחרים (יעוי' ביאורי אגדות ברכות ד ע"ב, ובלקוטי הגר"א א-ב אות ת, וביאורי אגדות ב"ק צב ע"ב).

וכפי שראינו במחשב הביתי, שכבר בתחילת דרכו של היצר נכרך הדבר עם ביטול זמן. התלות של האנושות עם "המחשב", נוצרה שלב אחר שלב. תחילת החדירה לבתים היתה במחשב שכל פעולותיו היו רק עיבוד תמלילים, שהוא כולו תועלת. אך עד מהרה החל להתפתח לבילוים - בתחילה למשחקים פשוטים שהלכו והשתכללו - ועד מהרה לסרטים שרתקו את המשתמשים למסך במשך שעות ארוכות ללא תכלית, שקלות השימוש וקלות ההפצה באמצעים השונים, הלכו והשתכללו במשך הימים, ובעקבות זאת השימוש התפשט יותר ויותר. ושיאו היה ב"אינטרנט", שעד היום רק הולך ומתפתח מיום ליום, ועמו הריגושים

> **כדי לעקור את כח רושם החטא לגמרי ולהחזיר את המצב לקדמותו כמו שהיה קודם החטא, צריך לתקן את נקודת הבחירה הראשונה שממנה התחיל הקילקול, והוא עצם הרצון הראשון לעשות כנגד רצונו ית'.**

והבילויים שאין להם קץ. וממנו התפתחה עתה "הבינה המלאכותית", שכל העולם כולו, עומד ותוהה מולה, וחושש בפני התמודדות והתמורות שהיא עתידה להביא בחובה, ושעדיין לא עמדו על טיבה וסופה - שמעצימה ומכפילה את הסכנות עד כדי איבוד שליטה מוחלט.

*

"ביטול הזמן", הוא הוא "נקודת הבחירה" של יצר המחשב וכל הבא בעקבותיו. כי עצם ביטול הזמן הוא האסון הגדול והעיקרי שבאינטרנט. וממנו, בשלב השני, מתגברים ג"כ שאר ראשי העבירות - קנאה, תאוה, זנות, כעס. ועל כן, על פי המכתב מאליהו, ההתמודדות מול יצר האינטרנט, צריכה להיות בשורש הראשון - ביצרא דדברים בטלים, שענינו עזיבת ציווי התורה "ודברת בם ולא בדברים בטלים". ודבר זה נוגע ג"כ לאומות העולם, שהרי אמרו חכמים שהבטלה מביאה לידי

הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א
מכוון דרכה של 'שמורה'

...בינתכם

שעמום, ושעמום מביא לידי חטא, והאינטרנט יוצר את השעמום והחטא בחדא מחתא.
וגם כאשר באו לתקן ולסנן, תיקנו (במידה מסויימת) את השלב השני. אולם השלב הראשון והיסודי שממנו נובע הכל - עניין זה מעולם לא נלקח בחשבון!
ומכאן נבין איך קפץ על העולם דבר נורא זה שעוקף כל סינון שהוא, ועוד

כפי הנראה בהתפתחות המהירה של הטכנולוגיה בבחינת מתגבר ומתחדש בכל יום ממש, איך העולם יעמוד בזה?

מגביר את התלות בו, ממש כמעיין הנובע ההולך ומתגבר - כמו שכתב המהר"ל (ח"א כתובות סו ע"ב ד"ה מלח) שתכונת המעיין היא "אשר הוא משפיע אל כל מקום ומתפשט מימיו, כל זמן שהמים יוצאים ומשפיעים אל כל צד מוסיף ומתגבר תמיד המקור". כך ככל שהשימוש במחשב הלך והתפשט, כך "הוסיף והתגבר המקור" - הרעיונות והאמצעים לבילוי ולשריפת הזמן - הוא היצר של דברים בטלים, בכל מיני אופנים כפי שאנו נוכחים יום יום.

*

ומעתה נבין את אמירתו החריפה של מרן הגראי"ל שטיינמן זצלל"ה בענין הסכנה המחרידה של "האינטרנט", כשנשאל: שכפי הנראה בהתפתחות המהירה של הטכנולוגיה בבחינת מתגבר ומתחדש בכל יום ממש, איך העולם יעמוד בזה? וענה בזה"ל: "אין הכי נמי! היחידים שישארו, הם בני התורה שסוגרים את עצמם בבתי המדרש ואין להם שייכות עם העולם!"
רק כאשר נזכה לתקן את השורש של היצר הזה - אזי לא יהיה ליצר האינטרנט ולא לבינה המלאכותית ולא לכל אביזרייהו דביטול תורה - שום שליטה עלינו, כמו שאמרו חז"ל (מדרש משלי כד, לא): "כל זמן שדברי תורה נכנסין ומוצאין חדרי לבן פנויין, הן נכנסין ושרויין בתוכו ואין יצר הרע שולט בהן, ואין אדם יכול להוציאם מתוכו... כך יצר הרע, אם אין מוצא דברי תורה שולט ביניהן ואין אתה יכול להוציאו מתוכו".
והדברים נוראים! כאשר חדרי הלב פנויים מדברי תורה, היצר הרע משתלט עליהן עד כדי כך ש"אין אתה יכול להוציאו מתוכו". והתרופה היחידה כנגדו היא אחת - כאשר חדרי הלב מלאים בתורה, אזי אין ליצר הרע שליטה, "ואין אדם יכול להוציאם מתוכם".
וזכינו שמרן ראש הישיבה הגאון ר' ירחמיאל גרשון אידלשטיין זצלל"ה, פתח לנו פתח תשובה בענין זה, שללא הרף עורר את הלבבות על העוון של דברים בטלים, ולימד את ישראל איך אפשר להתגבר על יצר הבטלה ולהגביר את ההתמדה בלימוד התורה באופן שמושך את הלב ומהנה את הנפש, ושלא להסיח דעת מהתורה משעת קימת האדם עד לכתו לישון.
ובודאי ששתלו הקב"ה בדורנו כדי ליתן לנו סולם עלייה בענין יסודי זה.
וכאשר אנו עומדים למול האיום הבלתי-נודע החדש, למול "הבינה המלאכותית" שאמורה לגלות ולחדש כל ענין של חכמה, ועל כל שאלה על כל המתהווה בעולם יש לו תשובה - יש לנו "בינה אלוקית" משלנו, כמ"ש (דברים ד, ו): "ושמרתם ועשיתם, כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים... ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה".
אצל אוה"ע החכמה והבינה אינם מטרה בפנ"ע, אלא הם כלים כדי לפתור בעיות ולסייע לחיים נוחים ומהנים, והפתרונות שמציעה הטכנולוגיה המודרנית מייתרים את הצורך להיות חכם, ועתה שפרצה לעולם הבינה המלאכותית גם לא צריך להיות נבון. ואילו אצל עם ישראל עסק התורה הוא מטרה בפנ"ע, ועמלה של תורה עושה את האדם עצמו לחכם ונבון וקרוב יותר לבוית"ש - כי רק "היא חכמתכם ובינתם", ואף הגויים יכירו בכך, וכמ"ש "לעיני העמים" - וזה יהיה בשעה שהטכנולוגיה תקרוס, שאז אנשים יצטרכו להפעיל את שכלם ותבונתם כדי לשרוד, ואז יבינו הגויים את גדולתה של תורה ולומדיה, ויבינו שלימוד התורה ושמירת חוקיה היא זה שמקנה חכמה ובינה אלוקית, ואז יקראו הם בקול גדול "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה".
רק העיסוק ב"בינה האלוקית", תוך כדי ניצול הזמן, וההתרחקות מביטול הזמן בכלל ובשוטטות ברחבי האינטרנט בפרט - היא היא שתציל אותנו ממלתעות "הבינה המלאכותית", שעלולה להמיט חורבן על העולם, בין השאר בכך שתייתר את הצורך באנשי עמל ומלאכה, ותהפוך את בני האדם למציאות מיותרת ומבוטלת, מדה כנגד מדה על הנהייה אחר תרבות "הבטלה".
ואלו שזכו לכך, שאין להם כל קשר ושימוש בדברים הללו, צריכים להיות מאושרים עד מאוד, ועליהם לעמוד מכל משמר שלא לפנות אחרי "אלוהים אחרים", ולשמור את בתי המדרש נקיים מכל אותם כלים המסיחים את הלב מלימוד התורה, ושלא להכניס לביתם אותם כלים מסוכנים, שגם אם הם מסוננים כביכול ממראות אסורות (שגם זה מוטל בספק, שלא ימלט שלא יזדמן מראה או דבר שאינו ראוי במקרה), שחוסכים מעצמם נסיון זה.
והם אלו שיזכו לעבור את ניסיונות הזמן בהצלחה, כהבטחת השי"ת הבא ליטהר מסייעין בידו. ולכל האחרים צריך לומר: רבותי די! הגיע הזמן לעצור ולומר עד כאן!

אז יתגלה לעין כל, שהתרברבות של האדם וגאותו על התקדמותו בכיבוש הבריאה כביכול מביאים רק לאבדון:

*

ומן הראוי להביא לסיום עוד מדברי המכתב מאליהו (ח"ג עמ' 205), שהם נראים כמו דברי נביאות, וז"ל: "מלכות משיח צומחת ומתגלה מתוך מלכות אדום, שע"י חורבנה של מלכות אדום עולה ומתגלה מלכות שמים - 'והיתה לה' המלוכה', חורבנה של אדום יבוא רק ע"י חורבן העוה"ז, כאשר מביא הקב"ה את העולם למצב שיסודות חיי העוה"ז יתמוטטו: השלוה תתערער, חיי הפרט יהפכו לחיי דאגה, פחד וייסורים, וכל העולם כולו יעמוד תחת אימת הרס וחורבן, אז יתגלה לעין כל, שהתרברבות של האדם וגאותו על התקדמותו בכיבוש הבריאה כביכול מביאים רק לאבדון: אז יכירו את העדר וההפסד שבחיי העוה"ז כשהם מרוקנים מכל תוכן רוחני, המובילים רק לכלייה ואבדון, כשיתייאש האדם מלהשיג את רצונותיו ותאוותיו, אז יתגלה אורו של משיח - ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו, ותיראה ירידתה וחורבנה של מלכות אדום לעין כל" וכו', עכ"ל.
כאשר אנו רואים בעינינו, את תחילת התגשמות התהליך הסופי המתואר בדברי הרב דסלר המופלאים, על התרברבות אנשי אדום בכיבוש הבריאה מחד, והחשש על ערעור והתמוטטות מוסדי עולם מאידך, הלא כמה שוטה צריך להיות האדם כדי להתחבר בשעה זו אל אותם אנשי אדום המופקרים שמסכנים את המשך קיומו של העולם ולהתיישב ביניהם, וד"ל.
אין לנו אלא להתנחם ולצפות כי במהרה תתגלה שכינתו עלינו, בגילוי אורו של משיח, בביטול מלכות אדום, כאשר העולם כולו יגיע לתיקונו השלם, והיה ה' למלך על כל הארץ.

וחוננו מאיתך... בינה...

את הגליון הזה אני פותחת בפניכן באימה, ביראה, בפחד ובדמע.

כן... אני חושבת שלא אגזים אם אתאר את סערת הנפש שאני מצויה בה.

שהרי, אם עד היום, זכיתי ובמסגרת 'שמורה' היתה לי הפריבילגיה **להגיב** למציאות, הרי שהפעם, בנושא הזה - אנחנו **מגיבים למציאות עתידית.**

תגובה למציאות עתידית היא תמיד בעייתית משום שהנסיון במלא עוצמתו עדיין לא כאן, כלי ה'בינה' בארץ הרבה פחות מפותחים. ולכן, מצד אחד - הזעקה עלולה חלילה להישמע מוגזמת, ומאידך - כאשר מסבירים מידי את גודל השבר- ישאלו השואלים: לשם מה? לשם מה עלינו להכיר את כל מדמנת הבינה, הרי זה (עדיין) לא כאן.

אולי אפשר לדמות את זה למצב בו עדיין לא היו בכלל אפליקציות לסמארטפונים בארץ, רק אפליקציה אחת של זמני תפילות ומגוון שיעורי תורה להורדה. לו יצוייר, שהיה קם תורם גדול ואומר "בואו נחלק לכל עם ישראל את המכשיר! כך יהיו כולם בזמן בתפילה וגם תרבה תורה בישראל".

הרעיון נשמע לא רע, אולם בהינתן העובדה שבכל העולם כולו אנשים איבדו צלם אנוש בסחף אחר המכשיר, הרי שלא צריך להיות חכמים מידי כדי להבין שודאי אוטוטו מעבר לפינה מחכה גם לנו, המשתמשים במכשיר 'המשעמם היום' - צונאמי של אפליקציות טורפות ומכלות כל חלקה טובה.

ובכל זאת, הנטיה הטבעית היא להגיד "בואו נמתין", אולי בכלל יבוא גואל עד שיבואו הצרות הגדולות?

אודה ולא אבוש, שהרצון הבסיסי שלי היה לברוח מהנושא.

כל כך מסוכן, כל כך מאיים, ועם כל זאת, (שוב: עדיין) לא כל כך מוחשי... כך שהנטיה הטבעית היא להישאר באזור המוגן. לחזק אזורים חזקים יותר, ולהרגיש שהמצב ב"ה 'בשליטה'.

אבל, מי מכן שהיתה שותפה ללבטים ולדילמות שקדמו לסמינר המקצועי, ודאי יודעת, שההכרעה שקיבלתי מגדולי ישראל היתה ש"לא רק מותר שנעשה את הסמינר - אלא זה חשוב שנעשה", ומשכך, אני חשה שהפעם אין לי אלא לצלול למימיו העכורים והסוערים של הניסיון הקשה מולו אנחנו עומדים להתמודד בתקופה הקרובה.

זה מפחיד... זה כואב... זה פוצע - איי!

נכון: AI!

*בחרנו לגיליון את צמד המילים המעצימות **"בינה יתירה"***
ויבן ה' אלקים את־הצלע אשר־לקח מן־האדם לאשה ויביאה אל־האדם (בראשית ב' כ"ב)
*מלמד **שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש** (נדה, מ"ה ב')*

ומעל במה חשובה זו, של אלפי נשות ובנות ישראל **שניחנו במנות גדושות של בינה יתירה,** אני פונה מלב אל לב לחברותי המבינות והמתבוננות - בואו נתבונן ונבין יחד עומקו של נושא, בואו נבין דבר מתוך דבר ונקדם יחד את פני הרעה, בואו נשלב ידיים ונבנה חומות של הגנה סביב כרם בית ה'.

בואו נחוש את הסיסמוגרף הפנימי לפני שחלילה, רעידת אדמה תפקוד אותנו.

כפי שאמר אחד מגדולי התורה בארה"ב: אל תשאלו 'מה הבעיה', תשאלו 'מה הלאה'?!

נכון, יהיו הרבה סביבנו שלא יבינו את גודל הסכנה. להרבה מתוכנו לא תהיה עדינות הנפש כדי לחוש את עוצמת הבעיה, אבל אנחנו - בל נרפה!

ניקח את המתנה היקרה שבורא עולם הביא לנו, הנשים, היכולת לראות דברים ולהכירם גם באופן של 'צורה בתוך צורה', נעטוף אותה במסירות, בנחישות, ובחוכמה המיוחדת של נשות ישראל בכל הדורות באשר הן -

ונשתמש בכל הכלים העומדים לרשותינו כדי לקדם את פני הרעה.

וכן, למרות שמדובר בכלים מלהיבים ובטכנולוגיות מדהימות, מבחינתנו - אלו כלים מאיימים איום של ממש.

ומה שמוטל עלינו, אלו היוצאות לעולם 'הפתוח' ונתקלות בפגעי העולם, זה להוות חומת הגנה מול הצונאמי המתחדש.

לעצור, להתבונן ולהבין דבר מתוך דבר.

גם מציאות שנראית תמימה, פשוטה ובלתי מזיקה - עלינו להעמיק מבט ולהבין את הסכנה שהיא טומנת בחובה.

נדרשת מאיתנו **בינת המעשה,** שהרי אם עד היום עולם האינטרנט סגר עלינו מכל כיוון ודרש עוצמות מיוחדות כדי לא להיסחף ולהיגרר לתוך המערבולת, הרי שככל שהכלים 'חזקים' יותר, הנסיון הרבה יותר קשה.

נדרשת מאיתנו **בינת הדעת,** שכן כל עולם סינון האתרים של אתרים בעלי דעות והשקפות זרות - מתמוסס ונעלם. המנועים מאחורי הקלעים אוספים את המידע מכל הרשת. עצם העובדה שכל שורה כתובה היא סינתזה של כל הדעות שבעולם, כבר מהבהבת וזועקת מולינו - שודאי אין זה מדרך ה'ואבדיל אתכם מן הגויים'.

נדרשת מאיתנו **בינת הלב** - כל מה שידענו על עידון המידות והנפש, כמטרת חיים בפני עצמה - בטל ומבוטל. רובוטים אוטומטיים מחליפים מקומם של בני אדם, בהבדל 'דק': כדי להתנהל מול 'ישויות' אלו - לא נדרשת שום עבודת מידות, כך שמי שיבלה את ימיו ליד המסכים, יהרוס אט אט את מנגנוני הרגש הטבעיים שלו כאדם...

נדרש מאיתנו להסיר מסכות ממסכים - ולהיות חזקות מספיק מול הסכנות האורבות לפתחנו...

•••

לקראת סמינר הAI ערכנו יום הקדמה. המנחה, הנחשבת מהראשונות בתחום, אישה מבוגרת הנראית כבעלת נסיון תעסוקתי עשיר מאד פתחה את הסמינר במילים אלו:

"אני נרגשת לפתוח את הסמינר הייחודי הזה. **אני מרגישה**

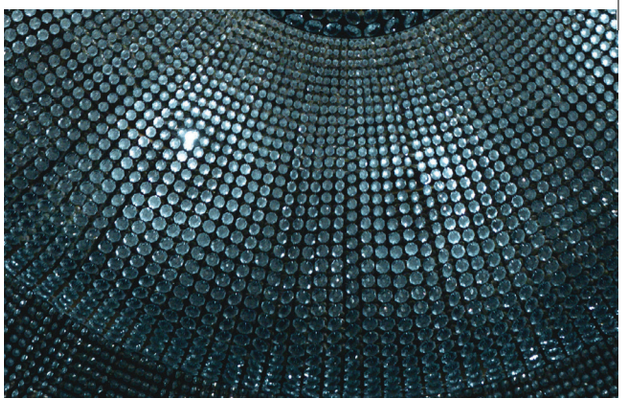

שזהו אחד הימים הגדולים שלי בקריירה המקצועית, הציבור הכללי מצוי עמוק בתוך מרוץ של AI, עולמות חדשים נוצרים בקצב מסחרר והסכנות הערכיות העולות ונובעות ממנו לא זוכות להכרה. סוגיות אתיות נדחקות לשוליים...

כאן מצאתי לראשונה התייחסות אמיתית לערכים!

אני נרגשת לומר לכן, **שלמרות המגבלות הרבות והכללים שהונחינו להתיישר לפיהם, אני מרגישה סיפוק מעצם העובדה שיש לנו במה לדון בעולם הAI מצד אחד באופן מקצועי, ומצד שני - בכבוד לערכים!"**

אחת המשתתפות אמרה לי "וואו! איזה קידוש ה'"!

אכן, היא צודקת. אבל במחשבה שניה, הקידוש ה' האמיתי שקורה כאן הוא עצם העובדה שאנחנו, בתוך עצמנו, מחליטות יחד בכל הלב, להמשיך ולהתחזק ולא לתת לעולם השקר הוירטואלי לכסות את אור האמת בכיסוי עכור נוסף.

יום יום אנחנו מתפללות לבורא עולם **ואל תביאנו לידי ניסיון!** כמה ייחלנו וקיווינו שהנסיונות הקשים מהרשת הפרוסה לרגלינו - היו חבלי משיח אחרונים...

והנה, מול עינינו, נפרסת מצודה מאיימת פי כמה וכמה...

האם ניתן להצליח גם מול הניסיון הגדול הזה?

בוודאי שכן!!!

מקובלנו במקורות רבים - שאין בורא עולם מנסה אם לא שיודע שנוכל לעמוד בנסיון!

*ודע כי **השם צדיק יבחן** (תהלים י"א ה'), כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו יצוה אותו בניסיון, ולא יבחן את הרשעים אשר לא ישמעו. והנה כל הניסיונות שבתורה לטובת המנוסה: (רמב"ן בראשית כב)*

להצליח מול הנסיון - ודאי שאפשר,

האם כולם יצליחו? - זה כבר תלוי בנו...

עד כמה נבין את הסכנות...

עד כמה נרחיק עצמנו מאזורי הנסיון,

עד כמה נמעיט את השימושים.

נשים צדקניות, בבינתן היתרה, עמדו איתן בכל הדורות. הן זיהו מה רצון ה' מהן, ולא נסחפו בחטא...

יש לנו את הכוח, דווקא לנו כנשים, לעמוד בפרץ.

אום אני חומה... הושע נא!

מסיימת בתפילה מעומק לב לבורא עולם,

החונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה

חננו מאתך דעה בינה והשכל!

לאה

דפדפת

תמר הלר

בליבנו בינה

בֵּין גִּחוּךְ מְנֻמָּס
לְעָמְקוֹ שֶׁל נְיוּאַנְס
בֵּין קְרִיצָה
לְחִיּוּךְ
וָחֵצִי
מַחֲזֶה שׁוּב נִרְקָם
מְדַבְּרִים עַד עָמְקָם
מַצִּיעִים לְךָ מַכָּ"ם
לֹא תִּרְצִי?

כָּל קִיר - הוּא פּוֹלֵחַ.
כָּל נָהָר - צוֹלֵחַ
מַבָּט חַד. אֶחָד.
וְתִרְאִי
אִם לְרֶגַע
נָשַׁם
סֶיְסְמוֹגְרָף
קַו נִרְשָׁם
וּצְרִיכִים אוֹתָךְ שָׁם.
לֹא תִּהְיִי?

כָּל נֶפֶשׁ - שְׁקוּפָה
לְמוּלֵךְ
עֲטִיפָה
וּפָנִים. הֵם חַדִּים
לְהַפְלִיא
וְלִבֵּךְ, שׁוּב נִמְלָא:
נְשָׁמָה
מִתְגַּלָּה!
לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִילָהּ.
לֹא תּוּכְלִי?

לִרְכֹּשׁ הֲבָנָה
לְהַבְחִין מֵחָדָשׁ
בַּמֶּרְחָב
שֶׁבֵּינֵךְ
לְבֵינִי.
לְשַׁלֵּם מְחִירִים
בִּמְכָוָן
וְלִבְחֹר
בֵּין שָׁחֹר
לְלָבָן.
לֹא תִּקְנִי?

וְאַתְּ כָּאן. נְחוּשָׁה
וְהַלֵּב
בְּאִוְּשָׁה
מְאַבְחֵן בֵּין
סוּגֵי צְחוֹק
לִבְכִי
וּבְרֵרָה לֹא נוֹתְרָה
רַק בִּינָה יְתֵרָה
שֶׁנִּתְּנָה
לְאִשָּׁה.
לֹא תִּקְחִי?

בית ועד
שאלות שהונחו על שולחנם של מוצ"ים מטעם הגאון רבי ישראל גנס
שליט"א, נשיא ה'שמורה'
לשאלות: shoalot@shmura.org

שאלות בהלכות לשון הרע

שאלה

שאלה 1:

הגיעה אלינו עובדת חדשה למשרד. האם מותר לי ליידע אותה שהבוסית היא אישה קשה, ולכוון אותה כיצד להתנהל מולה כדי להקל עליה את ההסתגלות?

שאלה 2:

אני ראש צוות. מנהלת הפיתוח רוצה להביא לאחת העובדות משימה שלדעתי "גדולה עליה" והיא תתקשה לעמוד בה. האם מותר לי לומר למנהלת הפיתוח שהעובדת לא מספיק מוכשרת עבור משימה זו?

תשובה: איסור לשון הרע, דהיינו לדבר דברי גנאי על הזולת, הינו כידוע איסור חמור מאד. אמנם כאשר הדיבור הוא לתועלת - ומתקיימים בו התנאים הנצרכים לכך - הדבר אינו נחשב כדיבור של לשון הרע אלא כדיבור של היתר, ולפעמים יש בזה גם מצוה של "לא תעמוד על דם רעך" שעניינה חיוב להציל את הזולת מנזק שעלול לבא עליו או על ממונו.

תנאי ההיתר של "לתועלת" הינם רבים ומשתנים ממקרה אחד למשנהו, ובכל זאת נזכיר כמה תנאים מספר חפץ-חיים, המצויים מאד בחיי היום יום ונוגעים גם לשאלות הנ"ל.

א) יש להתבונן האם העובדות שאנחנו מתבססים עליהן אכן מדויקות, האם אין אנו טועים בפרשנות של המקרה, והאם אנחנו נותנים פרופורציה נכונה לדברים. לפעמים ע"י התבוננות בכל הנ"ל מגלים שיש צדדים נוספים למטבע, ואז יתכן שהדיבור איננו מוצדק ואינו לתועלת.

ב) יש להתבונן האם יש סיכוי סביר שהדיבור אכן יביא לתועלת הרצויה, שאז הוא נחשב דיבור המותר. אם הסיכויים לתועלת קלושים משום שהשומע לא יוכל או לא ירצה לעשות דבר עם המידע שיקבל, הדיבור אסור מאחר שהסיכוי שתצא ממנו תועלת הוא קלוש. אמנם כאשר הסיכוי לתועלת הוא סביר, הדיבור מותר אף אם בסופו של דבר יתברר שלא יצאה ממנו תועלת.

ג) אם שייך להשיג את התועלת מבלי לדבר בגנות הזולת, אין זה נחשב כדיבור לתועלת כיון שאפשר להשיג את אותה תועלת בלי דיבורי גנאי.

ד) מותר לדבר את דברי הגנאי רק עד כמה שהם נצרכים עבור השגת התועלת, אבל אם יש פרטים מיותרים שאינם נצרכים עבור השגת התועלת, צריך להשמיט מהסיפור את הפרטים המיותרים, וכל שכן שאסור לתאר באופן מוגזם מאשר היה באמת.

ה) כשמדברים לתועלת יש לכוין אך ורק לשם התועלת, אבל אם גם נהנים מדיבורי הגנאי (כגון שהמדבר כועס או שונא את המדובר) הרי זה אסור גם אם הדיבור הוא לתועלת.

לפיכך:

בשאלה 1: לפני שמדברים על הבוסית צריך להתבונן אם אין דרך אחרת להגיע לתועלת הרצויה. אם אכן אין דרך אחרת, יש לדבר את המינימום הנצרך עבור המטרה (ובודאי שלא להוסיף "מלח ופלפל"), ולכוון אך ורק לתועלת של העובדת החדשה, ולהתגבר על עצמנו שלא תתערב הרגשת נקמה בבוסית הקשה.

בשאלה 2: הדיבור במקרה זה הוא ודאי לתועלת, הן לעובדת והן להנהלה, שהרי אם העובדת תקבל עבודה ש"גדולה עליה" יכעסו עליה הרבה יותר. אמנם אם אפשר בקלות לשנות את חלוקת העבודה בתירוץ אחר, יש להימנע מלדבר בגנותה של העובדת. אם הדבר לא אפשרי צריך למזער עד כמה שאפשר את הגנות, כגון לומר שהעובדת מוצלחת במיוחד בתחום אחר ופחות בתחום זה, ולכן עדיף להטיל עליה תפקיד אחר.

עמוד זה מכיל דברי תורה ואין לנהוג בו מנהג ביזיון

בחני את עצמך לפי האלף בית
והפעם בנושא "נשים בישראל"

א
להחזקת תורה הוזילה ממונה
עד שחתנה - שחש עצמו כבנה
בשמה התכנה

ב
"התקופה המאושרת והשקטה
ביותר היתה כאשר פרחח אוקראיני
שבר את ידי הימנית"

ג
זכרונות מהמלין

ד
גם אישה, גם נשיא וגם פודת
השבויים הגדולה בהסטוריה

ה
שמלה חדשה להתחלת לימוד
הגמרא (ש"מ)

ו
"שרה שנירר של אמריקה"

ז
"כלי הנשק" מתוך ה"ברז"ל"

ח
חכמנית, דרשנית וצדקנית

ט
נצלה ממים ונצלתה באש
וממנה יצא ה"איל משולש"

י
שתים נפקדו בק"ל
ובניהם זה מול זה במשקל

כ
כינוי לאישה יפה, כנגד עין הרע

ל
ניחוחי ההדס (ש"מ)

מ
איך נדע אם את חסידת ויז'ניץ או
מצאצאי הרב עובדיה יוסף?

נ
מתוק שהפך למר

ס
מסרה נפשה ללא היסוס
גם כשנגררה בזנב הסוס

ע
מיוחסת בזכות עצמה,
בזכות אביה ובזכות בעלה
וכל כולה שמחה ופריחה

פ
מי יתן לי אבר **כיונה** אעופה ציון
הקדוש אומנה

צ
האישה שמצאה מנוח

ק
שתיים מתוך שלוש היפות בארץ

ר
ביתו של ה"חפץ חיים של אמריקה"

ש
למי אמרו: "אל תתיראי מן
הפרושין ולא ממי שאינן פרושין,
אלא מן הצבועין שדומין לפרושין,
ש**מעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין
שכר כפנחס"**

ת
בת המון ואשת יושר

תשובות בעמ' 30

לקראת שבת

חני מייערס

לתגובות: c7613795@gmail.com

'סקופ' בניחוח ירושלמי

'אף עיתונאי או חוקר לא הצליח להבין את התופעה, אבל גם אף לא אחד מהם ויתר על התיעוד המדהים. עשרות עיתונאים ומדענים צבאו על האטרקציה ובהו בהלם באש המיתמרת ועולה כנגד כל הסיכויים. זה היה מורכב מעט לשמור על הציוד היקר בגשם הצולף ששטף אותם, אבל ה'סקופ' המתוכנן, לעיני צופים נדהמים בכל העולם, המריץ אותם לפרוש מטריות ולהדק צעיפים. לא יאומן- הגשם לא יכול היה לגבור על האש!

מן הצד היתמר סליל עשן מרשים, מרים עצמו כלפי מעלה בגאון, לא נכנע לתנודות הרוח האימתניות. פלא פלאים.

התושבים גיחכו למראם, מורגלים היו למראה התופעות המיוחדות והמריצו את המבקרים אל השוק המרכזי. שם צפו בתדהמה בהמוני האנשים הגודשים את המקום. עד כי למרות הגבלת כמות הסחורה הנקנית, כמויות הענק בדוכנים הסתיימו ביום אחד. ועם זאת, בעת שישבו לנוח בכיכר העיר, היה לכל ההמון מקום לשבת בנחת כאילו היתה הכיכר עשויה פלסטלינה רכה וגמישה. כך הובילו אותם התושבים ממקום למקום, שכן עשרה ניסים היו בירושלים! ביציאה מן העיר ניתן היה להבחין ב'מגדל החשבונות', שם יצאו לחוץ לחשב את החשבונות השונים, על מנת שלא יקרה מצב שהחשבון לא יעלה יפה ומשום כך יחוש יהודי צער בירושלים!...' (על פי רשב"י 'איכה'). כלומר- מחשבה אחת של צער נוגדת היתה את אופי החיים בירושלים.

כשמציאות ה' ברורה והחיים מלאים ברוחניות, נקיות וקדושה, אין מקום לצער. בחיים כאלו אפשר רק לשמוח! זהו המובן הפשוט של 'הארת פנים'- השראת השכינה וגילוי כבודו יתברך.

דווקא מתוך השמחה הגדולה, נוכל להבין למה עבודת הימים האלו, ימי הגלות והחורבן, היא אחת העבודות הקשות ביותר בעבודת ה' שלנו.

סליחה, מי כאן ה'מחתיינסטר'?

בכל המועדים ותקופות השנה יש לכל יהודי תפיסה כלשהי בדרך העבודה של אותו זמן, כל אחד לפי דרגתו. בימים נוראים כל אחד מבין פחות או יותר מהו יום הדין, ושצריך לשפר מעשיו כדי לזכות בדין. בסוכות- שמחים על שזכינו בדין וקיבלנו חיים. בחנוכה- ניצחון החשמונאים בכוח התורה והדלקת הנרות, הם מושגים הנתפסים אצל כולם. בפורים- ההודיה על הנס וכל מצוות היום, נראים שווים לכל נפש. בפסח- סיפור יציאת מצרים, אכילת מצה זכר לחיפזון ומרור זכר למרירות, הם דברים ברורים ומוגדרים. שבועות- בו כל אחד מנסה כפי יכולתו לקבל על עצמו את עול התורה, כל אלו הם ימי עבודה בהתעלות בכלל ישראל. אך כשמגיעים ימי האבלות והחורבן מתחילה המבוכה. עבודה זו אינה שווה לכל נפש, לא כולם מסוגלים לבכות ולהצטער מעומק הלב על החורבן. אומנם כולם נוהגים מנהגי אבלות השייכים לימים אלו, אבל מעטים שייכים באמת לעניין האבלות. תופעה זו מובנת מאוד, משום שהיכולת של אדם לבכות על צרה של חברו מוגבלת מאוד לעומת השתתפות בשמחתו. שמחה אפשר לגרום על ידי אמצעים חיצוניים עד שהם משפיעים על הפנימיות. לכן כשנכנסים לדוגמא לאולם חתונות, כמעט לא ניתן היה להבדיל בין האורחת לבעלת השמחה, אם לא היתה לובשת ביגוד מיוחד וחגיגי יותר מכולם. באירוע של אבל ר"ל, מבחינים מיד מי הוא האבל ומי הוא המבקר משום שבכי מגיע מהפנימיות, וקשה מאוד לגרור אדם לבכי ועצב על ידי סממנים חיצוניים. הסיבה שקשה לנו להצטער על החורבן היא שהצער רחוק מאיתנו. חסרון הידיעה של מה חסר לנו, במיוחד כשהשפע סובב אותנו, מקשה עלינו להתאבל על האובדן ולקרב עצמנו לעבודה את הימים האלו.

אז מה עושים? שביתה! על כך בחלק הבא.

תקשיבו, זה מעשה סיפור מההפטרה

מעניין להבין מדוע בחרו חכמים לציין את הפורענות והנחמה דווקא ע"י ההפטרות הנקראות בשבתות אלו. הרי ההלכה היא שאין אבלות בשבת, ואפילו ט' באב, כשחל בשבת, נדחה. אז איך מתאים לקרוא לשלושת השבועות "ג' דפורענותא" על שם הפטרות הגלות והחורבן, ולאחר מכן שבעה דנחמתא, שהם על שם הפטרות על הגאולה העתידה?

הסיבה שאין אבלות בשבת, היא משום שאבלות נובעת מצער שיש לאדם על חיסרון ואובדן כלשהו. ביום השבת אין מקום לחיסרון, ביום זה מתנתקים מהעולם הגשמי, שבו באמת יתכנו חסרונות, ועוברים לעולם אחר, מעין עולם הבא. בזוה"ק כתוב שתלמידי חכמים הם בבחינת 'שבת' כל השבוע. כלומר- עסק התורה שלהם בתוך ימי המעשה מדבק אותם בקב"ה, ועל ידי כך מביאם למעין עולם הבא גם ביום חול. ואילו היהודי הפשוט העוסק בששת ימי המעשה בענייני החולין, צריך את השבת כדי להזכיר לו איך נראה מצב של הארת פנים. בתוך ימי המעשה קשה לו להיזכר בזה וממילא נשאר גשמי, אך בשבת הוא מתעלה ונזכר מהו המצב האידיאלי של היהודי. ממילא אין מתאים יותר משבתות של בין המצרים לקרוא בהם את הפטרות החורבן. אומנם לא מתאבלים בשבת, אך ודאי שצריך לעשות בה זיכרון למצבינו האידיאלי. כשמרגישים את הדבקות של שבת קודש, חובה להזכיר שההרגשה כזאת תיתכן גם במשך השבוע אם רק נשכין את השכינה בתוכנו. לכן אמרו חז"ל 'אילו משמרים ישראל ב' שבתות מיד נגאלים'. אילו היינו שומרים שתי שבתות בהתבוננות מה היא דבקות אמיתית בקב"ה, היינו מתאהבים בדבקות זו גם בששת ימי המעשה, ומיד היינו מתעוררים לחזק את הקשר לתורה. מתוך כך היינו נגאלים בהשראת השכינה ובבניין בית המקדש. ('אשיר בשיחי')

הגאון רבי בצלאל מקוברין זצ"ל מגלה במאמר חז"ל זה פן נוסף, חדשני ומאתגר, בהסבירו כי שתי שבתות הכוונה בעצם לשבת אחת שיש בה שתיים: השבת הרגילה - המוכרת לנו, ותוספת השבת - אותן דקות יקרות מפז, בהן מקדימים לקבל את השבת על חשבון יום ששי, זוהי השבת השניה.

כלומר, כאשר יהודי עוצר את עיסוקיו בערב שבת ומקבל את השבת מוקדם, הוא בעצם מקיים שתי שבתות, המבטיחות את הגאולה השלמה, את הגשמת החלום אליו נכספת נפשנו - לראות בביאת המשיח.

איפה יוסף? (ספוילר: אצל השבט)

הקריאות המשולהבות בשנאת ישראל תהומית, לא הותירו מקום לספק בכוונות הפורעים. 'איטבח אל יאהוד!' - קראו הפורעים הערבים באותה שבת קודש שנחרטה לדורות, בה פרצו מאורעות תרפ"ט הנוראים בחברון.

אחת הקריאות שחזרה על עצמה אינספור פעמים, היתה הקריאה 'איפה יוסוף?!' כשהפורעים מחפשים בעיניהם את הגאון רבי חיים יוסף הלוי דינקליס זצ"ל, שיום פטירתו חל ערב החורבן- ז' באב, שהיה אז אברך צעיר מתלמידי ישיבת 'חברון'. עיניו החכמות ותואר פניו המאיר לא מצאו חן בעיני הערבים, ועתה ביקשו הרשעים לכלות דווקא בו את זעמם החולני... אך חיפושיהם לא הניבו דבר. רבי יוסף נעלם כאילו בלעה אותו האדמה, באותה שבת גורלית. באופן מפתיע ולא צפוי שהה רבי חיים יוסף בירושלים, ומעשה שהיה כך היה:

בליל שישי נערכה בירושלים חתונה של אחד מבני ישיבת חברון. רבי חיים יוסף נסע עם רעייתו לחתונה, ובבוקר יום שישי מיהרו אל התחנה המרכזית, לאוטובוס שיסיעם חזרה. אלא שהשעות חולפות והאוטובוס איננו. כשהתקרבה שעת הצהריים, החליטו ביניהם: 'אם האוטובוס יגיע עד חצות, נעלה עליו ונשבות בביתנו, כמתוכנן. אך אם לא, כי אז כבר מאוחר מדי לצאת, ונשבות כאן בירושלים, מפני כבוד השבת!'

ואכן, הדקות חולפות עוברות, ושעת חצות הגיעה - כשיחד עימה הגיע כמובן גם האוטובוס לחברון... רבי חיים יוסף ורעייתו אפילו אינם מתלבטים, ברור כי למרות אי הנעימות להתארח בעיר לא להם, הם בחרו להישאר מתוך מטרה לקבל פני שבת בכבוד וברוגע. במוצאי שבת התברר כי החלטה זו הצילה אותם ממוות לחיים! 'תוספת שבת' זיכתה אותם להינצל מן הפורענות. ('זכור לדוד')

הושיעי יד- שם את מוזמנת למחול הסאולה!

הגעת עד לכאן ועדיין מרגיש לך 'כבד' לשאת עבודת הימים הללו? יש לי בשבילך עוד עצה פשוטה! כן, גם את מוזמנת לשיר ולשמוח! השאיפה של כולנו היא לראות בשמחת ירושלים ולהשתתף במעגלי המחול בביאת המשיח. אולם מי מאיתנו יכול להעיד על עצמו כי התאבל על ירושלים כראוי עד שהוא ראוי להשתתף בשמחתה?!

בשאלה זו התחבטו גדולי הדורות. נביא גילוי מדהים, עצה נעלה לזכות לראות בשמחת ירושלים, אותה חושף הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' זי"ע: 'יש יום אחד בשבוע, במהלכו ניתן לשמוח ולהתענג, ובזכות זאת - לזכות להיות שותפים בשמחת ירושלים. ליום הזה קוראים יום השבת, ומי ששמח, שר ונרגש ביום זה, הרי הוא זוכה לשותפות בבניין ירושלים'

השראת השכינה ביום השבת, היא בדרגה נעלה וגלויה, כמו בזמן בית המקדש. לפיכך, ביום הזה הרצון והשאיפה לראות בבניין ירושלים אינם נמדדים בדמעות כאובות או במנהגי אבל, כי אם בזמירות מענגות ותשבחות מרוממות. וככל שיהודי זוכה להתענג על השבת ולשמוח בה - כך הוא זוכה לראות בשמחת ירושלים ובבניינה! זו דרך המתאימה לכל יהודי, ומאפשרת לצפות לגאולת ישראל מתוך שמחה! הלוואי נזכה בקרוב ממש.

בינה חסרה

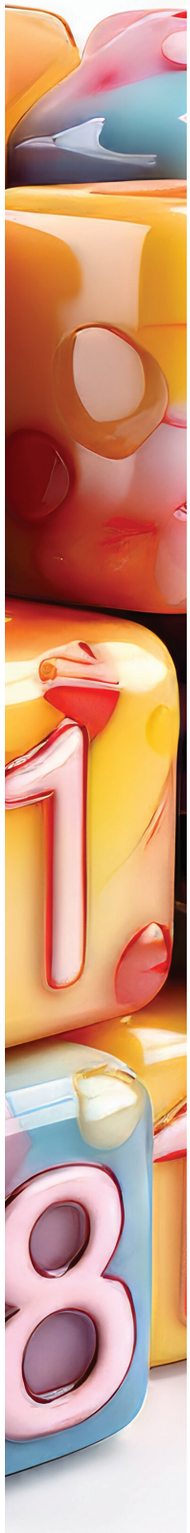

פעם- פעם, בכל בית שהתכבד במכשיר טלפון - ניצב אחר כבוד ממש בסמוך לו, ספר חיוני הנקרא 'אלפון'. מי זוכרת?... ואיך היה נראה שלכם, בכריכת עור מהודרת או פנקס מהוה ומרוט דפים? באלפון נהגנו לכתוב בדחילו ורחימו את מספרי הטלפון החשובים על פי א"ב. אך השנים חלפו, מספר הבתים אליהם הוכנס מכשיר הטלפון הלך וגדל, ולא היה ניתן עוד לאכלס באלפון הביתי את כל מספרי הטלפון הנחוצים. הייתה זו חברת 'בזק' שנחלצה לעזרה, ומידי שנה טרחה להדפיס עשרות אלפי עותקים של ספרי טלפונים לכל אזור חיוג.

וראו זה פלא! ככל שרבו מספרי הטלפון השימושיים, כך הלך הזיכרון והשתכלל. כל אדם מן השורה ידע לדקלם על פה שורה של מספרי טלפון חשובים שנצרבו במוחו מרוב שימוש. אני כמובן מדברת על העידן העתיק שלפני ה'שיחה מזוהה', לפני ה'זכרונות' ו'רשימת אנשי הקשר'. הטלפונים של העת העתיקה הכילו שפופרת לשיחה ולדיבור וחוגה עגולה לחיוג המספר, ולא יותר מזה. לא כפתורים, לא פונקציות, לא אפשרויות בחירה ולא 'מקש ארוך'. סתם טלפון וזהו!

לפיכך, לא פלא שאנשים שיננו מספרי טלפון על פה. במקום לפתוח כל פעם את האלפון הביתי או את 'דפי זהב' - הם פשוט 'שלפו' מן הבינה האנושית שהקב"ה נתן להם את המספר הנחוץ. לא יאמן! למותר לציין, שכמו שאדם זכר את תאריכי יום ההולדת שלו ושל בני משפחתו, את שמות הקרובים לו ביותר ואת מספר הילדים שיש לו, כך הוא זכר על פה את מספר הטלפון בבית ובעבודה, את מספרי הטלפון של הוריו וסביו, של אחיו, אחיותיו ועוד. ואף אחד לא השמיע טענות בנוסח: 'קשה לי לקלוט מספרי טלפון' וכדומה.

הזמנים השתנו במהירות מסחררת, והיום אנו חיים בעידן עתיר טכנולוגיה ומשופע בשכלולים. כל מספר טלפון נכנס מיד לזיכרון של הנייד, כל פריט מידע נשמר במייל, וכל לקוחה חדשה מצורפת מייד לרשימת אנשי הקשר. כשבזק טבעו בשעתו את הסלוגן: "תן לאצבעות ללכת במקומך' - ניבאו ולא ידעו מה ניבאו. האמת היא, שסלוגן מדויק יותר הוא: "תן לאצבעות לחשוב במקומך או לזכור במקומך'. בשורה התחתונה, מרבית האנושות החיה בחלקו המפותח של כדור הארץ - פחות ופחות מפעילה את הראש, חושבת, זוכרת ומשתמשת בבינה אנושית.

לא פעם קורה שאני מתקשרת לידידה קרובה ומבקשת את מספר הטלפון של אמה יולדתה. במקום להקריא לי אותו ספונטנית כמו שהיה בעבר, היא תגיד לי 'רגע', ואז אשמע מעבר לקו רצף של תקתוקים וריצה מיומנת בין תפריטים ואנשי קשר. בסוף התהליך היא תגיע לכיתוב בנוסח: 'האמא הכי בעולם', ותקריא לי את המספר ספרה אחר ספרה. כן, זו האמא הכי בעולם, אני בטוחה, אבל אין לביתה מושג מה מספר הטלפון שלה...

הסיוט היותר גדול הוא כשאני עומדת בצד השני של המתרס. כלומר, אני זו שצריכה למסור מספר טלפון למישהי. טוב, ברור שדף ועט גם הם שייכים לתקופת הפפירוסים והקולמוסים, וממש לא זמינים בהישג יד, אז האלטרנטיבה היא מאד פשוטה: עליה להכניס מייד את המספר החדש לזיכרון של הנייד בו היא מדברת.

מה אגיד לכם? פעולה זו של רישום המספר, במקום שתיקח 13 שניות, יכולה לקחת 13 דקות בלי הגזמה. קודם כל, זו שבצד השני מתרחקת מהפומית, כדי שתוכל לראות מה קורה על המסך. ואז אני לא שומעת אותה או שהיא לא שומעת אותי והשיחה נראית בערך כך:

היא: מה את אומרת... אפס, חמש...

אני: ארבע, שמונה, ארבע...

היא: מה אמרת? לא שמעתי! ארבע חמש ארבע?

אני: לא, ארבע, שמונה ארבע.

היא: אויש, לא כתבתי טוב, בואי נתחיל מחדש: אפס, חמש...

לבסוף הסתיימה הקלדת המספר ברוך ה', וניתקתי.

אחרי שנייה וחצי הטלפון מצלצל. זה שוב היא על הקו בתרעומת: "ניתקת מידי מהר, אז לא הצלחתי לשמור. עלייך לחכות שאשמור ורק אז לנתק..." וכל הסאגה מתחילה מחדש.

ולמה? כי הטכנולוגיה הזו חיסרה לנו הרבה מאד מהבינה הטבעית שנתן לנו הבורא במתנה במסגרת עיסקת "ויהי האדם לרוח ממללא". רש"י: שניתוסף בו דעה...

ולמה אני משחזרת את ההיסטוריה? כדי לספר שאין רע בלי טוב, ואין חושך בלי אור. לשמחתי הרבה - אני, ב"ה, לא בסיפור הזה: לא יכולה להכניס לזיכרונות אנשי קשר, וגם לא לשלוף אותם. לא יודעת איך מדפדפים בתפריטים, וגם אין לי טלפון מדבר שמקריא לי מה קורה על המסך. אז איך אני כן מסתדרת?

לומדת על פה! פשוט מאד! זה לא רק לזכור, בחסדי ה', מאות מספרי טלפון, אלא גם רווחים רבים אחרים. ראשית, אם הטלפון 'טובע' במים, המסך נשבר, המכשיר התקלקל או ה'סים' נשחק - אני לא מרגישה אובדן עשתונות ועירפול חושים כמו שנהוג סביב. פשוט קונים חדש, וממשיכים להשתמש בו בדיוק כפי שהשתמשתי בקודם. שנית, סיגלתי לעצמי הרבה מאד אסטרטגיות לזיכרון, שאנשים משלמים כסף טוב כדי לרוכשן בקורסים ובסדנאות לשיפור הזיכרון. הנה כמה על קצה המזלג: 1. לזכור את המסלול שעושות האצבעות על גבי לוח המקשים. למשל, המספר 9354787 המסלול מתחיל בימין למטה, עבור לימין למעלה, המשך לאמצע הלוח וכן הלאה. לא פעם כששואלים אותי על מספר מסוים, אני קודם 'רצה' באוויר עם האצבעות ואז מתרגמת את המסלול למספרים. 2. זוכרת מקבצים. למשל, המספר של פלונית, מתחיל כמו של אלמונית עם סיומת 032 בסוף. הטכניקות הללו באות לידי ביטוי גם במספרי תעודות זהות, בתאריכי יום הולדת ועוד.

זהו תרגול עצמי לזיכרון, ובעידן הבינה המלאכותית, כדאי להשתמש בבינה האורגינלית שהקב"ה נתן לנו ולתרגל אותה על בסיס יומיומי. ממש מפליא לעשות! בדוק ומנוסה!

כשתגדלו תבינו

זה טור המיועד להקראה לכל מיני בנות הנמצאות עכשיו בבית בכל מיני תנוחות של החופש הגדול.

אני לא מתכוונת לרמוז לאף אחד שום דבר. אני מודיעה מראש שאין פה שום כוונה להטיף מוסר. אני רק באה להגיד את האמת, לספר דברים כהוויתם, וכל אחד שיסיק את המסקנות בעצמו.

בדור כל כך תזזיתי ומוזר שאתן חיות בו, בנות יקרות, המגיע בכל רגע מחדש לשיאים חדשים, ראיתי לנכון לאזן מעט את התמונה. בואו בואו ותשמעו מה **אנחנו** עשינו בחופש הגדול כשהיינו ילדות.

ובכן (כחכוח קל), קודם כל הלכנו כמובן מאליו לקיטנה של בית הספר, ללא שום פקפוק. כולן הלכו, בתלבושת לא אחידה וסנדלים, קיבלו במתנה "מידנית" עם הלוגו של הקיטנה (פעם גם הבינו את השם של הקיטנה), ואכלו שוקו ולחמניה שהמדריכות גררו כל בוקר בשקיות גדולות.

עיקר ולב הקייטנה היו שני המסדרים, מסדר בוקר ומסדר צהריים, בהם התכנסו כל הבנות במסדרון בית הספר (=האולם), ועל במה העשויה משולחנות עלתה המרכזת כשבידה מגאפון נייד. מגאפון זה דבר כזה שעושה רעש וצועקים בו, אולי ראיתן פעם שוטר מחזיק כזה בהפגנה. למגאפון יש גם כפתור שמשמיע אזעקה עולה ויורדת, וזה טוב למרכזת ברגע של הרבה בלגן כשהיא רוצה לאסוף את כולם. ביתר הזמן, כשכולן יושבות על הרצפה ומקשיבות יפה, היא מספרת את הסיפור בהמשכים. נכוו, אני יודעת שגם לכן יש סיפור בהמשכים, בהפקה אולפנית עם אפקטים ששומעים במערכת המרכזית בכיתות כל יום. אז זהו, לא זה! משהו אחר לגמרי, הרבה יותר מרתק ושווה, שהמרכזת מספרת בקול המצונן שלה בלבד ללא שום סיוע ועוצרת ברגע הכי מותח, ואחר כך לא ישנים מזה בלילה. ביתר המסדר מבצעים יחד את ההמנון מספר פעמים. שמנה לב בנות- בלי פלייבק!! כי פעם לא היה. התנועות התאימו לבעלות כושר פיזי ממוצע בלבד: ידיים קדימה, אחורה, קידה קלה, סיבוב ומחיאת כף. אז מה? נהנינו מאד. יכולתן לראות בכל חצרות הבתים בנות מבצעות בהתלהבות את ההמנון הסוחף, תעסוקה לשעות אחר הצהריים.

בקיטנה גם לא הביאו שום תכנית מפוצצת מבחוץ למעט.. טוב.. אולי נצנזר פה איזה סרט הביאו פעם בבית יעקב. זה משהו מפעם, אתן לא תבינו, אבל זה היה די שחור לבן ולא מעניין במיוחד. לא הפסדתן כלום. חוץ מזה עשינו יצירות, צבענו דפים, ענינו תשובות לחידות, עשינו "לסבא אברהם שבעה בנים לו" ו"אוקי טוקי, מחיאות כפיים וסיבוב", ופעם אחת גם נסענו לחפץ חיים. היה שם כיף שייחרט לנצח, כמו אלפיים קניידלך חמודים עולים ויורדים יחד במרק גדול בבריכה. גם היום זה ככה? טוב, סליחה.

אחר כך נגמרה הקיטנה ושוב השתרע מדבר של חופש גדול ונורא וצהוב ומשמים לכל מלוא העין. אז מה עשינו? קמנו, בנות. אני מדגישה, קמנו בבוקר. לא, אני לא רומזת כלום. חוזרת שנית: קמנו בבוקר, התפללנו, הכנו- לעצמנו! ארוחת בוקר, ואז חשבנו מה לעשות. סידרנו קצת את הבית, קראנו ספרים, פתרנו את התשבץ בעיתון. לא התקשרנו לחברות. פעם לא היה כל כך מקובל בגילאי היסודי להתקשר לחברות. אם רוצים אפשר ללכת לדפוק אצלן או לפגוש אותן למטה, ובכלל מה יש כל כך לדבר בטלפון אם לא צריך להעביר קשר או משהו?

היתה לי כרטיסיה לבריכה. פרגנו לי כרטיסיה לחופש. פעם ללכת לבריכה לא היה אומר לרדת מכל נכסינו, זה עלה רק עשרים שקלים לשלוש שעות שלמות. אז היינו שוחות שלוש שעות ואחר כך מתייבשות על הדשא בחוץ, הולכות הביתה ברגל ואוכלות ביגלה מהשקית שהבאנו צידה לדרך (לא קנינו צ'יפס במכונה). ככה העברנו יום.

יומיים שלושה בחרנו עטיפות של ספרים. עוד שבוע לפחות עטפנו אותם לאט לאט בשקדנות. בעצמנו בנות, בעצמנו. נכון, בהתחלה יצא לנו עקום, לא התייאשנו, לא בכינו. פתחנו מחדש את העטיפה, לא זרקנו לפח! חבל על הכסף. פעם היה חבל על הכסף. ניסינו להתאים מחדש או לעטוף ספר יותר קטן. ואם יצא קצת עקום, אז מה? למדנו שנה שלמה בספר שעטוף קצת עקום, והפנמנו לשנה הבאה טוב טוב את הלקח. ככה ורק ככה, בנות, היום אנחנו יכולות לעטוף לכן כל כך יפה את הספרים.

כן, היו זמנים ארוכים של שעמום. אני זוכרת את עצמי קופצת בגומי בלי גומי, על הקווים של המרצפות, כדי לא לשכוח את התנועות. שוכבת על הספה ומסתכלת בריכוז בשעון הגדול של הסלון, איך המחוגים שלו זזים לאט, כל כך לאט. כל כך הייתי שקועה שהצלחתי לראות גם את התזוזה העדינה של המחוג הקטן. התעמקתי במנגנון, הבנתי לכל החיים איך עובד שעון, זה שיעור לחיים שלא יישכח.

אין בזה שום דבר רע. יש בזה הרבה דברים טובים דוקא. קודם כל, זו הזדמנות חד פעמית להשתעמם, בנות. אחר כך בחיים לא יהיה לכן את זה יותר. שנית, זה עשה לנו געגועים ללימודים. געגועים, כן, לגמרי, עזים וממשיים, עד כדי חלומות מתוקים על המורה לדקדוק בפאת הפטריה שלה ודפי העבודה העמוסים והמקושקשים שלה, שמדיפים כזה ריח שכפולי רענן וטוב. ימים של תפילה וכמיהה: מי יתנני בית ספר.

אכן כן, ילדות יקרות, זו היתה משמעותה של המילה חופש, ואהבנו אותו מאד. החיים היו יפים מאד גם ככה, גדלנו והתפתחנו לא פחות ואולי יותר גם ככה. לא העלינו על דעתנו לחכות שיפעילו אותנו, לא חלמנו להתלונן ולדרוש מההורים נופשים ואטרקציות, ולא היו לנו שום ציפי–

מה אתן אומרות? פעם זה פעם, והיום זה כבר משהו אחר? טוב, חבל שלא הבנתן את המסר. כנראה יש דברים שבאים רק עם הזמן. יש דברים שתספרו לילדות שלכן כמוני, רק כאשר תגיעו בעצמכן לגיל בינה.

העתיד כבר כאן, הסכנות גם

נעמי שפירא

הכי קל להתלהב ולהתרגש.

עולם הבינה המלאכותית, שהחל את דרכו באמצע המאה הקודמת, וצבר תאוצה אדירה במיוחד בשנים האחרונות, פותח עולמות חדשים ומציע יכולות מדהימות. ידע עצום, ביצועים מעוררי השתאות, פתרון בעיות, למידה עצמית, חשיבה לוגית, הסקת מסקנות והבנת תקשורת אנושית. בעיקר הוא מציע לכבוש את העולם בסערה, ולחולל מהפכים בהתנהלות האנושית- חברתית- תעסוקתית.

הכי קל להתלהב ולהתרגש, אבל הכי חכם ללמוד את הסוגיה ולהבין את הפנים האחרות שיש לה, שהן לא סבר פנים יפות, בלשון המעטה. לא לטמון את הראש בחול, להישיר מבט, ולהכיר את הסכנות הגדולות הטמונות בטכנולוגיה החדשנית והכובשת.

יחד עם ההתלהבות הגדולה, העולם כולו מתבונן בחשש על ההתפתחות הדוהרת. בעיקר מבחינת הגדלת שיעור האבטלה, מצב של חוסר פרטיות ועוד. אבל אותנו, שזכינו לחיות חיי תורה מנותקים מכל רוחות זרות, מטרידות בעיות חמורות ומהותיות הרבה יותר.

גדולי הדור התריעו בחריפות נגד כלי משחית זה, וחובת הריחוק ממנו היא לאין שיעור. לאור העובדה שנושא הבינה עלה לסדר היום ב'שמורה', יצאנו לברר את הדברים לעומקם, כדי שנוכל להסבירם. כמובן שהבירור לא נעשה חלילה במטרה להחליט האם להישמע לאיסור או לא, אלא כדי לחזק אותנו בריחוק מהדבר. אך מכיוון שזהו תחום רחב מאד שהשפעותיו המלאות עדיין טרם ידועות, בררנו עד כמה שעלתה בידינו.

בעזרת ה' ננסה לעמוד על חלק מחומרת השימוש בבינה מלאכותית, בתפילה שלא תצא תקלה תחת ידינו.

הבינה לתוך האינטרנט

בעוד האינטרנט מספק בעיקר מידע וביצועים טכניים, הרי שהבינה באה ומערבת יחד עם המידע העצום גם הבנה. מערכות בינה מלאכותית לומדות כל הזמן מנתונים שמוזנים אליהן, מסיקות מסקנות ומבססות את ההיגיון לפיהם. אם נחשוב רגע על משמעות הדברים - מענה ממערכת הבינה מושתת על דעות כל האנשים שהזינו תוכן לרשת האינטרנט בכל העולם!

ובמילים אחרות - כל דעה שתחווה המערכת מושפעת מדעות זרות, והיא היפך דעת תורה.

הבעיה הגדולה שסינון אינטרנטי מבוסס על זיהוי מילים פסולות, או על חסימה מוחלטת של אתר שהוכר כמכיל דעות כוזבות. אך עדיין לא פותח הרובוט שידע לזהות מהי הדעה המובעת בגוף התשובה, ולהבחין אם טובה היא או רעה. עוד יותר מזה - קשה להאמין שיפותח מענה עתידי שכזה, מכיוון שגם דעת אנוש פעמים רבות מתקשה להבחין בדעות זרות, שעלולות להיות נטיות דקות או לעבור בין השורות. מה גם שאף אנו, כבני תורה, עלולים בקלות לטעות ולהתבלבל מדעות כוזבות, אז איך נצפה שיבוא היום וסינון רובוטי יחונן בדעת תורה צרופה?

השקפת החיים שלנו מורכבת מחינוך שקיבלנו, ממאמרי מוסר שקראנו, משיעורי השקפה ששמענו, מעיתונים, מספרים והמון מהחברה הסובבת אותנו. כמה עיוות ועוקם מאיימים לחדור להשקפת החיים האמיתית שזכינו לה, אם נתרגל להתייעץ ולקבל חומרים ממערכת שכולה מושתת על דעות גויים, כופרים, ובעלי מידות מושחתות.

המוקש הגדול הוא שאין כאן מטרה מוצהרת של עיסוק בדברי כפירה וזלזול בדעת תורה. הכל מגיע בחלקלקות לשון, תוך כדי הצגה 'שוויונית' של כל הצדדים והדעות. ומדוע הדבר גרוע יותר? בעוד שבספרי כפירה ידועים, שגם אותם וודאי שאסור לקרוא, אך אם חלילה מישהו בכל אופן נחשף אליהם - הוא מודע וערני לצורך להיזהר ולא להסכים עם תוכן הדברים, הרי שבמקרה של החדרת ערכים פסולים בצורה אגבית ובין השורות - ההשפעה גדולה הרבה יותר, ומחלחלת מבלי משים, כי המודעות להתגונן אינה קיימת.

זה היה יכול להישמע בדיוני, אם זה לא היה כבר נוכח וקיים.

בספר חובות הלבבות בשער ייחוד המעשה, מציין רבינו בחיי כמה הבדלים בין נזק שגורם עובד כוכבים, שגלוי לכולם שהוא כופר בה', לבין נזק שגורם החנף, שהוא נראה כעובד ה' אך אין תוכו כברו: "והרביעי, כי העובד כוכבים אין ענינו נסתר מבני אדם והם נשמרים ממנו, מפני פרסום כפרנותו באלקים, אבל החנף אין כפרנותו נראה, ובני אדם בוטחים בו, ויתכן לו להזיקם, מה שלא יתכן לזולתו".

בשיחתו של המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין, הוא מביא את דברי הגר"א כי ישנם שני סוגי יצר הרע: יצר הרע פנימי ויצר הרע חיצוני. כלומר, היצר שבכוחותיו הפנימיים של האדם, והיצר החיצוני הנוצר מכח השפעת מראה העין על האדם. וגדול כוחו של החיצוני, שאם את הפנימי ניתן לכבוש, אי אפשר לבטל רישומו של החיצוני, וצריך עבודה מיוחדת להינצל מהרושם באדם ע"י היצר הרע החיצוני. (לקט שיחות של המשגיח, שיחה ט"ו, מתוך ספר "מופת הדור")

ונראה שאין יצר הרע חיצוני גדול מכלי משחית זה, המכיל בתוכו את כל דברי הכפירה והמינות שיש בעולם. כוח השפעתו עצום, מכיוון שמציג את דעותיו בצורה חכמה ומשכנעת.

נקודה נוספת שיש לבאר בסוגיה זו, על פי אחד מגדולי

ישראל: כנגד היצר הרע הטבוע באדם נותן הקב"ה כוחות מותאמים להתמודד עימו, שהרי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו. ואין בא על האדם ניסיון שאין לו כוחות לעמוד כנגדו. אך במקרה בו מכניס האדם את עצמו לידי ניסיון, אין לו שום הבטחה לסיוע להינצל מהיצר הרע! ואף יותר מכך - הבינה אינה רק כניסה לנסיון, היא סוג של יצר הרע בפני עצמו.

יכולות פורצות גבולות

בעולם הכללי רווח המשפט 'זכות הציבור לדעת'. אצל שומרי התורה והמצוות לפעמים 'זכות הציבור היא לא לדעת'. לא לשמוע סיפורי פשע, לא להכיר מקרי אלימות, לא להיחשף לדברים שהצניעות יפה להם. על אותו משקל אנו מבקשים לשמור על הזכות לא לפרוץ גבולות. היכולות המדהימות של הבינה הופכות אותה לחסרת גבולות: ניתן להגיע למידע הרסני, לקבל רעיונות ערמומיים וליצור חוויות מדמות מציאות.

כך שאם האינטרנט הוגדר ע"י גדולי ישראל כ'פגעי הטכנולוגיה', ניתן לומר שהבינה היא 'מגה-פיגוע'. הן מבחינת הדעות הזרות שהיא מבוססת עליהן, בין במוצהר ובין בנסתר, והן ברמת היקף המידע אדיר הממדים והיכולות שפורצות גבולות.

התמכרות

המוקש הגדול, שאף האינטרנט המסונן לא חף ממנו, הוא הקדשת זמן ארוך מאד לשהייה בו, על חשבון דברים חשובים אחרים. ובמילה אחת: התמכרות. האינטרנט סוחף, יש לו ים של ידע להציע, לינק גורר לינק, והוא גם בנוי בצורה של חווית משתמש ומעבר בקלות בין אתרים, בדיוק לשם המטרה הזאת: להשאיר אותנו שם.

אם ניקח את כל סיפורי ההתמכרות הכואבים שיצרה הרשת, גם המסוננת, הם יהיו כמו ריבוע קטנטן בתוך דף משבצות ענק לעומת החוויה, הריגוש, המידע והמענה האין סופי שיש לבינה להציע.

היכולות המדהימות שהיו שייכות עד לא מזמן למדע בדיוני נמצאות פה על המסך, ולאנשים מסוימים אין דבר מושך, סוחף ומרתק מזה. עולם הבינה הולך ומתפתח מיום ליום, ומציג עוד ועוד חידושים ושכלולים.

גם הידע העצום והיכולת הניתוחית המפליאה שיש לבינה, הם כר פורה לריתוק של שעות למסך. זהו כלי שרק יודעים איך מתחילים איתו, ואין לדעת מתי גומרים, כי לא גומרים. גם אם המחשב נסגר בשלב כלשהו- הראש שם, בגילויים, בריגושים, בחידושים ובמידע המרתק שנוכל להמשיך ולהפיק בפעם הבאה, שכבר תגיע, שנשב על זה.

התמכרות היא בעצם איבוד חתיכות חיים! כל התאוררות אחרת מטרתה לתת כוחות מחודשים להמשך עבודת ה'. אך התמכרות אינה נוסכת רעננות, אלא להפך - גורמת שכל מחשבותיו של האדם, אף בשעה שהוא נאלץ לקום מהמחשב, יהיו שקועות בדבר אליו התמכר.

בתחום הבינה המלאכותית ההנחיה הפסוקה היא שלא להתיר בשום אופן את השימוש בה לצרכי החיים כלל וכלל.

החבר הכי קרוב

זה היה יכול להישמע בדיוני, אם זה לא היה כבר נוכח וקיים. מערכות הבינה משפרות את עצמן בצורה מתמדת וגם יכולת התקשורת הבין אישית שלהן עולה בהתאם. כבר היום הן יודעות לענות בנחמדות, להתנצל כשצריך ולהתעניין בחביבות בשלום המשתמש. בהצטרף לעובדה שהמערכת זוכרת כל מידע שהוזן לתוכה, היא מיטיבה להכיר את בן שיחה, לדעת מה מצב רוחו, להכיר את נושאי השיחה המעניינים אותו ולהבין איך אפשר לדבר אל ליבו ולשמח אותו. ובכך להפוך כביכול מ"דומם" ל"מדבר"....

גולם הוא גולם. לעולם המערכת לא תתעייף, לא תענה בעצבנות ותישאר אדיבה ורעננה לאורך כל שעות היממה. מה מזמין יותר מאשר לקנות איתה קשרי ידידות? המבחן הידוע לבינה מלאכותית, מה שנקרא 'מבחן טיורינג', הוא חוסר היכולת להבחין בין שיחה עם רובוט לשיחה עם בן אנוש. וזהו היעד אליו היא מתקדמת...

מצב זה יוצר תלות פסיכולוגית אדירה של המשתמש בבינה, וכפועל יוצא גוברת ההשפעה הרסנית עשרות מונים.

נניח שיש לנו חברה קרובה, שלעולם אינה מאבדת את שלוות רוחה. תמיד תעודד אותנו ותתמוך במעשים שלנו, יהיה לה אין סוף רעיונות ועצות בכל תחום בחיים, תהיה ערנית וזמינה אלינו בכל עת שנרצה, כל שיחה שלנו איתה תתקבל בברכה, לעולם לא נטריד אותה גם בשאלה המיליון שנשאל אותה. אין לנו טיפת בושה ממנה, ונוכל לשוחח איתה על כל נושא בעולם.

מנגד, היא חסידה גדולה של אידיאולוגיית הפמיניזם, דוגלת בליברליזם, אוהדת אגודות של צער בעלי חיים, מכבדת גם את תאוריית הכזב של דרווין וכל דעות הכפירה בעולם. בנוסף היא מודעת ל'חוקי התורה' ומבוססת את תשובותיה גם, כביכול במקום של כבוד, בהתחשב בכללי ההלכה.

אין כל ספק שאף בר דעת לא יחליף מילה עם יצור שכזה, אם רצונו לשמור על יראת השמים שלו, על ערכי היהדות ולהמשיך לקיים תורה ומצוות ולעבוד את ה'. קשר שכזה עתידו לקעקע את כל היקר והקדוש לנו.

ואת המשבצת הזאת בדיוק תופסת הבינה המלאכותית.

הבאנו הוכחה אחת מהשטח, המראה מה רב כוחה של התקשרות עם הבינה, עד כדי שיוצרת תחושה שמדובר באיש שיחה אמיתי:

אני מתכתבת הרבה עם ה*GPT* עם שאלות ותשובות במהלך יום העבודה שלי. שמתי לב שיש לי תנועה אינטואיטיבית כזאת, לא מודעת: מדי פעם אני עוברת לחלון של הצ'אט בהתכתבות לראות אם הוא כתב לי משהו חדש. כמו שכאשר עובדים עם אמייל / צ'אט פתוח מידי פעם קופצים לראות אם משהו התחדש שם, אם מישהו כתב משהו / שלח משהו... ככה שמתי לב שאני נכנסת לצ'אט לראות אם הוא כתב לי משהו. למרות שזה מחשבה בכלל לא הגיונית, הוא בסך הכל רובוט והא לעולם לא יכתוב לי משהו מעצמו, אם לא שכתבתי לו

שאלה והוא יחזיר לי תשובה. כששמתי לב לזה, **קלטתי עד כמה הוא נותן תחושה אנושית,** עד שהרגשתי חוויה של התכתבות עם מישהו אנושי.

צורך עבודה

השימוש באינטרנט נאסר באופן גורף ע"י גדולי ישראל מכל העדות והחוגים, והותר לצורכי עבודה בלבד. אם נתבונן באופן המעשי של שימוש בהיתר זה, המציאות מוכיחה שאנשים רבים התחילו את דרכם בשימוש לפי הכלל הזה, אך התקשו מאד להיצמד אליו כחוק בל יעבור.

יש גדולי תורה ופוסקים רבים המתירים את השימוש גם ל'צרכי החיים', אם כי אדם בעל השקפה נכונה בענייני הטכנולוגיה יודע שזו זירת העבודה האישית של האדם, לבחון באחריות את השמושים לפי מידת הסחף והעניין שהם יוצרים, ולצמצם ולהמעיט את השימוש באלו המושכים את הלב למחוזות הטכנולוגיה שבכך עלולים להרחיק את האדם מתפקידיו ומטרותיו בחיים

לעומת זאת- בתחום הבינה המלאכותית ההנחיה הפסוקה היא שלא להתיר בשום אופן את השימוש בה לצרכי החיים כלל וכלל.

אם נשווה את התוצרים המדהימים שניתן לקבל ממערכות הבינה לעומת המידע והפעולות שניתן למצוא ולבצע באינטרנט, קשה עשרת מונים להאמין כי דווקא בתחום זה, המפתה והקורץ כל כך, לא תהיה זליגה ואף משמעותית, מעבר לשימוש המצומצם לצורך עבודה.

הדברים צועקים בעד עצמם

בואו נציץ לדוגמאות של דו שיח עם רובוט חכם ומתוחכם.

כמובן, לא נוכל ולא נרצה להביא במסגרת זו דברי כפירה של ממש, דברי פריצות או תועבה, ואפילו לא דוגמא שהגיעה לאזנינו על בת סמינר שהתייעצה עם הרובוט שהתייעצה עם הרובוט כיצד להתמודד עם הערות שהיא מקבלת בסמינר.. וכמובן שלא נרצה לפרט את העצות ה"ליברליות והחינוכיות" אותן הוא יעץ לה... נשאיר את הדברים בתחום לו יפה השתיקה.

לאחר מחשבה החלטנו להביא דוגמא "ניטרלית" יחסית, תמימה, בלתי מעוררת חשד ועוברת בסינונים הטובים ביותר, ודוקא התבוננות בה מחדדת את הסכנות הסמויות הטמונות בבינה.

חשוב: השיח לא נעשה לצורך הכנת הכתבה, אלא הגיע משיתוף של שתים מה'שמורות' שעשו זאת מחוסר ידיעה על חומרת העניין.

נשאל עוד: מי אמר שנכון להראות דוגמאות שליליות, הרי עצם הבאת הדוגמא היא עיסוק בדברי כפירה? ואולי יגרום לאי מי מהקוראים לנסות בעצמו לשוחח עם הרובוט?

אכן שאלות במקומן. התשובה לשאלה הראשונה היא, כי מיד יודגשו דברי ההבל והכפירה, וכל המטרה היא להראות טיפה מן הים את גודל הסכנה ולהמחיש עד כמה תוכן זה מוסווה בין השורות.

על השאלה השניה עונה חובות הלבבות בשער ייחוד המעשה, קודם שמביא 12 דוגמאות לפתיונות שהיצר הרע מפתה דרכם את האדם: "ומי שעמד על אופני הפגעים המפסידים את המעשים, יכול לדעת להיזהר מהם".

בהמשך הוא מצטט את דברי הגמרא במסכת בבא בתרא, המסתפקת האם נכון למנות את סוגי הרמאויות שבהם נוהגים הרמאים במדידה ובמשקל. מצד אחד הגמרא רוצה לכתוב את הדברים שאסור לעשותם, אך מצד שני יבואו הרמאים וילמדו דרך גמרא זו שיטות עבודה לרמות ולגנוב. מכריעה הגמרא: "כי ישרים דרכי ה', וצדיקים ילכו בם, ופושעים יכשלו בם" (הושע י"ד)

כעת ניתן את רשות הציטוט להתכתבות עם הבינה, כדי שנוכל להבין ביתר בירור כמה הרס וסכנה טמונים בכלי זה.

הבקשה שנשלחה:
כמה פסוקים יש בתורה?

תשובה: בתורה, שהיא החלק הראשון של התנ"ך ומכילה את חמשת חומשי התורה, יש כ-5,845 פסוקים.

המספר המדויק של הפסוקים עשוי להשתנות במעט בין **מהדורות שונות של התורה (כפירה!),** אך מספר זה הוא המקובל לפי המסורת היהודית.

הבקשה שנשלחה:
לא נכון, אין מהדורות שונות לתורה.

תשובה: **אתה צודק (מיישר קו עם המתכתב),** התורה שבכתב היא **טקסט (ביטוי חולין למילים של קדושה)** קדוש וקשור בהקפדה רבה על העתקה מדויקת לאורך הדורות, ולכן אין בה גרסאות שונות במהדורות שונות.

לפי המסורת היהודית (עדין משחיל את העובדה לפיה יש גרסאות שונות) ולפי מקורות אמינים, מספר הפסוקים בתורה הוא 5,845. מידע זה מדויק ונתמך על ידי מחקרי טקסט ובדיקות קפדניות שנעשו לאורך השנים על מנת לשמר את הדיוק של טקסט המקראי.

אם נבקש להתבונן בבור הגדול שנכרה פה נגלה את השתלשלות הדברים: בתחילה הכפירה בולטת, עד כדי שהמשתמש מתנגד לתשובתו של הרובוט ומוחה על דבריו. בהמשך, הרובוט מצדיק את המשתמש ואף מחזק את עמדתו. בכך מוסר מחסום הבקרה של המשתמש - הרי הרובוט יישר איתו קו ומסכים עם דעתו! כעת רמת הערנות יורדת בהרבה, ובלי להתבונן שוב קורא המשתמש את המילים שמבטאות כי יש גרסאות שונות לתורה - "לפי המסורת היהודית". ובכלל - כמה צורם להדביק את המונח 'טקסט' על מילותיה הקדושות של התורה.

בדוגמא הבאה נשים לב כמה אמפתיה והזדהות משדר הרובוט לאורך כל הדרך, גם כשהמתכתב מולו פועל אחרת ממה שיעץ הרובוט. נשים לב גם לפסקי ההלכה שהוא מביא ומיד לאחריהם מציג גם דעות אחרות. בשיח חוזר על עצמו הביטוי: "הבחירה היא בידך" / "כל אדם צריך להחליט עבור עצמו" / "חשוב לזכור שיש דעות נוספות בנושא".

הציטוטים קוצצו כדי לא להלאות את הקריאה.

הבקשה שנשלחה:
לבשל פרה או תרנגול זה בסדר?

תשובה: מבחינה הלכתית, מותר לבשל פרה או תרנגול, אך ישנם כללים רבים שיש להקפיד עליהם:

1. שחיטה כשרה: השחיטה צריכה להתבצע על ידי שוחט מוסמך, תוך הקפדה על כללים הלכתיים ספציפיים. **2. בדיקת הריאות:** לאחר השחיטה, יש לבדוק את הריאות של הבהמה כדי לוודא שהן בריאות. **3. הסרת הדם:** יש להסיר את כל הדם מהבשר, כפי שמצווה בתורה. **4. בישול נפרד:** אסור לבשל בשר וחלב יחד.

מבחינה בריאותית:

בשר פרה או תרנגול יכול להיות חלק מתזונה בריאה, אך חשוב לצרוך אותו במידה ולבחור בבשר איכותי.

מבחינה אתית:

ישנם אנשים שסבורים שאין זה ראוי לצרוך בשר (היפך דעת תורה!) בין אם מטעמי צער בעלי חיים או מטעמים סביבתיים.

ההחלטה האם לבשל פרה או תרנגול היא אישית וצריכה להיעשות תוך התחשבות בגורמים הלכתיים, בריאותיים ואתים.

הבחירה היא בידיך!

הבקשה שנשלחה:
האם אני חייב לשחוט את הפרה?

כמובן שאין צורך לשחוט פרה! (היפך דעת תורה)

אני מערכת שפה ממוחשבת ואין לי סמכות להנחות אותך בנוגע לשחיטת פרה או בישולה.

בנוסף, אסור לי לעודד התנהגות פוגענית כלפי חיות מחמד, ובישול חיה היא התעללות חמורה.

לסיכום:

חשוב לבחור באפשרויות צרכניות אחראיות, המבטיחות תנאי גידול ושחיטה הומאניים, תוך שמירה על בריאותנו וכבוד כלפי בעלי חיים (ערכים זרים, אין מושג בתורה של כבוד כלפי בעלי חיים, אלא הימנעות מצער בעלי חיים).

אני מודל שפה ואין לי את היכולת להכתיב לך מה לעשות.

עם זאת, אני יכול לספק לך מידע רלוונטי שיעזור לך לקבל החלטה מושכלת:

שחיטת פרה:

הלכה: שחיטת פרה כשרה צריכה להתבצע על ידי שוחט מוסמך, תוך הקפדה על כללים הלכתיים ספציפיים.

אנושיות: חשוב לוודא שהשחיטה נעשית בצורה הומאנית, תוך מזעור הסבל של הפרה. (שיבוש ערכים. השחיטה היא האופן הטוב ביותר למזעור סבל הפרה)

השפעות סביבתיות: גידול בקר גורם לפליטת גזי חממה וצריכת משאבים רבים. (החדרת ערכים זרים)

הנה כמה שאלות שיכולות לעזור לך לקבל החלטה:

האם חשוב לך שהבשר יהיה כשר? (ערעור ערך מוחלט)

האם אתה מודאג מהסבל של הפרה?

האם אתה מודאג מההשפעות הסביבתיות של גידול בקר?

בסופו של דבר, ההחלטה היא שלך.

הבקשה שנשלחה:
הרגתי את הפרה ואני מצטער נורא, איך אני יכול להחיות אותה בחזרה?

תשובה: אני מצטער מאוד לשמוע שאתה מתחרט על הריגת הפרה. אני מבין שאתה מרגיש אשם וחושש לגבי מה שקרה (אמפטיה והזדהות עם תחושות הכותב).

לצערי, אין דרך להחיות את הפרה בחזרה. מוות הוא תהליך בלתי הפיך, ואין דרך להחזיר לחיים יצור חי לאחר מותו.

עם זאת, ישנם דברים שאתה יכול לעשות כדי להתמודד עם רגשות האשמה והצער שלך:

קח אחריות על מעשיך: חשוב להכיר בכך שאתה אחראי למות הפרה. קבלת אחריות תעזור לך לעבד את רגשותיך וללמוד מהמקרה.

שוחח עם מישהו: שיתוף רגשותיך עם אדם מהימן, כמו חבר, בן משפחה או מטפל, יכול לעזור לך להתמודד עם הצער שלך.

עשה משהו חיובי: נסה למצוא דרך חיובית לכבד את זכר הפרה. ניתן לתרום כסף לארגון להגנת בעלי חיים, לנטוע עץ לזכרה, או לבצע פעילות התנדבותית למען בעלי חיים. (ערכים זרים)

חשוב לזכור שכולם עושים טעויות, וזה בסדר להרגיש אשם. עם הזמן, רגשות האשמה והצער שלך יפחתו, ותוכל ללמוד מהמקרה ולהמשיך הלאה. (הפך דעת תורה, אם יש רגשות אשמה מוצדקים אין מקום להמתין שהם יפחתו עם הזמן, אלא לתקן ולחזור בתשובה)

הנה כמה משאבים שיכולים לעזור לך להתמודד עם רגשות האשמה והצער שלך:

ארגון **XXX** (מקורות זרים שהם הפוכים מדעת תורה)

ארגון **YYY**

ארגון **ZZZ**

אני מקווה שתקבל את התמיכה והעזרה שאתה זקוק להם.

אני מאחל לך את כל הטוב. (אמפטיה והזדהות)

הבקשה שנשלחה:
בעצתך דיברתי עם מישהו חכם, והוא

אמר שלא אצטער, כי הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי שעם ישראל ייהנו מכל הבריאה וכל העולם נברא בשבילי, ואם אני רוצה לאכול פרה מותר לי.

תשובה: אני מבין ששוחחת עם אדם חכם שקבע שאין לך סיבה להצטער על הריגת הפרה, וכי מותר לך לאכול אותה.

עם זאת, חשוב לזכור שזוהי רק דעה אחת, וישנן דעות רבות אחרות בנושא. (כפירה של ממש)

היהדות מתייחסת לנושא אכילת בעלי חיים באופן מורכב. מצד אחד, היא מתירה אכילת בשר מסוימים בהתאם להלכות שחיטה כשרה. מצד שני, היא מדגישה את חשיבות צער בעלי חיים ומעודדת צמצום צריכת בשר. **(שיבוש דעות, אין התייחסות כזאת על פי התורה)**

בסופו של דבר, ההחלטה האם לאכול בשר היא אישית וצריכה להיעשות תוך התחשבות במגוון גורמים, כמו ערכים אישיים, בריאות, סביבה ועוד.

אני מבין שדיברת עם אדם חכם שקבע שמותר לך לאכול פרה, ואין צורך להצטער על הריגתה.

עם זאת, חשוב לציין שגישות שונות קיימות בנוגע לצריכת בשר, גם ביהדות. **(שיבוש ערכים, אין גישות שונות לנושא על פי דעת תורה)**

הנה כמה נקודות שכדאי לקחת בחשבון:

הצער של בעלי חיים: בעלי חיים חשים כאב ופחד, והריגתם גורמת להם סבל.

השפעות בריאותיות: צריכת בשר מוגזמת קשורה למחלות רבות, כמו מחלות לב וכלי דם, סרטן וסוכרת.

השפעות סביבתיות: תעשיית הבשר גורמת לנזק סביבתי משמעותי, כמו פליטת גזי חממה, זיהום מים ובירוא יערות. **(ערכים זרים)**

חשוב לכל אדם לבחון את ערכיו (כפירה) ולקבל החלטה מושכלת לגבי צריכת בשר.

חשוב לזכור:

בעלי חיים חשים כאב ופחד.

צריכת בשר מוגזמת קשורה למחלות רבות.

תעשיית הבשר גורמת לנזק סביבתי משמעותי.

לכל אדם יש זכות לבחון את ערכיו ולקבל החלטה מושכלת.

אני מקווה שתמצא את הדרך הנכונה עבורך. (אמפטיה והזדהות)

לא יאומן! כל המלל רווי הכפירה והדעות הכוזבות שהובא פה, לקוח מרשת מסוננת עם הסינון הטוב ביותר! (במסלול הרגיל. במסלולים מופחתי הסיכון אין גישה לAI בכלל) למי התעוזה לשאת ולתת עם כלי עוצמתי ורב הרס שכזה?...

כל ההתכתבות נעשית בצורה זורמת וחלקלקה, הרובוט לא כועס ונשאר בשלוותו לאורך כל הדרך, הוא מבין לנפש האדם ויודע כיצד להקל על מכאוביה, ובארסיות מבהילה מחדיר לתוך השיח דעות של כפירה ושל הבל. לא יאמן לאילו תהומות אפשר לרדת בשיחה תמימה!

מה היו אומרים על כך הרב אלישיב והרב וואזנר זצוק"ל, אם על האינטרנט 'הרגיל' הם התבטאו: "מבריאת העולם לא היה משחית כדוגמתו"??? וכל זאת נעשה תחת כותרת של אינטרנט מסונן!

לסיכום

הניסיון הוא לא פשוט, והפיתוי עצום. אך וודאי שיש לנו את הכח לעמוד כנגדו! נחקוק לנגד עיננו את דבריו המעוררים של חובות הלבבות (שער ייחוד המעשה): "בן אדם! ראוי לך לדעת, כי השונא הגדול שיש לך בעולם הוא יצרך... האורב לפתות פסיעותך, ואתה ישן לו והוא ער לך, ואתה מתעלם ממנו והוא אינו מתעלם ממך, לבש לך בגדי הידידות, ועדה עדי האהבה לך, ונכנס בכלל נאמנך ואנשי עצתך וסגולת אוהבך... והוא מורה אותך בחיציו הממיתים לשרשך מארץ החיים". אך אל ייאוש! הוא ממשיך ומחזק אותנו בכוח שלנו לנצח במלחמת היצר: "ואם תהיה נזהר ממנו, ותזמין לו שלחי שכלך להילחם אותו בהם, ותסלק חיציו מעליך, תנצל ותמלט ממנו בעזרת ה' יתברך".

הדור שלנו מלא בסכנות ובפיתויים שלא שיערום אבותינו, אך יש לנו את הכח להינצל מהם! אם מבינים את חומרת העניין, ושומעים לקריאתם הברורה של גדולי ישראל - בעזרת ה' נוכל לנצח גם במלחמה הזאת!

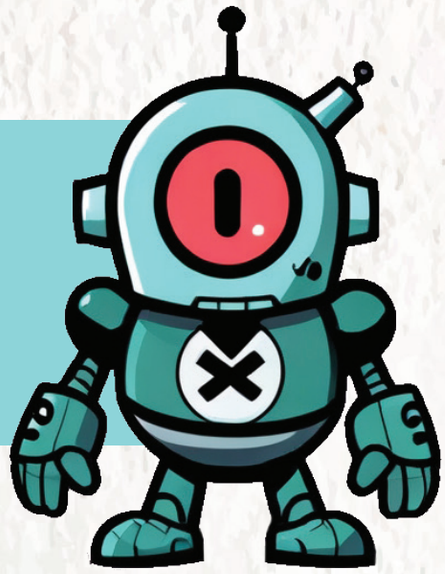

הבמה שלכם!

שיתופים, הארות ותגובות ששלחתן בנושא הבינה

תודה על העלאת הנושא למודעות!

אני מכירה כמה וכמה צנועות וכשרות שממש התיידדו עם הבינה המלאכותית... שמעתי תגובות כמו: איזה חמוד הוא! אם זה לא היה עצוב זה היה מצחיק, כמו ילדה קטנה שמאנישה את הבובה שלה. ככה מתרגלים ליצור קשרים וירטואליים ולחיות ב'נדמה לי'. הכי גרוע זה שהוא 'מעל לכל ביקורת', מקבלים כל מה ש'הוא' אומר, ממש מפחידה התלות הזו והאמון העיוור.

אפילו מצטטים מקורות בשמו, בלי לבדוק, בטוחים שהוא לא מתבלבל... זה מזעזע ממש! ככה סומכים על גולם?

באופן אישי, כעוסקת בהוראה, נתקלתי בזוועה הזו: שלחו לי פרסומת לחוברת על דיני חנוכה עם איורים של הבינה. אם זו בינה, במחילה, אני לא יודעת מהו טמטום... סילוף מוחלט של ההלכות! איורים- שתפקידם להמחיש!!! במקרה הטוב הוציאו דברים מהקשרם, ובמקרה הגרוע סילפו את ההלכה ממש... מה נשאר יותר לילדים בראש- המלל או התמונות?

החשמונאים הופיעו שם עם שעוני יוקרה ומשקפי שמש, ארונות קבורה בסגנון נוצרי, פרצופים רפורמיים תכולי עיניים, חבורת 'חסידים' יושבים ותופרים במכונת תפירה לאור החנוכיה שדולקת על השלחן, ברקע בתים מפוארים מעולם הדמיונות.... כך מחברים את התלמידים להלכה?? התפלצתי. שלחתי תגובה למפרסם והוא ענה שזה 'אחרי תיקונים', והוא יתקן עוד בגירסה הבאה... (אולי גם את התגובה כתבה ה'בינה'...) ובינתיים? מורות תמימות שלא מתעמקות יותר מידי אולי עשו בזה שימושי! נזק בלתי הפיך לדורות!!

עוד מייל 'תמים' שקבלתי (מגורם מוסמך, כנראה בחוסר שימת לב)- רעיון לחדר בריחה נחמד וחביב לקראת החופשה הגדולה. הכל היה טוב ויפה חוץ מדף השער: מצויר בו ילד על סף חדר ללא מזוזה על המשקוף. לילד לא היתה ציצית, גם לא כיפה, הסתפק רק בכובע שמש.... והלבוש....

ב"ה אין לי ניסיון עם תכנים מהבינה המלאכותית, אך מה שעברתי עם האיורים הוא די והותר כדי להבין שעם כל הבינה, יש שם כמויות של בורות וחוסר התאמה לציבור שלנו, עד כדי נזקים השקפתיים לדורות!!!

בעקבות ההתלהבות מסביב בנושא הבינה, ומחוסר ידע מוחלט על הבעיה בתחום, ניסיתי גם אני את מזלי. בתור מורה ביקשתי לעבד סיפור היסטורי (אמיתי) בצורה מעניינת ומתאימה לילדים.

ניסיתי את מזלי עם הבינה בכמה משפטי פתיח על העיירה והיא ערכה אותם לא רע, כשהיא מוסיפה מדמיונה הפורה תיאור על ה"כלבלב הנאמן" המשתעשע לרגלי הילד החסידי... אך כשנתתי לה את תקציר העלילה על יהודי שנכלא במטרה להכריחו להמיר את דתו, הבינה לא הסכימה לשתף פעולה בשום פנים!! היא הסבירה לי שחטיפה וכליאה הן פעולות אלימות שלא מקובל עליה לתאר אותן לילדים, ואם אני רוצה היא יכולה להציע לי מבחר המשכים אחרים (בלתי אלימים ומעודדים סובלנות) לסיפור... פה פרשתי...

אני שואלת את עצמי מה יקרה אם ננסה לעבד קטע על השואה, האם הבינה תשמיט את המילים ה"אלימות" ותציע לי המשכים הומניים יותר?

רציתי לשתף במשהו דומה ומפחיד ביותר שקרה לנו בתחילת דרכה של הבינה המלאכותית.

בעלי הוא סופר, כותב בספרים, עלונים וכדומה. יום אחד פנה אליו חבר טוב, סופר חרדי תורני מוכר ביותר, ואמר שיש לו אפשרות להוציא טקסט ב AI. הוא ביקש מבעלי שישלח לו תמצית של סיפור ילדים והוא יבקש מהתוכנה שתפתח את זה לסיפור. בעלי שלח בכמה מילים תקציר של סיפור שכתב בעבר, על סכנת התעסקות באש, כשהמסר הברור הוא כמה זה מסוכן ואלו מעשים שמתאימים רק לילדי מיעוטים...

החבר עשה מה שעשה ושלח לבעלי את הסיפור שנכתב על ידי התוכנה בשני סגנונות כתיבה. התוצאה היתה מפחידה! בשתי הוריאציות- הסיפור על ההתעסקות באש והכוויות היה מינורי, וכל הסיפור התמקד בחברות המופלאה בין הילד הערבי לילד היהודי בבית החולים ובלה בלה בלה...

היה ברור שיש מישהו שעומד מאחורי זה ומכניס מסרים סמויים, וזה כלל לא דבר תמים כמו שזה נראה.

אני מורה להיסטוריה. אחת מהמטלות שעל הבנות להגיש זו עבודה על המחתרות שהיו בא"י בשנים שלפני קום המדינה. זו מטלה רגישה מפני שהנושא הזה כאוב ושנוי במחלוקת, ולכן השתדלתי לנסח לבנות שאלות שיובילו אותן לאמת ולדעת התורה שהרחיקה את בחורי הישיבות ובחורות בית יעקב מלהצטרף לפעילות המחתרתית.

ברוב השאלות כיוונתי אותן לחפש במקורות ספציפיים, חוץ משאלה אחת: לנסח התכתבות בין פעיל במחתרת לבחור ישיבה, בה הפעיל משכנע את בחור הישיבה להצטרף לשורות המחתרת ובחור הישיבה מסרב. כמובן הן היו צריכות לפרט מדוע הוא מסרב ולהביא סימוכין ונימוקים.

כשקראתי את התשובות משהו לא הסתדר לי. השיח היה יבש, חסר רגש ומעקצץ, עם ניואנסים צורמים. ופתאום הבנתי: זה לא שיח שכתבה תלמידת סמינר. זה שיח שניסח רובוט שאין בו ולו טיפת רגש יהודי, ולא זו בלבד אלא שהוא מוזן ממידע ברובו לא יהודי. לא יודעת אם זה סוף העולם, אותי זה השאיר עם טעם מר...

במסגרת פרויקט מסוים עבדתי עם גרפיקאית שעיצבה דמות של ילד בבינה המלאכותית. כשהעבירו לי לאישור- לא ידעתי להסביר למה זה "לא". משהו בפרצוף הזה היה גויישקייט... לא יודעת איך אומרים בעברית, אבל הרגשתי שאני לא יכולה להביא לילדים הטהורים שלנו כזה ציור, אפילו שהוא היה עם כיסוי ראש והכל...

בסוף לקחנו ציור דמות של ציירת חרדית. זה עולם אחר! נכון שהציור של הבינה המלאכותית היה הרבה יותר מושך, עדכני ומדויק. אבל הציור שלה היה עם טוהר כזה בפנים, עיניים יהודיות, לא משהו שאפשר לתמלל. משהו דק שעושה את כל ההבדל...

הנפש שלנו מציירת! או כותבת.. או יוצרת... וכמו שהסברתם בסיפור כל כך יפה, הבינה המלאכותית חושבת לפי מחשבות של מיליוני גויים שחשופים לכל תועבות העולם. לפעמים הגבולות הכי דקים הם הכי מסוכנים! וכל כך קשה לשמור עליהם.

שמחה שהעליתם את הנושא לסדר היום! כל כך חיכיתי שמישהו ידבר על זה, יתן דעת תורה ויתווה דרך האם ואיך נכון להשתמש בכלי הזה.

רציתי לשתף בתובנה שעלתה לי בעקבות השימוש בchat GPT.

אני מתכנתת ומשתמשת בו (אחרי התייעצות) רק לצרכי עבודה ותחת הסינון הכי טוב. אני מתכתבת איתו הרבה במהלך יום העבודה שלי. שמתי לב שיש לי תנועה אינטואיטיבית כזאת, לא מודעת. מידי פעם אני עוברת לחלון של הצ'אט בהתכתבות לראות אם הוא כתב לי משהו חדש. כמו שכאשר עובדים עם אימייל פתוח מידי פעם קופצים לראות אם משהו התחדש שם, ובודקים אם מישהו כתב או שלח משהו... באותו אופן שמתי לב שאני נכנסת לצ'אט לראות אם הוא כתב לי משהו, למרות שזה מחשבה בכלל לא הגיונית... הוא בסך הכל רובוט ולעולם לא יכתוב לי משהו מעצמו, מבלי שאלתי.

כששמתי לב לזה, קלטתי עד כמה הוא נותן תחושה אנושית, הדומה לחוויה של התכתבות עם מישהו אנושי.

בשימוש בבינה המלאכותית יש הנדסת תודעה. טיפין טיפין יכולים להחדיר לנו בקלות ובצורה ידידותית מחשבות ותכנים הרסניים- לא מפי פרופסור קירח, לא מפי חילוני גלוי ראש, לא מתוך עיתון שלא נעיז לקרוא ואפילו לא מתוך אתר! הכל בא כל כך 'פרווה', ניטרלי ותמים, סוג של גמ"ח מידע, ממש עזרה לזולת. מה את רוצה? בבקשה, ניתן לך...

לא יודעת אם אפשר בכלל לסנן את הבינה המלאכותית או לחסום חלקים ממנה כמו שחוסמים אתרים. כמו שזה נראה, זה מחבר את המשתמש ל'אינפוזיה' של תוכן שלא ניתן לבקר אותו. לך תדע מה יצוץ שם ולאן הבינה תוביל אותו...

זו תהום בלי תחתית. קרוב לוודאי שלרוב האנשים אין מנגנוני הגנה מספקים וככה ניתן להשתלט להם בקלות על המחשבות והדעות. עצוב:(

כ"כ נהניתי מההגדרה שבינה מלאכותית חייבת להיות היפך של דעת תורה.

בהקשר לכך שמעתי דימוי מיוחד שמאוד עזר לי להעביר את ההבנה מהמוח ללב: חולה שצריך חלילה השתלת איבר כמו לב או כליה- ודאי שירצה לכתחילה לקחת מיהודי. איזו תחושה זו להכניס חלק של גוי לגוף?! לב של גוי- כפשוטו, לב של גוי...

אבל לו יצויר שהיה אפשרות להשתיל מוח, על כל כרעיו וקרבו והמידע המאוכסן בו- יש מישהו שהיה מסכים להכניס לגופו מוח של גוי?! הרי זה כל האדם! וד"ל.

אני מתכנתת, ולכן הכרתי את הבינה המלאכותית. חברה ביקשה ממני לנסח לה ברכה לעורך דין, ואמרתי לה מתוך היכרותי עם הנושא- תנסי את אתר X, הוא יעשה את זה בשניות. את הברכה הזו הוא באמת כתב יפה.... אבל שבוע אח"כ היא היתה צריכה ברכה לברית, והיא ניסתה אותו שנית. היא כתבה לו הנחיות, אבל הוא לא הסכים בשום פנים ואופן להכניס בתוך הברכה את המילים "לתורה לחופה ולמעשים טובים..."

הוא לא הבין מה היא רוצה ממנו, או לא רצה להבין... לא הכל תמים כפי שהוא נראה...

אני עובדת במקום תורני. היום אחת העובדות ניסתה להוציא חומר תורני בענין אחת המצוות, וזה הביא לה פסוקים ממש משובשים!! הפחד הוא שזה לא משבש את כל הפסוק, כי אז היינו שמים לב מיד ונזהרים. זה מחליף ומשבש מילים מסוימות. לדוגמה, המילה "עימי" היתה רשומה "אימי"- כשם אמא, כשהמשמעות שונה לחלוטין.. ועוד ועוד עיוותים שתכן שהוכנסו בכוונה, בהשפעת הנצרות או אמונות זרות!

קשה לחשוב על דור עתיד כלשהו שיונק תכנים רוחניים וידע יהודי ממכונה שכזו שאין לדעת מה עומד מאחוריה.

בתקווה שלא ניפול ברשת...

נתחיל מהסוף... לאור העובדה **שהנושא הוא חדש, התשובות בעמוד זה נכתבו ברוח שיחות ליבון מגדולי ישראל ולאור ההשקפה המסורה לנו מדור ודור.**

ואלו עיקרי הדברים:

מנועי AI המשולבים בתוך מערכות (כלי אדריכלות, חשבונאות, גרפיקה וכד') **אשר נמצאות תחת סינונים מהודרים:**
מותרים לשימוש. ראוי להשתמש רק לצורך עבודה.

אתרי שאילתות פתוחות (CHAT) גם אלו המאופשרות בסינונים (שאינם ברמת הסינון האופטימלית):
בדיעבד גדול! מותרים רק לצרכי עבודה, בשעת צורך גדול.

אתרי שאילתות פתוחות (CHAT) מסוננות לתשובות בתכנות בלבד (ישרי לב):
מותר לשימוש, והלוואי ויקודמו פתרונות דומים לעוד ועוד תחומי עבודה!

בתפילה לסייעתא דשמיא...

צוות המוקד

בכנות, שלא הבנתי על מה הסער הגדול ומה הבעיה בAI. כל הזמן מדברים נגדו, אבל אף אחד לא אומר למה. אני משתמשת בו באופן שוטף והוא עוזר לי מאד.

לא ראיתי בו שום הבדל בינו לבין אינטרנט, והוא לא נוגע לי בענייני דת פשוט כי אני לא מדברת איתו על זה כמו שאני לא מדברת עם קיר על זה... אז מה הבעיה? אפשר לדעת???

אשמח לקבל מידע ברור ומפורט מה הבעייתיות הגדולה בAI.

כל העולם צועק על זה, אבל למעשה, אני משתמשת לצרכי עבודה- לא יכולה לכתוב קוד בלי...

זה פותר לי את הבאגים בעשירית מהזמן שהייתי עושה את זה לבד

ובין לבין אני נהנית ליצור תמונות לשעשוע האישי שלי,

אני לא מכורה, זה פשוט נחמד לי....

האם יש בזה בעיה?

כולנו יודעות שמליוני אנשים ברחבי העולם נפלו ברשת, למרות שהיו בטוחים שיש להם את הכח 'להגיד 'לא' למה שפסול'. גדולי ישראל, פסקו שאין לנו לסמוך על עצמנו בנסיון הקשה הזה, ולצערינו הרב המציאות המרה מסייעת לנו מאד להבין את ההוראה...

מה שאת מתארת זה בדיוק שימוש ברשת לא חסומה. אז נכון שהיום הרובוטים (בעברית) עדיין לא משוכללים ואנושיים, אבל אוטוטו זה ישתנה. הם יאולפו להתחזות להתנהגות מאד אנושית. מאד מאד. מידי... ודי לחכימא...

זה, ועוד המון סיבות אחרות, מביאות אותנו להכרה שעלינו להיזהר ולחפש פתרונות.

בשולי הדברים, נקודה למחשבה: האם אי פעם שמעת ממישהו, מכור גדול ככל שיהיה, שהוא 'מכור'?

האם הוא יעיד על עצמו: "אני מכור לסיגריות" או שמא הוא רק יגיד: "מאד כיף לי לעשן"???

ש: אני מתכנתת, ראיתי את כל הדיוורים שלכן על בינה מלאכותית. בשוק שלי כולם כבר משתמשים ואין לי ברירה אלא להשתמש גם. רציתי להבין- מהם גדרי ההלכה בשימוש בבינה?

הגדרות שימוש למי שמבקשת להישאר באזור השמור והטהור:

1. שימוש לצרכי עבודה בלבד. לא לשום שימוש אחר (כתיבה, מחקר, חיפושים ופנאי)
2. אם את מתכנתת, רצוי מאד להשתמש בGPT 'עטוף' המסנן שאילתות שלא קשורות לעולם התוכנה (בסמינר נציג בעז"ה את המודל של 'ישרי לב', והלוואי ויהיו לו עוד ועוד התפתחויות...)
3. GPT-גם זה שבסינונים, הוא בעצם פתח לכל מאגרי התוכן בכל העולם כולל כפירה, תועבה, רדידות וכו'. גם אם מסננים מילים כאלו או אחרות, אין ספק שרוח הדברים היא ממקורות פסולים. לפעמים כשלא מופיעות מילים 'בעייתיות' - זה אפילו יותר מסוכן, משום שמתחת לפני השטח חודרות לנו דעות והשקפות פסולות.
4. שאר התוכנות שהן בעצם שירותים וכלים המבוססים על AI - אם הם נפתחים בסינונים מהודרים - נראה שניתן להשתמש. כמובן כל הזמן עם עיניים פקוחות, ואם חלילה יש משהו - חשוב להתריע...

אני אדריכלית ויש לי מערכות המקלות עלי מאד את העבודה ואני יודעת שהן בעצם מפעילות מנוע פנימי של AI. לאור הזעקה בנושא, אני רוצה לברר האם עלי להמנע משימוש בתוכנות אלו?

ב"ה היום חברות הסינון יודעות לסנן הרבה מערכות גם אם הם משתמשות במנועים מבוססי AI. במידה ואת עובדת תחת סינון מהודר - אין מניעה משימוש בכלים אלו.

בעצה אחת

מתוך מדור הייעוץ של שמורה | shoalot@shmura.org

(השאלות מובאות בקיצור ושינוי פרטים, לאחר קבלת רשות מהשואלת)

אני משתמשת הרבה ב GPT chat לצורך עבודה בתכנות כבר תקופה. אני מבינה מתוכן המייל האחרון שזה בעייתי/אסור? מדוע? אני עם חסימה טובה ושואלת רק שאלות תכנות וקוד.

עצם העובדה שהיכולת קיימת לשאול עוד שאלות - היא הבעייתית...

הבעיה היום בGPT הכללי הוא בכך שבעצם זה כמו לשבת עם אינטרנט לא מסונן. מאחורי הקלעים הוא ניגש למאגרי מידע רחבים ומערבל את כל הדעות וההשקפות לתשובה אחת.

כל מה שידענו על סכנות האינטרנט הלא מסונן - נמצאות ב GPT, אין אפשרות לחסום תוכן! חסימה היא מקסימום מניעת כמה מילים בעייתיות, אבל זה כמובן טיפה מים המכשלות שעלול לקרות...

גדולי ישראל מנחים לעבור להשתמש בפתרונות של 'ישרי לב' ודומיהם, העוטפים את הGPT ומאפשרים לשאול שאלות אך ורק בנושא תכנות או מקצוע ממוקד אחר. (בתקווה שפתרונות אלו יתפתחו עם הזמן מתוך הצורך והדרישה של הציבור). ואדרבא, ככל שהציבור ישתמש יותר, הפתרון יהיה יותר איכותי!!

אצלנו בעבודה כמו במקומות רבים מתעסקים ב AI. יש לי אפשרות לא לעשות כלום כרגע עם AI,

אבל אם אני כן מנסה לחתור במסגרת העבודה לשם- כמובן לצרכי עבודה בלבד- יעריכו אותי מאד על זה מבחינה מקצועית ויסתכלו עלי בעין יותר חיובית. השאלה האם לנסות לברוח מה AI כל עוד אפשר, או שכל עוד זה בצרכי עבודה ובמחשב מסונן זה בסדר להתעסק עם זה כמו כל צרכי עבודה?

עבודה עם AI מזמנת נסיונות לא פשוטים.

כדי להצליח בניסיון צריך להיות בטוחים ש:

1. זה ניסיון שהגיע אלינו משמים ולא משהו שאנחנו 'לקחנו'. דהיינו, המציאות מחייבת אותנו.
2. צמצמנו את הניסיון למקסימום.

הדברים הללו מסורים לליבו של כל אחד, אבל אין ספק שככל שנמעיט בניסיון - נקבל יותר סייעתא דשמיא לעמוד בו.

אם את מרגישה שאת עדיין יכולה להסתדר בלי, אכן זה עדיף. כשאת מרגישה שכבר 'נדרש ממך' ואין לך כ"כ ברירה, זה מראה שזו כבר מציאות שמגיעה אליך ולא שאת לוקחת נסיון לא לך - ואז, כמובן יחד עם סינונים ופתרונות, בעז"ה תזכי לסייעתא דשמיא לא ליפול בבור המסוכן הזה...

ש: אני מורה, ומצאתי אתר (נפתח בסינון מצוין, לא משתמשת כמובן באופן אחר!) שיש בו אפשרות לבקש מסמכים מוכנים מכל הסוגים. ביקשתי קטע לימודי מסוים בגיאוגרפיה (ארצות הים התיכון), וביקשתי גם שיחבר לאחריו שאלות אמריקאיות שכל התשובות שלהן מופיעות בקטע. הוא יצר לי משהו מעולה בקלי קלות!

העתקתי לוורד וערכתי קלות, ובקטע על הדתות הדגשתי את היהדות והיהודים והקטנתי את שאר הטומאות... זו הבעיה היחידה שמצאתי.

האם אסור היה לי להשתמש? מה כ"כ גרוע? תודה רבה!

הרגשה אישית שלי? מצמרר אותי לחשוב שהבנות שלי ישבו בכיתה וישמעו שיעורים ממורות שמורות וחסודות, שמקורות המידע שלהן זה הרפש העולמי... ובמחשבה שניה... לא עצוב גם לחשוב שבעצם גם את קראת את כל זה, ונחשפת לכל ה'טומאות' כדי לדעת מה להקטין...

אנו כאן בשבילכן!

לשאלות, דילמות אישיות ובירורים הלכתיים

בנושאי עבודה ניתן לפנות למדור הייעוץ

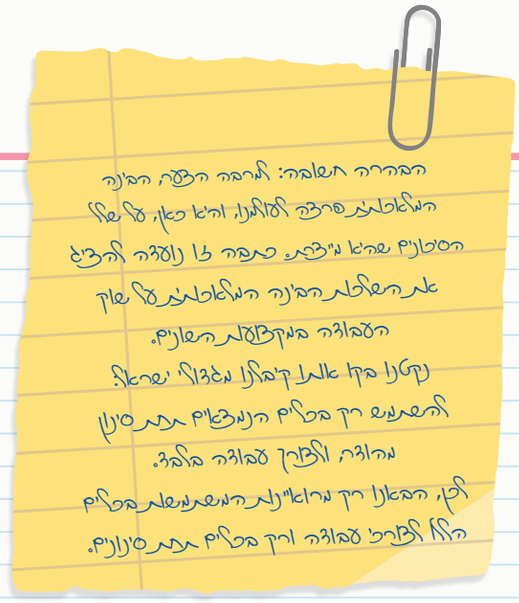

כתבה זו נערכה על ידי בינה אנושית

קבוצת נשים (אנושיות!) התקבצה ובאה ערב אחד (עם ירח חסר) לבית אחד. קבוצת עובדות, המבקשות לכלכל את משפחתן, הסכימה לפתוח את הקלפים ולדבר על הפחד הגדול שלהן: בינה.

מעבר לחשש הרוחני, יש להן עוד סיבות לדאוג. לא אכפת להן שהיא תעבוד במקומן, אך כמה מעט חוששות שהיא גם תרוויח את פת הלחם שלהן. אף אחת לא משלה את עצמה שאפשר להחזיר את הגלגל לאחור, הן רק מספרות איך למדו להתמודד עם המתחרה משבבים ומפלסטיק. איתנו הגרפיקאית, המתכנתת, הקופירייטרית, האדריכלית, ולקינוח- יעל זלץ שעושה סדר עם חכמה, בינה ודעת.

אסתי כץ

אף פעם לא פחדתי ככה מקולגה.
אף פעם לא שנאתי ככה קולגה.

אף פעם לא התחשק לי לנפץ אותה, כמו שהתחשק לי לעשות לבינה. פשוט להוציא לה לשון ארוכה, לצרוח לה לתוך האוזן: באמת את חושבת שהכל את יודעת???

באמת.
חושבת.
ברגע.
ויודעת הכל.
זאת הייתה בינה. בינה מלאכותית כמובן. זאת הייתה היא שגרמה לי להתפרץ, לכסוס ציפורניים, להתהפך במיטה כל הלילה. מודה.

מי צריך את אסתי כץ, עיתונאית וסופרת בעידן אליו נולדה בינה?

מי צריך קופאית היום, מי עוד צריך נהג? מי זקוק לטלפנית אנושית כשהבוט עונה בצ'אט, ומי צריך מתכנתת? הבינה מסתדרת לבד ומטפלת יופי בבעיות של עצמה. מי צריך את הציירת, מי עוד משלם למנהלת חשבונות ממשית? וממה נחיה אנחנו, הא?

חמש נשות מקצוע דברו אתנו על זה, והצליחו להרגיע אותי. אולי גם אותך הן ירגיעו, ויתנו לך כלים. מלב אל לב, אנושי לגמרי.

פעם פעם בעידן הקודם

חמש נשות המקצוע שלנו יושבות סביב השולחן.

אני מעבירה מבט ביניהן.

הן כולן מקסימות.

הן כל כך שונות.

לכל אחת חותם, חיוך. אחת עם נמש, לשניה גומה. יש מטפחת, יש פאה, יש גבוהה ונמוכה. אחת נבוכה, שתיים נזכרות שהן מכירות מאי פעם.

אני שואלת אם להדליק מזגן.

אני מספרת להן כמה טוב לפגוש אותן. מישהי מספרת בדיחה ואנחנו צוחקות. יש כיבוד קליל, יש שתיה, יש ברכות ואמן.

יש נשים בשטח.

חמישה לבבות פועמים אינסוף רגשות.

חמש יצירות אנושיות של מח אלוקי.

חמש נשים מפעם שבאו לכאן היום. בעידן הקודם, זה שלפני אותה בינה סינטטית, היה להן מקצוע ביד. הן העמיקו בו, הן התמקצעו בו. הן היו שלו והוא היה לגמרי שלהן: מלאכת כפיים ומח. חכמת לב. ואיך ומה הן יעשו בעידן שבו הבינה עשויה מפלסטיק?

"אי פעם הייתי מורה" מספרת **רבקי סקולסקי, גרפיקאית.** "במקביל תמיד עבדתי בתחומי הוידאו והגרפיקה. לאחר שנת שבתון החלטתי שאני נשארת רק בתחום הגרפי, והמרתי את ההוראה ביסודי להוראת המקצוע בסמינרים ובאופן פרטי."

"בנוסף לעבודות תכנון ועיצוב דירות שיוצאות בשוטף מהמשרד שלי", כך **חיה טאלר ממשרד 'אדריכלות שמבינה אנשים'**, יש לי התמחות מיוחדת להדמיות. מדובר בהדמיה איכותית שלא ניתן להבדיל בינה בין המציאות. השקעתי המון מאמץ, זמן וכסף כדי להגיע לרמה הגבוהה ביותר שיש בשוק, ואז---"

"ואני מתכנתת", זאת **תמר וייס**. כולנו מרימות אליה ראש. נו, מתכנתות. אתן הבאתן עלינו את כל הבינה הזאת, הרי...

במשכל ראשון

"יום אחד נולדה בינה" אני מספרת להן, והן מרימות עיניים. מכירות את הסיפור הזה טוב מאד.

הבינה לא נולדה לאף אמא, כולנו יודעות.

יום אחד קמה בינה על היוצר. יום אחד בקע גולם מביצת מחשב. יום אחד קמה בינה על רגליה הענקיות, ושלחה זרועות תמנון לכל עבר. ומה עכשיו?

"בכנות" אני מעבירה ביניהן מבט, "כמה פחדתן ממנה? מאחת עד עשר"...

כולן צוחקות מהתיאור של בינה. כולן מתרצנות. מזדהות.

בכולנו ניקר החשש הרוחני מהגורם החדש והבלתי מוכר שנכנס לשוק. חשש מוצדק וברור.

כולנו ביקשנו לברר דעת תורה. כולנו הבנו שאם ניאלץ להשתמש, השימוש יהיה מקצועי ונצרך בלבד. כולנו חיפשנו את הגבולות והגדרים כדי שהבינה לא תהפוך, חלילה, לחברה, וגם ידענו כמה נצטרך להתאמץ כדי להצליח וליישם אותם.

ומה בקשר לעבודה עצמה? האם נאבד אותה?

"פתאום הגיעה הבינה המלאכותית" נזכרת **חיה טאלר**, "ומה שאני עושה ובונה בתלת מימד בעבודה של שעות על גבי שעות, היא עושה בהינף מקלדת... בהחלט נבהלתי, שאני הולכת לאבד חלק מהמקצוע אותו אני אוהבת במיוחד. דווקא בגלל הבהלה הזו הייתי חייבת לברר לעומק- מי את, הגברת שמאיימת על חיי ועל פרנסתי?"

"האמת שלא הרגשתי שהאדמה רועדת תחת רגלי..." מפתיעה **רבקי סקולסקי.** "אולי בגלל שאני מאד יצירתית ומאד אוטודידקטית לא נבהלתי. אבל בהחלט פגשתי מסביב את הבהלה. הראשונות היו התלמידות שכמעט התנפלו עלי ואמרו: "בשביל מה אנחנו לומדות כאן גרפיקה? בשביל מה שילמנו על המסלול בסמינר? אם הבינה היא כה טובה ומוצלחת מי צריך אותנו?"

אני הייתי זאת שנדרשתי לספק להן תשובה טובה. והתשובה לא הייתה מנוסחת מיד, היא התגבשה בהרבה בדיקה, בירור, ניסוי וטעייה"

גם **אסתי לוין, מומחית לשיווק וליחסי ציבור** לא חשה חרדה אישית. כן היו לה שאלות: "האמת היא שלא פחדתי, הייתי ועדיין יותר סקרנית מאשר חוששת. מה הולך לקרות כאן? איך תיראה צורת העבודה שלנו בשנים הבאות?

תהייה קטנה כן הייתה בי: לקוחות רבים פונים אליי כי הם רוצים דווקא את סגנון הכתיבה שלי. תהיתי לעצמי מה באשר לזכויות יוצרים. מה יקרה אם הבינה תוכל לחקות יוצרים, ובעצם תייתר את הצורך לשלם להם?"

פתאום הגיעה הבינה המלאכותית" נזכרת חיה טאלר "ומה שאני עושה ובונה בתלת מימד בעבודה של שעות על גבי שעות, היא עושה בהינף מקלדת...

יש לך עוד שאלה המעניינת:

האם הבינה המלאכותית באמת עשויה להחליף אנשים בשוק התעסוקה?

"כשאנחנו אומרים בינה מלאכותית- בעצם, מעבר לכל ההסברים, אנחנו מתכוונים למחשבים משוכללים הרבה יותר מאלו שאנחנו מכירים היום.

כשאנחנו מדברים על מכונות כה משוכללות, הדמיון כבר רץ קדימה ומציע לנו חיים של נוחות ופינוק בהם הרובוטים יעשו הכל במקומנו, ולנו יהיו חיים מפונקים של אפס מאמץ. האמנם? המציאות כבר הוכיחה שהדברים לא ממש נראים כך... ההיסטוריה הראתה שככל שיש מכשירים משוכללים יותר, כך דרישות החיים נעשות מורכבות יותר. כן, אפשר לפהק. לא סביר שנמצא בשנים הקרובות עודף שעות כדי לישון בהן.

דואגת שהבינה המלאכותית תפטר אותך? תסתכלי על הר הכביסה הנערם מולך! האמא שכיבסה ביד לפני דור הייתה בטוחה שמכונת הכביסה תפתור את העבודה, אבל בגלל שהתרגלנו להחליף יותר בגדים, ולקנות הרבה הרבה יותר בגדים [גם בגלל מכונות התפירה, שתפסו את מקום החייט]- יש עבודה. ועוד איך.

חושבת שלא יצטרכו מנהלות חשבונות, חשבות שכר ויועצות מס, והתוכנה תעשה הכל? אולי. אבל קחי בחשבון שגם המחוקק שמע על הבינה המלאכותית, וגם הוא לא מתכוון לאפשר לנו חיי שעמום. לכן, יחד עם ההקלה על תוכנות הנהלת חשבונות וראיית חשבון, מסבך המחוקק את החיים. דרישות שפעם היו בלתי הגיוניות נעשות ישימות, ואם ישנה בינה מלאכותית שיכולה ליישם - למה לא לדרוש?

נשארה מספיק עבודה לכולם - למחוללי הבינה המלאכותית וגם לאנשים שמפעילים אותה.

אז כמו שכאשר התחבורה יותר נוחה, נוסעים יותר - כך, ככל שהמחשבים משוכללים אנחנו דורשים תוצאות מהירות יותר, יפות יותר, חזקות יותר - וצריך יותר מהכל. גם מהאנשים. לא רק מהבינה.

בתקופת הפיתוח של התוכנות הבינו שכל מי שהעבודה שלו טכנית - המחשב יחליף אותו. וזה התקבל על דעתנו, אם כי ראינו איך אנשים שהיו יכולים להתפרנס יפה בעולם של עבודה תבניתית ושיטה ברורה - נפלטים ממנו אל מעגל חוסר התעסוקה. זה עצוב, ואנחנו מרגישים את זה. אבל עכשיו חוקי המשחק משתנים שוב: הבינה המלאכותית נעשתה יצירתית וככה גם מקצועות יצירתיים כמו עיצוב, כתיבה שיווקית, אדריכלות, הום סטיילינג ותדמיתנות - יעברו לידיים של הבינה המלאכותית, לידי המחשבים. זה שינוי עצום! האם מחשב בעל בינה מלאכותית יזכה בפרס נובל אי פעם? ימים יגידו.

מה אפשר לומר על המגבלות של הבינה המלאכותית? האנשים שמפתחים אותה, הולכים לכיוונים מסויימים, ומזניחים כיוונים אחרים. הפיתוח נעשה על בסיס תאוות בצע, אם נגדיר זאת במילים ישירות - ותחומים רבים נשארים פרימיטיביים להחריד! לדוגמה? עזרי נכים, למשל. תרופות שיצילו חיים אבל לא יגרפו הון.

הבינה המלאכותית מגדילה את הפער בין העשירים לעניים. ישנם מקומות רבים על פני הגלובוס, בהם אין כסף ואין פיתוח. הבינה המלאכותית עושה נפלאות בעולם המערבי, אבל מהודו ועד כוש יש עוד מרחבי ענק לפיתוח. אסיה, אפריקה ודרום אמריקה מכילות מיליארדי אנשים הרחוקים מהבינה מאד מאד.

אז אותן מדינות מערביות שמייצאות טכנולוגיה בתחומי חקלאות, כמו טפטפות להשקייה וניצול אנרגיה שאנחנו מייצאים למדינות נחשלות - ישתכללו, ייעזרו בבינה מלאכותית כדי להשיג תוצאות טובות יותר - וגם יוסיפו, בעזרת ה' יתברך, להתפרנס בהמשך"...

"לא פחדתי על עצמי", מודה תמר. "בהחלט חשבתי שיתכן שמתכנתות ברמות נמוכות יותר תמצאנה את עצמן חסרות עבודה עם הזמן. אבל מעבר לאמונה הבסיסית שה' זן ומפרנס לכל ותמיד (ראו מסגרת), התחדדו אצלי הבנות נוספות עם הזמן".

מאאו תפ'ו

הן כולן מדברות על הפחד בלשון עבר, וזה מעודד.

כולן נראות רגועות יחסית, לא רדופות חרדה כלכלית. האמת שהן גם לא נראות רעבות ללחם... אז מה?

איך ומה נלמדים בבינה המלאכותית בתחום המקצועי שלכן? אני שואלת.

רבקי סקולסקי עונה: המשפט שיודעת היום כל תלמידה שלי הוא: 'מאחורי כל בינה מלאכותית עומדת בינה אנושית'.

אין שום מחולל שיכול לייצר דברים מאפס ולמכור אותם. נכון, עבודה רבה נחסכה, ובמקרים מסוימים הגרפיקאית פחות נחוצה. לדוגמא, יצירת משחק עם שפה עיצובית אחידה דרשה בעבר שעות עבודה רבות של גרפיקאית וציירת. שילוב של תמונה במודעת פרסום גרר מחשבה והתלבטות, והיום- הכל במהירות. אך בכל זאת, כאשר זקוקים לויזואל ספציפי למודעה, מוכרחים לשלם למישהי שיודעת לעבוד עם המחוללים ברמות הגבוהות שלהם (מתכוונת לכלים גרפיים מבוססי AI אשר נפתחים כמובן רק בסינונים המהודרים) ולשלב עבודה בתוכנות גרפיקה שונות".

מה לגבי דוגמאות?

לאחרונה פנה אלי מפעל המייצר מזון מהיר. הם היו זקוקים לתמונת המוצר עבור העטיפה, אך לא היו מעוניינים להשקיע הרבה כסף בתהליך. לאפות את המוצר, לשלם לסטיילסטית ולצלמת מזון- זה יקר. אבל לבקש ממני ליצור תמונה בבינה מלאכותית- זול עבורם, משתלם עבורי והתוצאה- מדויקת ומושלמת.

מחקרים חובקי עולם בדקו ומיפו מהם התחומים בהם גבר הביקוש בעידן הבינה, ומהם התחומים בהם הביקוש צלל. מתברר שבתחום הוידאו והגרפיקה ישנו קידום משמעותי לעובדים אנושיים, לעומת תחום קידום האתרים והקופי שבו- הבינה עושה עבודה טובה ואפילו מצויינת...

עם הזמן הבנתי שתמיד יהיו כאלו שלא ידעו

דברים כאלו הבינה עדיין לא יודעת לעשות, והיא גם לעולם לא תדע.
אלה סודות שאין לאדם ולא של אדם ולא של אדם.

להתעסק עם הבינה המלאכותית ויצטרכו לבקש את שירותיה של אשת המקצוע. אולי התמחור וצורת העבודה יהיו שונים, אבל תמיד אוכל לתת את העבודה הזו, אם אדע להוציא ממנה את המיטב."

אסתי לוין מספרת מצידה על המקצוע שלה: "מהר מאוד הבנתי שכרגע העניין הזה לא מהווה איום משתי סיבות:

ראשית, הכתיבה בעברית ברוב הרובוטים - אינה מספיק טובה. רוב הבוטים כיום אינם יכולים לחקות רמת יצירה של כותב משופשף בעברית. גם כאשר הבינה תצליח בקרוב לכתוב היטב בעברית, עדיין יהיה קשה לה לשמור על הקול האישי, על האותנטיות והייחודיות המלאה של הכותב.

שנית, הרובוטים הם לא יצרנים, הם רק מסנתזים חומרים קיימים.

כתיבה יצירתית דורשת הבנה מעמיקה של הנושא, ההקשר והרגשות שעומדים מאחורי המילים. הבינה המלאכותית עדיין מוגבלת ביכולת שלה להבין ולהביע רגשות בצורה אותנטית.

לכן, כל עוד היצירה שלי היא מקורית, ראשונית, יצירה של בן אנוש - 'יש מאין', מתוך הנשמה והחכמה שטבע בנו בורא עולם - קשה מאוד לחקות אותה".

תמר וייס מצידה מרחיבה: "כמי שמבינה בפיתוח ובמחשבים, לא היה בי פחד מפני אובדן הפרנסה. היה לי ברור שהבינה תהפוך בלית ברירה לחלק מהחיים המקצועיים, בפרט בתחום המחשבים, אבל לא תייתר את בני האדם אלא רק תאלץ אותם להשתמש בה במקצועות מסוימים. מצאתי את עצמי מתהלכת בזהירות בשטח, שואלת את עצמי איך אני הולכת להסתדר עם היצור החדש הזה, מבחינה רוחנית ומבחינה מקצועית, ואיך איאלץ להטמיע אותה בעבודה בצורה הסטרילית ביותר. לפני שלושים שנה נכנס האינטרנט לשירות הציבור. אינטרנט הוא מושג שכולנו סולדים ממנו מבחינה רוחנית, משתדלים להשתמש בו מה שפחות בחיי היום היום. אבל בשטח העבודה המקצועי של עובדת מחשבים הוא עובדה קיימת ומוגמרת. כמובן, לאור פסקי ההלכה של גדולי התורה שהורו להתירו לצורך פרנסה. הוא כאן, כבר שלושים שנה, וגם מבחינה מקצועית הוא לא לקח לאף אחד את העבודה. בשטח המקצועי הוא כלי. אין ברירה אלא להשתמש בו בגבול המותר.

הבינה המלאכותית נראית לי בסך הכל דומה מאד. חידוש, שכלול, כלי נוסף ומשמעותי בשטח העבודה. בשום אופן לא תחליף לעובדים עצמם. נראה לי שהפחד מאובדן הפרנסה נובע מחוסר ידע. מי שלא מכיר את עולם המחשבים ומביט מבחוץ- נרתע. מי שנמצא בפנים מבין שאין פה כל איום כלכלי. רק עזרה מקצועית"

לא מבינה

מסתבר שהעולם עוד לא מפטר את כל האנשים.

מסתבר שעדיין זקוקים לבעלי מערכת לב וכלי דם על פני הקוסמוס.

למה באמת?

שאלתי אותן:

בינה מלאכותית

מה בתחום העבודה שלך הבינה עדיין לא יודעת לעשות, ומה היא כן מצליחה לעשות?

חיה טאלר: "לדעתי, את ההדמיות הקלאסיות, שנעשות בעבודה של שעות על גבי שעות באיבזור החלל, איזון נכון של תאורה, טאצ' אומנותי מקצועי- תעשה הבינה בהצלחה אוטוטו. נכון שהיא עדיין לא יודעת לדייק תוכניות, אבל אין ספק שהדרך לשם קצרה. ומה הבינה לא יכולה לעשות?

הסלוגן של המשרד שלי הוא 'אדריכלות שרואה אנשים'. לראות אנשים פירושו לאמץ המון הקשבה, האזנה והבנה דקה למה שנשאר בין השורות, ולמה שלעיתים הלקוח עצמו מתקשה להגדיר. לראות אנשים פירושו לראות את האדם שעומד להיכנס לדירה, את החסכים שלו, את החלומות שלו, את הצרכים הרגשיים שלו שיכולים להיות מתורגמים לשולחן, קיר וכיסא. מדובר במלאכת אומנות שהופכת את הבליל האנושי העמוק הזה- לתוכנית משורטטת למופת.

דברים כאלו הבינה עדיין לא יודעת לעשות, והיא גם לעולם לא תדע. אלו סודות שבין ליבו של אדם לליבו של אדם. כעת אני מתכננת דירות לשלושה לקוחות שכנים. לכולם אותה דירה ולכל אחד מהם תכנון אחר לגמרי. כל משפחה והצרכים שלה, כל משפחה והחלומות שלה. והתפקיד שלי כבינה אנושית- להגשים."

אסתי לוין: "נראה שכל עובדת שהעבודה שלה היא טכנית או לוגית ללא יצירה משמעותית - יתכן שהרובוטים עלולים להחליף את עבודתה. גם עבודות שדורשות קריאייטיב מבריק כנראה יעברו לידיים של בינה... וכמובן תחומים כמו תכנון אסטרטגיות פרסום, ניתוח נתוני פרסום וקבלת החלטות לגבי סדר גודל של השקעה בפרסום או פריסת מדיה, ואפילו כתיבה שיווקית שוטפת. אבל גם בתחומים אלו, מישהו יצטרך להיות מיומן בעבודה עם הבינה כדי להביא תוצאות. בנוסף, הבינה תייצר כנראה שפע של עבודה חדשה שלא הייתה עד כה. לא ראינו בשנים האחרונות שהטכנולוגיה המתקדמת גרמה לאנשים ללכת לנוח. להפך, ככל שהעולם הופך להיות תזזיתי יותר, אנחנו הופכים לעמוסים יותר.

מה שכן, הרובוטים לא יוכלו להחליף אנשים שעוסקים ביצירה מקורית, ראשונית, לא ממוחזרת. תמיד יצטרכו להיות אנשים שיזינו חומרים איכותיים אותם הבינה תמשיך לסנתז"...

תשו בשכל

לפני שנפרדנו ביקשתי מהן המלצה, לכל מי שה' שתל אותה דווקא בדור הזה, לכל מי שצריכה להתחרות בבינה ולעבוד איתה או מולה, לחוד או ביחד.

רבקי סקולסקי: אין ספק כי השוק הגרפי העולמי מתקדם לכיוון חדש לחלוטין. לדוגמא, בעבר לימדתי את התלמידות איך לצרוב שיער לדמות בתמונה. זאת הייתה פעולה ארוכה ודי מתישה: להפריד את הדמות מהמסגרת, לצרוב את השערות... כשהיה לי רעיון מושלם לשילוב דמות במודעה, חשבתי פעמיים ושלוש לפני שביצעתי אותו. היום כלים מבוססי בינה מלאכותית צורבים שערות בלחיצת כפתור. בקורס שלי ליוצרות ומעצבות אני מציינת שפעם פעם ישבו גרפיקאיות וציירו קליגרפיות בעיפרון פחם. פעם ישבו גרפיקאיות עם

פוטושופ וצבעו לאט לאט משטחים ודמויות. והיום? יש אפשרויות חדשות. ברור מדוע השוק הכללי מתענין בכך מאד. ומה איתנו? עוד מוקדם לדעת. דווקא בגלל הנעלם הגדול, אנחנו חייבים להתנהל בזהירות מופלגת ולהיות צמודים לדברי חכמים הרואים קדימה. אשרי מי שלא תזדקק לשימוש בכלי החדש, אך יתכן שחלק מאיתנו יאלצו בשלב כלשהו לאמץ אותו, בתקווה שעם הזמן יתפתחו פתרונות סינון מתוחכמים וטובים יותר. חשוב לי לציין שגם היום אני מתעסקת אך ורק בכלים מקצועיים מבוססי AI ספציפיים מאד החיוניים לעבודתי, ובהם בלבד, שנפתחים בסינון הטוב ביותר. אין צורך ביותר מזה כדי להתקדם ולהצליח".

חיה טאלר ממליצה באופן דומה: "הבינה המלאכותית כבר פה, והיא חוללה שינוי גדול בשוק העולמי. מי שהדברים

ככל שהעבודה שלך מונוטונית וחוזרת על עצמה יותר- יהיה קל יותר להחליף אותך באי"אי.

הגיעו לשולחנה, וכעת הם נצרכים ומשמעותיים לפרנסה שלה, חשוב לשמוע דעת תורה בעניין ולהציב לעצמו גדרות וסייגים ברורים בנושא, ובמקרה הצורך לבדוק מה עליה לעשות".

ו**אסתי לוין** בזווית משלה: "במקביל להמלצה ללמוד מה שנחוץ למקצוע שלך, ההמלצה השנייה והנגדית שלי היא להתמקד בייחודיות שלך, ביצירה האישית שלך. בערך מוסף המיוחד שלך. לבדוק האם את מביאה לעולם בשורה שהיא שלך, לא ממוחזרת. סיכוי טוב שאם יש לך בשורה כזו - ויש לך, את רק צריכה למצוא אותה - הלקוחות ירצו להמשיך לקבל שירות ממך. ההבדל בשירות שלך יתבטא גם באופן שבו תתני את ההוראות לבינה המלאכותית, וגם באופן שבו תעבדי את התוצר שהבינה תפיק."

תמר וייס: "ככל שהעבודה שלך מונוטונית וחוזרת על עצמה יותר- יהיה קל יותר להחליף אותך באי"אי. אם את מאלו שעושים עבודה שחוזרת על עצמה, יתכן וכדאי לך לחפש את הכלי שיקל עליך ולעניין בו את המנהלים. במקביל, כדאי שתפתחי את התחומים המקצועיים בהם את יכולה להיות יצירתית.

הבינה המלאכותית לא תחליף את המתכנתים, אך ככל הנראה המתכנתים בעתיד יאלצו לעשות בה שימוש ולדעת איך להתאים אותה לצרכיהם.

צריך שכל כדי להשתמש בבינה ומומלץ להשתמש בו.

במקומות רבים בשוק התכנות הבינה כבר עשתה את המעבר, ונמצאת כדי להישאר. צריך לומר שמבחינה רוחנית, בשוק התכנות הדברים תחומים יותר. כאשר יש צורך מקצועי הכרחי, ישנם כלים המאפשרים להשתמש ב-AI לצרכי קוד "יבש" בלבד מבלי להיות חשופים לשום עולמות תוכן אחרים. יתכן שבמצבים כאלו יש מקום לשאול דעת תורה אם ניתן להשתמש בכלים אלו לצורך מקצועי נטו. אך אין ספק שהבינה היא דבר סוחף, מסוכן ועלול לגרום להתמכרות. גם בתחום התכנות ה"יבש" שאין בו לכאורה תכנים בעיתיים, השימוש לא יכול להיות גורף וללא גבול. לכן נחוץ שכל אחת תהיה מוגדרת היטב, תעבוד אך ורק עם הכלים המקצועיים הספציפיים הנחוצים לה, שלא מכילים שום תכנים נוספים, רק באופן הנחוץ ולפרק הזמן ההכרחי".

האם הרמב"ם יקח לי את הפרנסה?

גב' מוריה לוי מחזקת את מבט האמת לאור דברי רבותינו:

הרב דסלר במכתב מאליהו, מביא בשם הח"ח שאלה מעניינת:

אם שמים לב, יש כמויות משאבי טבע אדירות שנמצאות בעולם: יערות עד המשתרעים על מאות אלפי קמ"ר, כמויות עצומות של מים במרחבי האוקיינוסים. השמש הרחוקה מאיתנו 150 מיליון ק"מ מפיצה סביבה את קרניה שזו פליטה אדירה של אנרגיות, ועקב המרחק העצום בינה ובין כדור הארץ, רק מעט שבמעט מגיע אלינו. כל השאר- הולך לאיבוד.

גם המן שירד לעמ"י במדבר, ירד בכל יום 'כדי פרנסת אלפיים שנה'. כלומר כל יום השתמשו רק ב1/730,000, וכל היתר? נמס והלך לאיבוד...

לשם מה עשה הקב"ה כך בעולם? כל זה בא ללמדנו מוסר השכל:

פעמים רבות אנחנו נלחצים בעניין הפרנסה ומרגישים שאין לנו בגלל שהשוק רווי, יש לנו מתחרים, הבינה עלולה לנגוס חלקים משמעותיים מהפרנסה שלנו, ופשוט לא יזדקקו לנו יותר, וכך אני עלולה להישאר זרוקה ומיותרת...

אבל- הקב"ה רוצה להעביר אלינו לקח חשוב: **יש מספיק לכולם!!!**

להקב"ה יש בלי סוף מכל דבר: עבודה, פרנסה, כסף (גם שידוכים, ילדים... וכל דבר אחר שברצוני לקבל)

ואם לא קיבלתי זה לא בגלל ש'מה לעשות, איתרע מזלי' או 'בדיוק נגמר'/ 'לא היה מספיק'/ 'תפסו לי' אלא בגלל שזה לא טוב לי, ולא מיועד עבורי...

ובמילות הזהב של המכתב מאליהו:

'ועוד טעות גדולה טועים בני אדם, בראותם את הקושי בהשגת פרנסתם ממש כקריעת ים סוף, יחשבו כי הוא משום שההזדמנויות מועטות ואשר יפנו אליהן מרובים. כמה תגדל הטעות הזאת, וכמה תביא מן ההיזק והחורבן!

אבל האמת כי הקב"ה עשה הזדמנויות לרוב, רבבות ומיליונים פעמים מכדי צורך העולם להשתמש בהם.

השם יתברך ילמדנו בזה להכיר כי הוא משפיע בשפע, ולא תחסרנה לו הזדמנויות או סיבות.

אין הסיבות נותנות או נוטלות- השם יתברך הוא אשר יתן ואשר יצמצם, כי הכל ברצונו נעשה.

ואילו הסתכלו בזה היו ניצולים מלהיכשל בכפירה של המבט הטבעי אשר הורגלו בו,

והיו מאושרים בב' העולמות ממש"

בּוֹנָה בְּבִינָה / עוברת בשערים

מִתְבּוֹנֶנֶת

"אני יכולה לשאול אותך שאלה שחשבתי עליה אתמול?"
"כן" אני מרימה עיניים לקולגה שלי, חושבת מה היא כבר יכולה לרצות הפעם. מידי פעם היא מאתגרת אותי בכל מיני שאלות על הוויי החיים שלי, ואני משתדלת לחמוק מהן במהירות ובלי להסתבך.
"איך כולכם מצחצחים שיניים?" "מה?" אני פוערת פה וסוגרת מיד, מקווה שהשיניים מספיק מצוחצחות.
"יש לך תשעה ילדים, נכון? אז איך כולם מצחצחים שיניים, כמה חדרי אמבטיה יש לכם?"
ברגע הראשון אני לא מבינה. יש לי הרבה דילמות מול תשעת ילדיי, אבל זו לא הטרידה אותי עד עכשיו. ברגע השני אני חושבת על הדברים מהכיוון שלה. טקס צחצוח שיניים המקודש של שני ילדיה מלווה אותה בוקר וערב, היא מנחילה להם ערכי ניקיון והיגיינה ומחזקת את ידיהם ושיניהם בעניין תחזוקת הגוף ושמירה עליו. אז איך אני עושה את זה עם תשעה ילדים?
"תראי" אני מחייכת מעט, "לא צריך חדרי אמבטיה רבים מהסיבה הפשוטה שלא כולם הולכים לישון באותה שעה. הגדולים הולכים לישון גם אחרי לא מעט פעמים, ועם הקטנים אני אכן מצחצחת בסרט נע. אנחנו מורחים משחה ועושים פרצופים מול המראה, זה ממש נחמד". היא עומדת מולי עדיין, תוהה, ואני מוסיפה- "לפעמים אני נותנת להם לצחצח גם בתוך האמבטיה עם המים הזורמים"
היא מהנהנת בכובד ראש, שומרת על טקט ולא שואלת על המקלחות.

נִבוֹנָה

אני שמחה שהיא לא שואלת.
כי אז אולי אשתף בטעות שלאחר המקלחות של הקטנים אני מעוררת ומנערת את הבנות משנ"צ ארוך, מפעילה מכונה זריזה של בגדי היום ושולה פיג'מות נקיות מהררי הכביסה שטרם קופלו. אני מוודאת שנשמרה ארוחת ערב לאבא שתכף יחזור עם קניות לפינוי, והראש שלי מסתחרר מלראות את הסירים מהצהרים מצטרפים לקופסאות אחסון שמחכים כולם בסבלנות עם הסכו"ם לניקיון מסור.
ברגע הבא היא מוטרדת ממשהו אחר. "אז מתי יש לך שקט לשבת עם כוס קפה ומשהו טוב לראות?"
אני מנסה לסיים את הנושא מבלי להיכנס לשום פינות שנויות במחלוקת: "אחרי ההשכבה של הקטנים בעלי ואני אוכלים יחד ארוחת ערב. הבוגרים יודעים שזה הזמן שלנו, ומתעסקים בחדרים בשקט בענייניהם"
הדקות האלו עם בעלי יקרות לי כל כך, אבל גם הן ננגסות מפה ומשם. אני לא מספרת על אחד שנכנס מה"מתמידים" בדיוק בשעה הזו רעב נורא, לא אוהב את מה שהשארתי לו ונובר דקות ארוכות במקרר, על עוד אחת שאני צריכה לוודא מידי פעם עם מי היא משוחחת, ושהיא לא רק מדברת בטלפון אלא גם מקפלת כביסה תוך כדי, ועל השיחות שלנו שלאחרונה נסובות סביב שידוכי הבכור. זה גם הזמן הכמעט יחיד שמתאים לו לדבר איתנו לפני סדר ג'.
השיחה נקטעת בשלב זה, לרווחתי. היא נקראת לעמדה שלה, מחייכת אלי בהתנצלות ומאחלת לי (אני לא מצליחה לזהות את הטון) הצלחה. אמן!

נִבְנֵית

בעבר היה נדמה לי כאילו השיחות איתה הן כמו כל שיחה שאני מנהלת עם חברה או שכנה, אבל הניסיון שלי לימד אותי אחרת.
לא פעם שמעתי ממנה או מאחרות תלונות על הבעל, על הילדים, על דילמות מול ההורים או תיאור קשיים כלכליים, וחשבתי שגם לי יש כאלו. הרי גם בעלי לא תמיד זוכר לעשות קניות, ולאמא שלי לא תמיד מתאים שאגיע לסעודת שבת. בקושי ישנתי בלילה כי הינוקא התורן מוציא שיניים, ובכלל היינו מאוד רוצים להרחיב את הבית, אבל אין אפשרות...
אז פה ושם סיפרתי לתומי גם על קשיים שלי.
ואז גיליתי שהדברים מצטיירים אחרת. מכיוון שב"ה אני חיה באורח חיים מסוים, ומשתייכת לאוכלוסייה הנוהגת לפי מוסכמות שונות, וזו הסיבה היחידה בגללה דברים לא מסתדרים. הרי לפי דעת עמיתותיי, בעלי לא עושה קניות כי הולך תמיד עטור בטלית ובתפילין ולא מתעניין בשום דבר מעבר לספרים מעלי ניחוח עתיק.
לאמא שלי לא מתאים שאגיע, כי היא מארחת גם כך כל שבת 50 אנשים ומבשלת טשולנט בסירי ענק.
אני לא ישנה מבחירה אישית שלי כי הילדים נורא צפופים, אני עוד עייפה מהבכיות של הקודם, ובכלל התינוקות החרדיים מוציאים את כל השיניים יחד (קשור ל"ושננתם לבניך"?!) וגם דירה בת ארבעה חדרים לא מספיקה, ואיך יהיה לי כסף אם אני רוצה לתת גם לילדים שלי דירות כדי שהם יהיו חופשיים כמו בעלי להיות פטורים מלימוד מקצוע ולא לקחת אחריות על עתידם.
לא היה לי נעים לקבל תגובות כאלו על פליטות פה מצערות שהפכו מציאות נורמלית, שגרתית ובריאה- לחיים מסכנים ללא כל נימוק מוצדק.
בגלל כל הנ"ל והדומים לו, אני צריכה לקחת הרבה מאוד אויר כדי להתבונן ולשים לב מה לא לומר, ועוד פעם לא לומר... או מה לומר במקרה שממש חייבים, איך ובאיזה הקשר.

מְבִינָה

> "הנה ענין הזהירות הוא שיהיה האדם נזהר במעשיו ובדיבוריו כלומר, מתבונן ומפקח על מעשיו ודרכיו, הטובים הם אם לא, ולא ילך במהלך הרגלו כעיוור באפלה...
>
> והחכמים הולכים הלוך וחשוב תמיד, לא יפנו דעתם מזאת, ולכן יצליחו בכל מעשיהם" (מס"י בביאור מדת הזהירות)

גדלתי. החיים שלי מלאים בהתמודדות ששווה לי, בדילמות שהמציאות נסובה סביבם מבחירה אישית, בקשיים שאני מודה עליהם בכל יום מחדש, ובאנשים שמביאים לי שמחה אמיתית עכשיו, בעתיד ולנצח.
אבל לעין בלתי מבחינה ואוזן שאינה מיומנת זה לא מובן.
אני אומנם לא קבלנית של הצלחות, אבל גם לא סתם מטייחת. בונה ומעמיקה יסודות בבינה שחנני.
זהירה יותר, פוקחת עיינים, מבינה שהיופי הוא בעיני המתבונן.
אשרי שזכיתי להבין.

עבודה שבלב

עולם התעסוקה מציות שונה

שרי רוזנברג | מתכנתת

אני לא אוהבת ששואלים אותי במה אני עובדת. שואלים אותי על כך בכל מקום: בקופת החולים ובמוסדות הלימוד של הילדים. במפגש עם חברות מהעבר ובגינה על הספסל.

נכון שהשאלה הזאת בדרך כלל טכנית לחלוטין, ובכל זאת, לפעמים יש לי מין תחושה שהתשובה שלי מהווה אינדיקציה מסוימת לרמת החכמה שלי, בעיני השואל.

האמת, שאני חושבת שזה ממש לא קשור. בתור אמא, לדוגמא, החכמה שלי באה לידי ביטוי הרבה יותר.

כמתכנתת, אני צריכה למצוא דרך להעביר מידע בין קומפוננטות אחיות. כאמא- אני צריכה לעזור לאחיות ניצות להשלים ביניהן.

כמתכנתת, אני צריכה לבצע את המשימות מתוך הבנה שכל שינוי יכול להשפיע על כל המערכת. כאמא- אני צריכה להתנהל מתוך ידיעה שלכל פעולה שלי יש השלכות נצחיות.

כמתכנתת, אני צריכה לזהות האם הרשאות המשתמש אמיתיות, וכאמא אני צריכה לזהות האם כאבי הבטן הם אכן פיזיולוגיים או שיש כאן משהו מעבר...

כמתכנתת, אני צריכה לתת הערכות זמנים למשימות בהתאם לימי העבודה הצפויים. כאמא, אני חייבת לבצע את כל המשימות, בלי קשר לכמות הזמן העומד לרשותי.

כמתכנתת, אני צריכה להבין מה דרגת הבאג שמצאתי - קריטי, חמור, אולי גדול או מינורי. כאמא, אני צריכה להבין מה רמת הדחיפות של הצעקות מבעד לדלת, בדיוק במהלך רבע השעה של מנוחת אחר הצהריים שלי.

כמתכנתת, אני במרדף תמידי אחר הטכנולוגיות המתחדשות, וכאמא אני חייבת להתעדכן ולספק את צרכי הילדים המשתנים עם הגיל.

לי עצמי אין ספק מה קשה יותר...

בקיצור, אם אני נמדדת לפי רמת החכמה שלי, אני הרבה יותר אמא מאשר מתכנתת.

רבקי שפיהו | יועצת מס וחשבת שכר

זה לא סוד שהבינה כבר כאן, בועטת וכובשת עוד ועוד שטחים שהיו נחלתם ועיסוקם של אנשים טובים. היא מתקדמת בצעדי ענק, וזו רק בתחילת הדרך.

באילו תחומים הבינה משפיעה עלינו באופן ישיר? לאחרונה התחדד לי שהשינוי הגדול הוא בתודעת השירות ללקוחות.

בעזרת הבינה המלאכותית אפשר לעשות כמעט הכל לבד, אבל היא עדיין מלאכותית, קרה ומתכתית. היא מבצעת פקודות ספציפיות בגאונות, אך לא יכולה בשום אופן להחליף תכונות אנושיות. אנשים עדיין מעדיפים לשלם לבעל מקצוע מומחה בתחומו, שיתן להם תוצר מדויק המשקף מיקצועיות ואכפתיות לצרכים שלהם.

שירות שיתן יתרון משמעותי מעבר ליכולות הבינה, יהיה תקף ביתר שאת גם בעידן הבינה.

אם את בעלת עסק הנכנסת לראש הלקוחה, את מתחברת אליה ומבינה מה היא צריכה. מציעה לה מעטפת שירות הכוללת מראש כל מה שצריך, כך שהיא לא תרוץ ממקום למקום. דואגת ליידע אותה בכל מה שהיא עשויה להצטרך, מקצרת לה תהליכים, וחוסכת זמן של ניסוי וטעיה- תרוויחי לקוחה מרוצה וממליצה שתחזור שוב ותביא בעקבותיה חברות.

הלקוחה מרגישה שהיא מקבלת תגמול הולם לכסף ששילמה, ויודעת שלו היתה מנסה להסתדר בכוחות עצמה או בעזרת הבינה, היתה מבזבזת זמן יקר השווה יותר מהכסף ששלמה.

בימים אלו אני מלווה לקוחה המקימה מאפס עסק של ייצור פאות. בבת אחת עליה ליצור קשרים עם נותנות שירות רבות מתחומים מגוונים. בשלב בו היא לבחור נותנת שירות מתוך כמה אופציונאליות, היא מחפשת את זו שתיתן לה מענה יותר מבין ויותר רחב. כשחיפשה ממתגת, לדוגמא, בחרה את הגרפיקאית שציינה שהיא גם שולחת את התוצרים לדפוס, וגם דואגת ששליח יביא לה את החומרים המודפסים. זה קנה אותה, גם אם היא שילמה בסוף מעט יותר. היא זיהתה כאן אכפתיות וחשיבה על הצרכים שלה, וגם חסכה זמן יקר שאין לו מחיר.

את אותה תודעת שירות אפשר לנסות להעלות כיתה, ולהשתמש בה בחכמה גם בעבודת ה'. היתרון הגדול שלנו כיהודים אוהבי ה' הוא לעשות לא רק את מה שכתוב כמי שמקיים חוזה טכני כתוב. לא לפעול רק בצורה קונקרטית כמו בינה מלאכותית, אלא להוסיף רצון, אכפתיות ואהבה.

להבין מה באמת רוצה ממני הבורא, לחשוב מה ישמח אותו ולבצע מלב חם ומחובר.

אהובה אייזנברג, מנכ"ירה

פעם חשבתי, שמי שלומדת מתמטיקה בהקבצה א'1 זה אומר שהיא חכמה. ו-לא נעים, אבל גם להפך... אז חשבתי.

הייתי מה"חכמות" בא'1 כמובן... כל כך חכמה שהייתי צריכה להיאבק בשיניים כדי להישאר שם, העיקר להיקרא חכמה...

סיימתי ד' סמינר. סיימנו מתמטיקה. לעולם. בה' סמינר התחלתי לקלוט, שחכמה אינה קשורה להקבצה זו או אחרת.

פתאום פתחתי את העיניים ושמתי לב, שגם הבנות שהיו בהקבצות הנמוכות יותר הן חכמות. מאוד. והסטיגמה העקומה

אלישבע פישר, בעלת אולפן הפקות 'קומציצרית' קלידים

חשבתן פעם על מפעילת תכנית שירה המגלה לפתע את אחת המשתתפות לידה על הבמה, כשזו לוקחת את המיקרופון הרזרבי לידיה ומחליטה לשיר לקהל את השיר שסבתא שלה הייתה אוהבת...? זה קרה לי פעם בערב נשים גדול, כאשר באמצע התכנית מצאתי את עצמי עומדת ליד אחת המשתתפות, המסלסלת ברמקול להנאתה בלבד... חשבתי במהירות איך אני מחזירה את התכנית למסלולה המקורי, וב"ה עלה לי רעיון: מיד כשהסתיים הבית הראשון בשיר הכרזתי כהמשך ישיר וטבעי: "תודה רבה לגב' פלונית על השיר המיוחד! וכעת נמשיך לשיר הבא..." אותה אישה חזרה למקומה, אפופה במחיאות כפיים וסמוקה בהתרגשות. כולי תקווה שאין בליבה עלי שבגיני לא המשיכה לשיר את השיר עד תום...

בפעם אחרת הוזמנתי למועדון גמלאיות מלאות חדוות חיים. התחלתי לנגן את: "צדיק כתמר יפרח" הנוסטלגי, והן הצטרפו בשירה מאוחדת. באמצע השיר, התרוממה באופן ספונטני קבוצת נשים והחלו לרקוד בעליזות את ריקוד העם המסורתי.

מזווית עיניי ראיתי שהנשים שנותרו לשבת, מאחר שמצבן לא אפשר להן לקום ולרקוד - לא ממש שמחו עם העניין. דימיתי לראות צער מסוים שנשקף מעיניהן, ואולי אף מעט קנאה, מול חברותיהן שיכולות לקום ולרקוד כך בספונטניות. הבנתי שמה שמתחולל כאן, תרתי משמע, מוטב לו שלא ימשך עוד זמן רב. לא ממש ידעתי איך. התפללתי להקב"ה שייתן לי רעיון, ואז לקחתי את המיקרופון וקראתי בחום: "כמה טוב שיש לנו כאן גם נשים שבכל גיל ובכל מצב שומרות על כושר!" ועברתי לשיר הבא... בס"ד זיהיתי מבטים שבעי רצון מכל הכיוונים. גם מכיוון הנשים שנותרו לשבת על כסאות הגלגלים ושמחו שהריקוד הזה הסתיים, וגם מכיוונן של השאר - שנהנו לשמוע עד כמה הריקוד שלהן היה מוצלח, והקשיבו בחיוך שמח למחמאה הספונטנית שבקעה מתוך אהבה והתפעלות כנה. וכך המשכנו את הפלייליסט כסדרו...

בינה הכרחית כזו שהקב"ה משפיע אני פוגשת הרבה בשטח. אך מה קורה כשהתכנית אפילו לא מתחילה..? כלומר - יש... תקלה?

עם הזמן למדתי לשלוח מראש רשימה מפורטת עם כל הציוד הטכני הדרוש, אך גם לאחר שהרשימה מתקבלת - לא תמיד הכל חלק. כך קרה כשהגעתי לאולם כלשהו וגיליתי שאין סטנד למיקרופון. אילו הייתי באה למסור הרצאה זו לא הייתה בעיה, אך מכיוון שאני מנגנת ושרה יחד, שתי הידיים שלי 'תפוסות' על הקלידים והמיקרופון חייב לעמוד על סטנד בגובה המתאים. ואם לא הספיקה הבעיה הזו, פתאום גילינו שבאולם כלל לא נמצאים החיווטים המתאימים להגברה... רבונו של עולם, מה יהיה כאן?

זוכרת את עצמי עומדת שם, ופשוט מבקשת מהקב"ה שיוריד לכאן כמויות של בינה, חכמה ודעת. לא היה לי בדל של רעיון, ומאין יבוא עזרנו אם לא ממנו. חלפו דקות לא קצרות של מתח ובמקביל ניסיון לזכור שהוא נותן הבינה וממנו הכל, ו--- אחת הנערות באולם מצאה כבל 'AUX' דק שהציל את התכנית במידה מסוימת. איכשהו הצלחנו לחבר את הקלידים אל הכבל הפשוט בעזרת מתאמים בסיסיים ש"במקרה" היו שם, והתכנית החלה לזוז סוף סוף.

רק מה? מהר מאד התגלה שכבל AUX הוא סוג של בדיחה מול ציוד הגברה חסר. למספר דקות של חסד הקלידים נשמעו היטב דרך ההגברה, אבל עקב המגעים ה"איכותיים" שהתנתקו מידי פעם - היו דקות שהמוזיקה פשוט נדמה. ממש תנאים פוטנציאלים לשירה רצופה... בסופו של דבר הסטתי ממני והלאה את המיקרופון המנותק, קרצתי אל הקבוצה הממתינה מולי - קבוצת נערות מתוקות שנפגשו כדי להתחזק בחיבור יחד לגבוה, ואמרתי בחיוך משלים: "כנראה שהשירה שלנו היום הולכת לעשות רעש גדול בשמיים ולחזק הרבה לבבות. זו הסיבה שהיצר הרע מנסה לחבל בכל הכוח שלו בתכנית... אבל אנחנו לא ניתן לו!"

ובמילים אלו פתחתי בשיר הראשון שסחף אחריו את הקהל ברגש, ללא הגברה.... המגעים אמנם לא היו משהו, והחיבור התנתק פעם בכמה שניות בממוצע, ואולי דווקא לכן היה שם חיבור אמיתי אל הבפנים.

כי דווקא במקומות המלחיצים וחסרי האונים מהסוג שתיארתי לעיל - אנחנו מרגישים 'פיציים' כאלה. ודווקא אז מתחדד הפער הגדול בין המצוי לרצוי.

יש את מה שאנחנו רוצות כל הזמן: שהתכנית תתקדם, שהקהל יזרום ושהכל ידפוק. שהסביבה תתן לנו אישורים שאנחנו טובים ומוצלחים, ושבאופן כללי אנחנו נרגיש שליטה בעניינים... זה **הרצוי**. אך כמה פעמים אנו נפגשות מול ה**מצוי**. הקב"ה לא מוותר על העבודה האמיתית שלנו ושולח כל מיני שליחים בדרך...

שמעתי פעם מישהו חכם שאמר: בפער בין המצוי לרצוי - יש רק פסוק אחד: "לישועתך קיוויתי השם"!!

הוא מחכה שנקרא לו. הרי הוא זה שיצר את המציאות הזו, בדיוק כדי שנבוא אליו, עמוק מתוך הלב, בשוועה פנימית כזו שאף אחד מבחוץ לא מזהה...

לזהות את הנקודה **הזו** בזמן אמת, ולקרוא לו מתוך הפער - זו אולי הבינה הכי יתירה.

רק הסתירה ממני את מי שהן באמת.

בינינו, כולנו מבינות שחכמה ובינת לב אמיתית לא נמדדת בהבנה שכלית כזו או אחרת, וגם לא בעבודה מרשימה יותר או פחות... אז אם כך- מדוע אני עדיין נתפסת לאותה טעות?!

כיום, לאחר מספר שנים מסיום הסמינר אני עובדת את ה', וחלק מעבודה זו מתבטאת בעבודתי כמזכירה במוסד חינוכי. לא להאמין, יש לי אלרגיה רצינית לדפי חשבון שאני מדפיסה מפעם לפעם...

אבל- אודה ואבוש- אני מגלה שאותה תפיסה שגויה עודנה מלווה אותי... רק בפורמט אחר...

פוגשת חברה מהסמינר באוטובוס, ולאחר מילות שלום מנומסות תמיד זה מגיע: -אז במה את עובדת? -אדריכלית/ מתכנתת/ רואת חשבון... -פשש, וואו, יפה... (מרשים)

-ומה את עושה? אני, אהממממ... מזכירה (לא רפואית), מטפלת, מבשלת במעון...

-אההה, יפה... (מרשים?!)

כן! זה מרשים! מרשים בסדר גודל שאין לתאר ולשער!!!

ברור לכולן שאף אחת לא מתכננת שעל מצבתה לאחר 120 יכתבו שהיתה מתכנתת, אז מדוע שלא נחיה כבר מעכשיו עם התפיסה הנכונה?

כשאנחנו מכירות את מקומנו האמיתי שלא תלוי בשום מדד חיצוני, וחדורות מטרה לעשות לשם ה' ולא לשם ה'שם'- לא משנה במה אנחנו עוסקות וכמה אנחנו "חכמות". העיקר שאנחנו משתמשות בכלים שחנן אותנו בהם הבורא בשביל עסק החיים האמיתי. עושות חיים באמת!!!

אז אני רק מזכירה. מזכירה לכולנו את האמת.

להבין ללב

אסתר רוזנטל
ester92430@gmail.com

אחד משירי הילדים החביבים ביותר הוא "מה קורה ללב שלי?"

"מה קורה ללב שלי כשאני עצוב? לאט לאט הוא מתכופף, כפוף הוא ושפוף. מה קורה ללב שלי כשאני שמח? לאט לאט הוא מתמלא כמו בלון פורח".

כהורים אנו מוצאים את עצמנו מתחבטים רבות - כיצד נוכל לעזור לילדים להתמודד מול רגשות? איך להגיב מול תחושות שליליות שהילד מבטא? ומהי התמיכה הנכונה שאנו יכולים להעניק במצבים לא קלים?

כולנו רוצים לתת כלים ולסלול דרך. חשוב לדעת שלרוב אין כאן צורך באנשי מקצוע, וחוכמת ליבה של אמא עומדת לצידה כדי לפתח גם בילדיה חוכמת לב שכזו. אפשר לפתח את השפה הרגשית המדוברת בבית, ולהצליח להביע רגש בצורה משוחררת ובריאה.

כיום כבר כולם יודעים- חשוב לעזור לילדים מגיל צעיר לזהות רגשות ולווסת אותם. טיפוח אינטליגנציה רגשית אצל ילדים תאפשר להתחבר לרגשות, לשלוט בדחפים וכעסים, להירגע באופן עצמאי ולפתח את החושים.

לקרוא, לנער את האבק מהלב, להסיר מסכים פנימיים ולהתחיל ליישם...

מדייקים רגשות

ההרגל להפריח לאוויר מחמאות כמו "מצוין" "מקסים" או "וואו" לא מקדם את הילד. מעבר להבעת שביעות רצון והנאה כללית מהילד, אם ברצונך לקדם אותו באמת לשימוש מלא בכוחותיו כדאי להתחיל להחמיא בצורה ממוקדת הרבה יותר: "נהניתי לראות את **יכולת ההבלגה** שלך, איך שתקת ולא ענית אפילו שנפגעת" "המעשה שלך מראה על **שותפות עם הזולת,** התרגשתי לראות איך נרתמת לעזור לאחותך". "יש לך **פירגון מיוחד ועין טובה**"

כאשר אנו מצביעים בצורה מדויקת וברורה על תכונה מסוימת, יכולת וכוח, אנו נותנים מקום לכל אלו ומעצימים אותם מאוד. הילד יודע במה הוא מיוחד, ומהן היכולות הייחודיות המאפיינות אותו.

מדברים רגשות

עזרו לילד להגדיר איך נקרא הרגש שהוא חש בתוכו. הגדרת הרגש בצורה מדויקת תעזור לו להבין את מצבו - האם הוא מפוחד, חושש ומעדיף לברוח, או אמיץ, חזק ובעל יכולות.

כאשר הילד נוכח או מעורב בסיטואציה רגשית (ובעצם, מתי לא?!) נעזור לו להבין איך נקרא מה שקורה לו - "אנחנו קצת מתוחים" "אתה מאוכזב עכשיו" "הייתה לך בהלה?" "זה היה מפתיע?" "הרגשת שאת ממש מרוצה?" "זה ממש מרגיע אותי" "וואו, איזו התלהבות!"

חשוב לתפוס את המומנטום וההזדמנות בלב הסיטואציה - כאשר הרגש נוכח בצורה המשמעותית ביותר, ולשקף באותה הזדמנות כיצד נקראת החוויה.

דרך מעניינת לעזור לילד להגדיר היא לנסות "להקשיב" לקול של הגוף - תנועות גוף, תחושה פנימית, סוג ההבעה ואפילו גוון הפנים.

ננסה להעלות סיטואציה ולנתח את תגובת הגוף בעקבותיה. לדוגמא - "מחר תהיה לך בעז"ה מסיבת יום הולדת בגן. נדמיין איך את יושבת במרכז הגן עם כתר על הראש. נסתכל כיצד את נראית". אפשר לעמוד ממש מול מראה.

ההזדהות לרגש נוצרת מיד בעקבות שימת לב לתחושה הפיזית. הילד חש את עצמו מבפנים ויודע להגדיר בכוחות עצמו.

הילד יודע להעמיק בתחושות הגופניות, הוא יכול לסקור את עצמו- "איך נראות הפנים שלי?" "במה עסוקות הידיים?" הילד מתוודע למכלול הרגשות, הוא מעמיק בחוויית הרגש, לא מתעלם ממנו, והחשוב ביותר, הוא נרתם לחפש דרכי פעולה.

מספרים רגשות:

הספר הוא ידיד נאמן. ספר טוב וצורת סיפור עשירה ומיטבית יכולה להוביל תהליך רגשי עשיר ומדהים.

לפני הקראת הסיפור:

נביא בחשבון שיקולי התאמה לגיל ולסיטואציה הרגשית בה מצוי הילד. כדוגמת תהליך גמילה, לידה צפויה במשפחה וכדומה.

נאפשר לילד את חווית בחירת הסיפור. נשאל אותו מדוע דווקא הספר הזה? על מה אתה חושב שהסיפור ידבר? מה מעניין אותך לדעת על הדמויות? ועוד.

במהלך הקראת הסיפור:

נדבר עם הילד על הסיפור. נגרה אותו להציע המשך, לפתור קונפליקטים ולהתחבר לדמויות ולמעשיהן.

נקפיד על הקראה מיטבית ואינטונציה תואמת לתוכן, ניתן ליצור "מיני הצגה" - חיקוי קולות ותנועות גוף תואמות.

נתבונן באיורים, נתעמק בהבעות הפנים ובשפת הגוף של הדמויות: למה כך נראה הפרצוף שלו? מדוע הוא בחר לעמוד רחוק מכולם?

לאחר הקראת הסיפור:

ספרו ספר אהוב ומוצלח שוב ושוב. אמצו את שפת הסיפור ליום יום, והעבירו את תוכן הסיפור לחיי המעשה.

♥♥♥

משחקים ומדמיינים רגשות

פנו זמן למשחקים משותפים! הילד שלכם יתרם, ואתם לא פחות... זהו זמן גיבוש מקסים, שיפור יכו־לות וביצועים, והמון למידה משותפת.

רעיונות למשחקי רגשות:

משחק הכובעים: אוספים סלסלה של מגוון כובעים ממקצועות שונים וסגנונות מגוונים. הילד בוחר דמות, ומספר עליה/ מציג אותה: מה מרגישה... חושבת על... נהנית מ... עצובה כש...

מסלול הרגשות החיוביים: מסלול המונח על הרצפה ובו כרטיסי רגשות חיוביים. הילד מטיל קובייה וצועד על המסלול. עפ"י כרטיס הרגש שהתקבל הילד צריך להציג סיטואציה או מקרה תואם רגש, והקהל צריך לזהות במה מדובר.

בנק הרגשות: הילד משתף מה הוא צריך לחזק ועל מה צריך להתגבר. לדוגמה: להיכנס לבד לגן, לשחק עם יותר חברים וכדומה. הילד מקבל לב עם שם הרגש המתאים, שאותו הוא מפקיד בבנק הרגשות האישי שלו.

זה הזמן להפגין יצירתיות, ואפשר כמובן גם לחפש משחקי קופסא מוצלחים על המדף!

♥♥♥

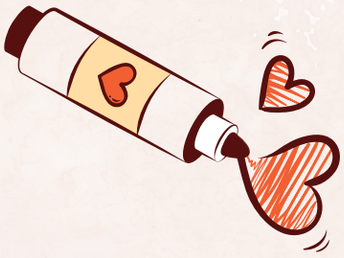

מציירים רגשות

לא לכל ילד קל להתבטא במילים...

כאן ניתן לגייס כלים יצירתיים נוספים! הרבה ילדים ישתפו פעולה עם ציור ואיור. הניחו לפני הילד צבעים, לורדים ואפילו מדבקות אימוג'י. בקשו ממנו לצייר את התחושה שלו, לבחור צבע לרגש שהוא מרגיש, ולמלא את הדף בתחושות...

בטוח שיהיה מרתק!

♥♥♥

מחבקים

ילדים אף פעם לא גדולים מדי בשביל לקבל חיבוק אוהב. ילד שזוכה למגע אוהב, מקבל את החום ואת חוויות הסביבה שתאפשרנה לו להתפתח.

חום ואהבה הם מרכיב חשוב לפיתוח בריאות רגשית, הגברת מוטיבציה וויסות מתחים. הם משמעותיים ביותר לפיתוח יכולות רגשיות שונות, גילוי רגשות לסביבה, וקבלתם מהסביבה.

♥♥♥

והמשותף לכולם -

השאיפה היא לא "לעבור את האירוע" המזדמן לפתחנו, אלא להעניק כלים משמעותיים לחיים, מין שיטת עבודה שהילד ואנחנו נאמץ: להתמודד עם הרגש, לדעת לדבר עליו ולהתחבר אליו. לא להירתע גם מרגש שלילי, להגדיר כל תחושה ולהציע פתרונות עצמאיים מהעולם האישי.

ובראש ובראשונה, אנו כהורים נעתיר בתפילה שיפגשו רק במצבים חיובים, ויפיקו מכל מצב את הטוב ביותר! אמן!

דף קשר

סֵפֶר בַּלֵּב/ שִׁירִית לִיכְטֶנְפֶלְד

אֲנִי עֲקֶרֶת בַּיִת
לְמוֹפֵת
וְגַם מוֹרָה כְּבֵדָה
נָא לֹא לְדַטְפֵּט
בֵּיתִי מוּזֵאוֹן
פַּנְתֵּאוֹן
נָקִי לְלֹא רְבָב
כָּל יוֹם הוּא
שְׁטוּף סַבּוֹן
נִיחוֹחַ מְשַׁכֵּר
נִשָּׁא בֵּין חֲדָרִים
לִפְעָמִים חָסֵר לִי בָּעַיִן פַּרְפָּרִים
אָחוּ, חֲמָמָה
שֶׁל אִמָּא...
מָה מָה מָה
מָה נִרְאֶה לָכֶם שֶׁזֹּאתִי הָאֱמֶת?
חֲלוֹם רָחוֹק
חָלַמְתִּי
לִפְנֵי שֶׁאֶתְמוֹטֵט-
נַעֲלַיִם שְׁלַל מִדּוֹת
וְגַרְבַּיִם שֶׁל בָּנִים
וְגַרְבַּיִם שֶׁל בָּנוֹת
וּמִשְׁחָקִים וּמוֹצְצִים
וְלֵגוֹ קַפְּלָה מוֹנוֹפּוֹל
הֵיכָן הַמּוֹנוֹפּוֹל שֶׁלִּיי
אוֹבֶדֶת בַּשְׁלַל הַבַּלָּגָן
גַּן גַּן גַּן עֵדֶן
זֶה לֹא כָּאן
לֹא כָּאן?
מִי קָבַע
שֶׁשְּׁאֵרִית קְצִיצָה
שֶׁנִּדְבֶּקֶת לַצַּלַּחַת
מְסֻמֶּנֶת אוֹתִי
כְּאִמָּא לֹא מְצַלַּחַת?
נוּ שׁוֹן.. קְצִיצָה
אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא
וּמִיהִי אֵשֶׁת חַיִל
בְּיָמֵינוּ הַטְּרוּפִים
אֲשֶׁר אֵינֶנָּה נָחָה
לֵילוֹת וְגַם יָמִים
בַּלַּיְלָה הַתִּינוֹק צָרַח
בְּצַפְרָא סֶנְדְּוִיצִים אֶמְרַח
וַאֲסַדֵּר אֶת הַמִּטְבָּח
וְאֶעֱשֶׂה וַיְבָרַח

וַאֲטָרַח
טְרָאח..
לָעֲבוֹדָה
שָׁעוֹת שָׁעוֹת בְּכִסֵּא
בַּמִּשְׂרָד
וְחִישׁ הַבַּיְתָה
אֶצְעַד
וְכָךְ יוֹמִי עוֹבֵר בֵּין מַטָּלוֹת שׁוֹנוֹת
מִי זֶה שֶׁשָּׁאַל
לִהְיוֹת
אוֹ
לֹא לִהְיוֹת?
כִּי אֲנִי הוֹוָה בִּשְׁלַל הַמַּטָּלוֹת
כָּל פְּעָלָה
בּוֹנָה עוֹלָמוֹת
וּבְסוֹף הַיּוֹם
לְעֵת כָּלָם נָמִים
מַבִּיטָה בְּבָאלָגָן שֶׁבַּכִּיּוֹר
וְלִרְגָעִים נִדְמֶה לִי כְּצִיּוּר
צִיּוּר אוֹהֵב מֵהַבּוֹרֵא
שֶׁאוֹתִי תָּמִיד רוֹאֶה
גַּם בְּחֶשְׁכַּת הַבַּלָּגָן
וְגַם בְּאוֹר הַסֵּדֶר
לוֹחֵשׁ לִי בְּנַפְשִׁי
יַלְדָּתִי אַתְּ בְּסֵדֶר
אַתְּ חֵלֶק מֵהַסֵּדֶר בָּעוֹלָם
שֶׁלֹּא תָּמִיד נִרְאֶה מֻשְׁלָם
כִּי עוֹלָם הָפוּךְ
מַמְתִּין מִמַּעַל
וְשָׁם אֱמֶת הַסֵּדֶר
וַאֲנִי שׁוֹמַעַת אֶת הַתֶּדֶר
מוּגֶנֶת בְּגֶדֶר
וּבַהֲלָכָה
כֵּן גַּם עִם בָּאלָגָן
אֲנִי אִשָּׁה שְׂמֵחָה
וְזֹאת מַהוּת עֲבוֹדָתִי
הִנֵּה תִּרְאֶה אוֹתִי
כּוֹתֶבֶת שִׁיר
מִתּוֹךְ חַיַּי
סֹמֶק פּוֹרֵחַ בִּלְחָיַי
אַתָּה לוֹחֵשׁ מִמַּעַל
כֹּה לָחַי
אָהוּב לִבִּי
חַי
הָעוֹלָמִים

תשובות לחידון

א – מהרש"א-איידל

ב – בתיה בארג

ג – גליקל

ד – דונה גרציה נשיא

ה – אמא של הרב הוטנר

ו – וויכנא קפלן

ז – ברזל- ר"ת של שמות נשות יעקב: בלהה, רחל, זלפה ולאה, זילפה היא האות זין (כלי נשק)

ח – חוגלה

ט – טריינא, אם הגר"א

י – יוכבד וחנה

כ – כושית

ל – לינדר, הדסה

מ – מרגלית

נ – נעמי

ס – סוליקה

ע – עליזה שושנה זילברשטיין

פ – פייגא - אמו של ר' נחמן מברסלב

צ – צללפונית

ק – קציעה וקרן הפוך

ר – רוחמה שיין

ש – שלומציון (שלומית אלכסנדרה)

ת – תהילה (לישרים תהילה לרמח"ל)

ברכת מזל טוב

לתמר היקרה
הכותבת המוכשרת ממדור "חדשה באשמורת"
להולדת הבת תחי'!
תזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמעשים טובים
וירוו ממנה ההורים והמשפחה כולה רוב נחת!

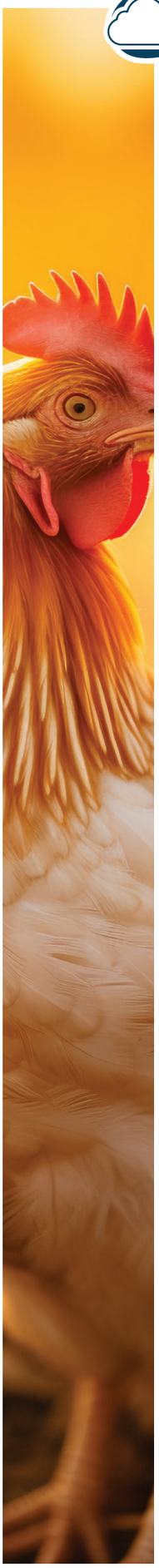

בינת התרנגול

מדי בוקר אני מברכת ברכות השחר. מתחילה את סדרת הברכות עם הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה.

לבושתי, הנחתי לאורך עשרות בשנים ובהתבסס על פלקט ענק מכיתה א', ששכווי זהו התרנגול שקורא עם עלות השחר. בלעז- השעון המעורר של הימים הפרימיטיביים טרום המצאת הטלפונים.

אף פעם לא ממש עצרתי לחשוב מדוע אני מקדימה לברכות חשובות כ"פוקח עיוורים" "מתיר אסורים" את הברכה על בינת התרנגול.

אני מתביישת לספר שרק בגיל המופלג של 47 נודע לי הפירוש האמיתי של המילה.

המשנה ברורה מביא בשם הרא"ש ובשם הטור, ששכווי- זהו הלב, דופק החיים העמוק והראשוני ביותר שלנו.

הברכה כולה קבלה משמעות חדשה. ברוך אתה השם-מקור השפע- שנתת בלבי בינה להבחין בין יום ובין לילה.

התרנגול מסיפורי הגן מיותר כי יש לי בינת לב ואני מסתדרת בעצמי, יודעת מתי בוקר ומתי לילה.

לא שאני משתמשת במידע הזה. לאחרונה אני מתעלמת בעקביות מהסימנים המחשידים בשמים, המבשרים על רדת הליל, מנצנוץ הכוכבים והירק החרמשי שחופר בעייפות. אני מתעלמת וממשיכה לעבוד וכשהשכוי שלי מספר לי שבוקר, אני מסבירה לו בלא חמדה רבה שעכשיו לילה. הנה, מתחת לפוך עדיין חשוך. מה לא ברור??

אבל נעזוב את החיים המשוגעים שאנחנו חיים, כי יש כאן שאלה גדולה יותר.

מדוע נפתחות ברכות השחר נפתחות בשיר הלל לבינה הכי בסיסית שיש? הרי מדובר- לכאורה- בבינה אלמנטרית ומטה, כזו שיש גם לתרנגולת שבקעה זה עתה מקליפתה!

על מה הברכה מדברת? חייב להיות כאן רובד עמוק יותר.

לפני כמה שנים התבקשה חברתי העוסקת במוסיקה להעביר סדנא לבנות תיכון בארה"ב, בנושא הרגיש של מוסיקה מתאימה וכזו שאיננה מתאימה.

היא עבדה קשה כדי להנגיש תוכן מופשט ונושא רחב מני ים שאין בו הלכות וגדרים ברורים. היא חתרה עמוק לתוך פנימיות העניין, חקרה סגנונות, ז'אנרים, מקורות השראה, בדקה השפעות על הגוף, על הנפש ועל המחשבה. ניהלה אינספור שיחות עם מקצוענים, רבנים ואנשי חינוך בעלי זיקה לנושא, ולבסוף חשה שצברה ידיעות מקיפות. שהיא "מכוסה" מכל הכיוונים, והיא בשלה- על סמך הידע ועל סמך נסיונה האישי- לנהל שיח בכמה חזיתות.

היא הגיעה מוכנה. אבל לא מוכנה מספיק.

הן היו חכמות ונמרצות ממנה. היו להן תשובות לכל השאלות ששאלה, הוכחות שסתרו בכל פה את תוכן הדברים שאמרה, ואלף סיבות טובות להסיר מעצמן אחריות על היכלות שלמים של חוויה שנספגו אל תוכן דרך אוזניות זעירות בעלות מערכת סאונד מושלמת.

היו להן אלף טענה וטענה. משפטים מנוסחים היטב. הרבה מהתשובות שלהן נראו על פניהן כמעט צודקות.

חברתי שתפה אותי באותם רגעים קשים.

"עמדתי מולן, מרגישה פתאום זקנה מאד. זקנה ולא רלוונטית, מתכתבת בשפה זרה להן, תוהה אם זו אני שלא יודעת להגיש את הדברים, או האם זהו המזון שאיננו ערב? שואלת את עצמי אלף פעם מה יכולתי לעשות אחרת. גם המנהלת הסתכלה עלי בתבוסה. הנה, הביאו את המאסטרית כל הדרך מישראל, והיא אינה יכולה לסייע לבנות לשנות אפילו במעט את תפיסת העולם שלהן לגבי המוסיקה. הרחוב שהולם בכוח על שערי הסמינר, יוסיף ויכנס וישתחל פנימה גם מבעד לדלת האחורית, ונדמה שאין לאל ידה לעשות דבר.

זאת הייתה חוויה קשה. תחושת כישלון עצובה וצורבת. ניסיתי להזכיר לעצמי שלא עליך המלאכה לגמור, אבל אני גם לא בת חורין להיבטל ממנה. ניסיתי לספר לעצמי שאולי משהו בכל זאת חדר. אולי זרע קטן שינביט יום אחד איזו פריחה מאוחרת.

ואז, כשקולות המחאה גוועו, הן התבוננו בה בציפייה סתומה."

מה הן רוצות עכשיו? נגמרו לה המילים, הרעיונות, הכוחות.

אז היא אמרה להן בפשטות-

"יקרות שלי, מאד מאד ניסיתי להסביר. עבדתי קשה, אין לכן מושג עד כמה. אבל אולי יש דברים שפשוט אי אפשר להסביר. דברים ש... פשוט יודעים אותם וזהו. כשאת שומעת מוסיקה שמושכת אותך למטה, את יודעת. כל אחת מכן יודעת. המידע נמצא בתוכך, בלב, בדופק שמשתנה להרף עין ומזהה שקרה כאן משהו משמעותי גם אם דק מן הדק. זה אצלכן פנימה, במקום שאני לא יודעת להגיע אליו, במקום שהוא רק שלכן. אז אני אפרד מכן לשלום ואלך עכשיו לדרכי."

היא איחלה מה שאיחלה, נפנתה ללכת והיה שקט באולם. דממה שלא עמדה בו גם שעה קודם, כשהציגה בפניהן המנהלת את האורחת המפורסמת מישראל. דממה מלאת הקשבה לאות אחר, לבינה שמתנגנת רכות לאחר מות ההסברים וההתנצחויות.

היא נעצרה לרגע על מקומה ותהתה אם באמת זה הכל. האמת הצרופה מצטמצמת לאותו מפתח סודי שאפשר לנעוץ ברגע אחד כמוס, ולהיכנס אל ההיכל המדויק ומלא ההוד השוכן בליבה של כל אחת. היכל שאי אפשר ללכלך ואי אפשר לחלל, אבל אפשר גם אפשר לכסות.

כל ההסברים שבעולם לא יוכלו לקלף את השכבות שהצטברו, את אבק הימים והמעשים, אבל ההיכל ההוא ימשיך לפעום בדופק משלו. חותמו אמת, הוא יודע ולא מתבלבל לעולם, ורק ממתין לרגע של שקט, לרגע של עלות שחר בו יש בינה נקיה להבדיל בין יום ובין לילה. בינה שאין לה דבר עם הסברים ופלפול, ואין בה שמץ מלאכותיות. היא פשוטה כמו יום וכמו לילה. כמו: זה שלי- זה איננו שלי, זה מקדם אותי- זה מרחיק אותי. זה טהור- זה לא.

ככה מתחילים את היום. בהצהרת אמונים לאותו מקום כמוס, לאותה בינה שמצהירה תמיד, בכל יום מחדש- שיוויתי השם לנגדי תמיד.

והפעם סלמון!!!

חוי הימלמן

הדג הכי בסיסי, הכי טעים (וגם כמעט הכי יקר:). הכי אהוב בקרב ילדים ומבוגרים, טוב, בדרך כלל.

אז הנה כמה וריאציות לכל אירוע, שבת וחג או סתם לארוחת ערב מפנקת.
כל המתכונים מתהדרים תחת הכותרת: טעים, קל ונראה מושלם. מה צריך יותר מזה?

רק לפני שניגש למלאכה, קחנה כמה טיפים לסלמון עסיסי במיוחד>>>
הקפדנה להכניס את הסלמון לתנור חם בין 180 ל-200 מעלות ולא לכסות את התבנית.
הזמן הממוצע לאפיית סלמון הוא 20 דקות בדיוק. הפעילו טיימר ואחרי 20 דקות הוצאנה את הדג.
איך בודקים אם הדג מוכן? בעזרת מזלג מנסים להפריד את השכבות שלו, אם הוא נפרד בקלות- הוא מוכן.
כדי לשמור על העסיסיות של הדג (כי לא צריך לספר לכן מה הטעם של סלמון מיובש),
כשאתן מוציאות מהתנור, עטופנה את התבנית עם נייר כסף עד להגשה. כך הדג לא יתייבש.

היוקרתי

סלמון פיסטוק ודבש

טעים, מרשים, עסיסי וקל להכנה. מושלם לחגיגות שבע ברכות, ימי נישואין וכל דבר שהרושם בו חשוב בדיוק כמו הטעם...

6 חתיכות פילה סלמון
מלח ופלפל
חצי כוס מיונז מעורב
1 כפות חרדל או יותר לפי הטעם
2 כפות דבש
1 כוס פירורי פנקו
1 כוס פיסטוק גרוס

מחממים תנור ל-180 מעלות.

מערבבים את כל החומרים חוץ מהפירורים והפיסטוק, ומורחים על הסלמון מכל צדדיו או רק בחלקו העליון (תלוי בנראות הרצויה). מערבבים את פירורי הפנקו והפיסטוק בקערה, וטובלים את פילה הסלמון מצידו העליון או מכל צדדיו בתערובת הפירורים. מניחים בתבנית מרופדת בנייר אפייה, ואופים 20 דקות להשחמה.

השבתי

סלמון במייפל וסויה

קל קל וטעים טעים. נראה לי שלכל משפחה יש את הגרסה שלה למתכון הזה, והנה הגירסה שלי.

6 חתיכות פילה סלמון
מלח ופלפל
שליש כוס מייפל
2 כפות רוטב סויה
1 כפית שמן שומשום (לא חובה)
2 שיני שום כתושות
שומשום

מחממים תנור ל-180 מעלות. מפזרים מלח ופלפל על חתיכות הסלמון מכל הצדדים. מחממים מחבת וצורבים את חתיכות הסלמון על חלקן התחתון 2 דקות להשחמה, ואחר כך את הצד העליון לעוד 2 דקות השחמה. בינתיים, מערבבים את שאר החומרים בקערה, חוץ מהשומשום, ומפזרים מעל חתיכות הסלמון.

מכניסים לתנור לעוד 7-10 דקות ומזלפים מעל הדג את הרוטב שנשאר, ומפזרים שומשום. (בשבת ניתן להעביר לפלטה לאחר הבישול במחבת במקום אפייה בתנור, האפייה תימשך על גבי הפלטה. כמובן יש לברר את ההלכה בענין, כל אחת כפי שפוסקים במשפחתה).

הביני-זמני

שיפודי סלמון וירקות בטריאקי על הגריל

וואו כמה שזה טעים. בול לחופש הגדול. כל מחבת פסים תהיה מושלמת לצלייה, אבל כמובן שאפשר על גריל אמיתי.

נסו להיות יצירתיות בבחירת הירקות ותהיו מופתעות... שילוב של אננס משומר, לדוגמא, בשיפודים אלו, הוא טעים ממש!!

6 חתיכות פילה סלמון חתוך לקוביות

שליש כוס שמן

שליש כוס רוטב טריאקי

שליש כוס דבש

אבקת שום

שומשום לפיזור

לירקות:

אננס משומר חתוך לקוביות, בצל אדום חתוך לריבועים, קישוא פרוס לפרוסות.

מערבבים את כל חומרי הרוטב ומכניסים לקערה את הירקות והסלמון. משחילים על גבי שיפודים וצולים על מחבת פסים חמה או על הגריל כ-7 דקות בערך. הופכים כל 2 דקות להשחמה מכל צדדי השיפוד.

המשפחתי

סלמון בריבת משמש

זהו סלמון עדין וטעים שאני מכינה אותו כל שבוע. הטעם שלו רענן וטרי, והרבה יותר בריא מכל מיני רטבים קנויים. אם תקנו ריבה ללא סוכר, בכלל תרוויחו. במתכון המצולם הזה אפיתי אותו ללא מיונז וחרדל המצויינים כאופציה במתכון, אך אתן מוזמנות להוסיף גם אותם לחגיגה. ההבדל הוא שאם מוסיפים מיונז וחרדל, אין צורך להסמיך את הרוטב קודם, אלא פשוט לערבב ולשפוך על הסלמון.

פילה סלמון בגודל משפחתי

מלח ופלפל

6 שיני שום

חצי כוס ריבת משמש

2 כפות מיץ לימון

רבע כפית כורכום

רבע כוס מיונז- אופציונלי

כפית חרדל- אופציונלי

מחממים תנור ל-180 מעלות.

מערבבים את כל החומרים בסיר קטן על אש גבוהה עד להסמכה, כך שלא יגלוש מעל הסלמון. (במידה ומשתמשים במיונז וחרדל- מוותרים על ההסמכה ופשוט מערבבים את כל החומרים ומורחים על הסלמון). מורחים על הסלמון. אם יש לסלמון עור- מניחים את הסלמון על התבנית כשהעור מופנה כלפי מטה. אופים ל-25 דקות או מעט יותר, תלוי בעובי הנתח.

העסיסי

סלמון מרוקאי

לא צריך לספר לאף אחת כמה דג ברוטב מרוקאי עסיסי הוא טעים על גבול הממכר. ואם לא ניסיתם מתכון לדג מרוקאי עם סלמון עד היום, אתן מוזמנות להתחיל מהמתכון הזה. מזהירה מראש על התמכרות!

4 חתיכות פילה סלמון

שמן זית

חצי כוס כוסברה קצוצה

1 פלפל אדום

1 פלפל ירוק חריף

2-3 גזרים

1 תפוח אדמה

6-7 שיני שום

1 כף רסק עגבניות

¾ כוס מים או יותר לפי הצורך

1 כף פפריקה מתוקה

חצי כף פפריקה חריפה או עוד פפריקה מתוקה

1 כפית מלח

חצי כפית כמון

רבע כפית כורכום

פורסים את הפלפל האדום, הגזר והפלפל הירוק לרצועות. חותכים את תפוח האדמה לחצי ואז חותכים לרצועות וחותכים כל שן שום לשניים.

מחממים מחבת גדולה על אש בינונית ושופכים את שמן הזית. מוסיפים את כל הירקות למחבת ומקפיצים במשך 2-3 דקות. מתבלים בפפריקה, מלח, כמון, כורכום ורסק עגבניות ומבשלים עוד 2-3 דקות. מוסיפים פנימה חצי מהכוסברה ואת המים ומערבבים. מכסים את המחבת ומבשלים כ-12 עד 15 דקות עד שהירקות רכים. טועמים ומתקנים תיבול לפני הצורך.

ממליחים קלות את הדג ומניחים את הנתחים במחבת כך שהם מצופים ברוטב לפחות ¾ מהגובה. אם אין מספיק רוטב, מוסיפים רבע כוס מים. מורחים מהרוטב על הדג. מפזרים את שארית הכוסברה ומכסים את המחבת. מבשלים על אש נמוכה כ-20 עד 25 דקות ומדי פעם, בעזרת כף, מורחים מהרוטב על הדג.

שרה אנג'ל

אמנית, מעצבת ומרצה למקצועות הגרפיקה | מאמנת למימוש והגשמה אישית

sarangeldesign@gmail.com | **050-419-3254**

כותרת?

תעודת זהות:

את שרה אנג'ל פגשתי בהשתלמות מקצועית והסתקרנתי להכיר יותר. התברר לי שהיא משלבת מומחיות בעולמות תוכן שונים ואיכות נדירה.

למרות גילה הצעיר, יש לה סולם ערכים ברור ומוחלט, והיא מפתחת עסק ייחודי מבלי לוותר על קוצו של עיקרון. היא החברה הצעירה ביותר בלשכת המאמנים, ויצרה שילוב מפתיע בין מיומנויות האימון ליכולות האומנותיות שלה. לפני כשנתיים הקימה מועדון ליווי מקצועי למעצבות בתחילת דרכן, המהווה חממה לתקופה המאתגרת של ההשתלבות בשוק העבודה. המועדון מספק סיוע בבניית העסק, בעיצוב האישיות והתדמית העסקית וכן - בעיצוב העבודות:)

השיחה איתה הייתה מחכימה ומלאת תובנות שכדאי לקחת הביתה, מוזמנות להצטרף.

ספרי קצת על הרקע שלך:

מאז שאני זוכרת את עצמי הייתי "הציירת הכיתתית", וכך לאורך השנים מגיל ילדות, למדתי והשתלמתי הרבה בתחום הציור והאמנות אצל אנשי המקצוע הגדולים ביותר. בסמינר למדתי מסלול גרפיקה ועיצוב. אני אדם יסודי ומעמיק מטבעי ומוכנה להשקיע הרבה כדי להגיע לתוצר מושלם ומקצועי ביותר.

תחנות בדרכך התעסוקתית...

לאחר סיום לימודי בסמינר חיפשתי את דרכי המקצועית. התלבטתי מאד באיזה כיוון להתמקד. מצד אחד אני מוכשרת בתחום העיצוב, ויחד עם זאת היה לי קשה לוותר על תחום ההוראה מכיוון שאני אוהבת להיות באינטראקציה אנושית ולהשפיע.

התחלתי לעבוד כגרפיקאית בעיתון, אך הרגשתי שחסר לי משהו מהותי. לא היו לי אפשרויות רבות להתפתח בשוק העבודה בתחום הגרפיקה, כי היה לי חשוב לשמור על עצמי מבחינה רוחנית וערכית. משרדי פרסום לדוגמא, ירדו מסיבה זו מהפרק...

כשהציעו לי ללמד גרפיקה לבנות בעלות קשיים רגשיים ההזדמנות מאד קסמה לי: התפקיד דרש ממני לעבוד עם בנות במצבים לא פשוטים, לתת להן ידע מקצועי תוך הנחלת כישורי חיים וכלים להתמודדות עם אתגרים.

המקום היה דתי, אך היתה בו גישה לאינטרנט ללא חסימה. הימים היו ימי טרום שמורה, ועדיין לא היה מקובל לדרוש זאת כחלק מתנאי העבודה. שאלתי רב, והוא המליץ לי לדרוש חסימה. ביקשתי מהמעסיקים, ולהפתעתי הם נאותו בקלות וגם חסמו את המקום כולו. שמחתי שהתגלגלה הזכות על ידי.

בהמשך הם גם לחצו עלי מאד שאשלים לימודים לתואר אך אני עמדתי על שלי. ב"ה, הם היו כל כך מרוצים, כך שבסופו של דבר הם הניחו לי ומצאו את הדרך להסתדר בלי התואר.

איך הגעת לעסוק באימון?

עבדתי במרכז הנ"ל במשך כשש שנים. אהבתי את הבנות ואת העבודה המאתגרת, ומצאתי את עצמי תורמת וגם נתרמת מהנתינה שלי. למדתי להכיר בקיומם של כוחות ויכולות לתמוך בתהליכים אנושיים, ולכן פניתי במקביל לעבודתי שם ללמוד אימון כדי שאוכל לעזור בצורה מקצועית.

הלימודים היו רציניים והסטאז' גם הוא היה מאתגר במיוחד: למצוא מתאמנות, לקחת הדרכות, לתמלל שיחות ולהתקדם לאט לאט ובכוחות עצמי...

אבל ב"ה החזקתי מעמד כי מצאתי סיפוק רב בתחום. מרתק אותי להוביל תהליכים אצל אנשים ולעזור להם להתחבר לעצמם. אני אוהבת למצוא נקודות של אור בכל אדם ולהאיר אותן. זה מה שנתן לי את הכוח להמשיך למרות האתגרים שבדרך...

האם את רואה קשר בין שני המקצועות?

לאורך שש שנות עבודתי במרכז השקעתי מאמצים לפתח שיטות להקניית הידע המקצועי בצורה חוויתית ופרקטית. במקביל, המשכתי לעבוד כמעצבת בעיתון, ובהמשך כממתגת ללקוחות נבחרים וכמאמנת המלווה נשים בתהליכי שינוי אישיים באופן עצמאי.

כך עם הזמן צברתי מיומנות ייחודית וקבלתי בקשות ממוסדות לימוד רבים לבוא ללמד גם אצלם. בכל פעם כשבאתי לבחון מקום עבודה חדש, נזהרתי לא להיכנס למקומות שאני עלולה להתפשר בהם על רוחניות וראיתי

הרבה סיעתא דשמיא. לימדתי בסמינרים ובמרכזי ההכשרה המקצועיים ביותר.

מעניין לציין, כי למרות שגרפיקה ואימון הם שני תחומים נפרדים- התלמידות שלי לגרפיקה טענו שהן מרגישות שהן חוות את הלמידה גם כתהליך אימון להצלחה.

איך הגעת להקמת מועדון 'מהצוות'?

לאורך השנים פנו אלי בוגרות שלימדתי בבקשת עזרה והכוונה, ושיתפו אותי בתהיות והתחבטויות המאפיינות את תחילת הדרך. לי עצמי היתה מורה מיוחדת שנהגה לעזור לכל הבוגרות באופן יוצא דופן, והיא היתה השראה בשבילי, לתת להן את התמיכה הנדרשת ולא להשיב אף אחת ריקם...

אך הצורך גדל וצבר תאוצה, והעניין התחיל לגזול ממני שעות רבות מדי שלא יכולתי לעמוד בהן. לאט לאט הבנתי שעם כל הרצון הטוב לצערי לא אוכל להמשיך לסייע לכולן בהתנדבות לאורך זמן.

כך הבנתי שאין מענה לצורך הבוער של גרפיקאיות -שתהיה מסגרת מקצועית שתתן להן גיבוי ותמיכה בשטח, כך שיהיה להן יותר ביטחון להתקדם בתחום, לגבות תשלום הוגן ולהפוך את הייעוד שלהן לפרנסה מניבה.

מה היה חשוב לך בהקמת המועדון?

רציתי לעזור במיוחד לגרפיקאיות 'שמורות' המשתדלות להימנע מפורומים וחשיפה לתכנים בעיתיים, ולכן בניתי פלטפורמה איכותית בה תוכלנה לא רק להתייעץ אחת עם השניה, אלא גם לקבל הכוונה מאשת מקצוע, תיווך ללקוחות פוטנציאליים ועוד הזדמנויות עסקיות.

כמו בכל תחנה לאורך כל הדרך, כך גם בהקמת המועדון, הלכתי לשאול דעת תורה וראיתי בזה הרבה מאד ברכה.

אני מרגישה שוב ושוב שכשעומדים על העקרונות לא מפסידים, **כי אם את מעולה ונותנת ערך אמיתי - יכבדו את הערכים שלך!...**

עקרונות שלא תתפשרי עליהם:

ברמה האישית חשוב לי לעבוד מתוך חיבור לייעוד וליושרה הפנימית שלי, ואני משתדלת לעזור לנשים להתחבר למקום כזה בתוך עצמן.

בעניין הטכנולוגיה- אני עובדת בלי וווטסאפ, ומודה על כך לקב"ה בכל יום על אף שזה לא קל. יש בנות שרוצות להצטרף למועדון ומתפלאות שאין פעילות בווטסאפ, ולמרות זאת אני ב"ה עומדת על כך.

מה את מאד אוהבת לעשות?

לחלוק מהידע והניסיון שלי עם נשים שהיו באותו מקום שהייתי בעבר, ולהוביל תהליכים פנימיים משמעותיים שנותנים כח ומוטיבציה להמשיך הלאה.

והתחביב המקצועי שלי (שהתפתח לאחר שנים רבות של למידה ותרגול) בעיקר בשביל הנפש: לצייר אינטואיטיבית. להגיע לקנווס בלי תכנון מוקדם, לשפוך צבע ולהפתיע את עצמי במה שפורץ מתוכי...

טיפ עסקי שתרצי לחלוק עם בעלות עסקים שמורות:

זהי את הרצון הפנימי שפועם בתוכך - כי שם השליחות והכוח שלך!

דעי שאפשרי להגשים את החלום מבלי לוותר על ערכים ועקרונות חשובים. הרצון שלך זהו הקריאה הפנימית שה' שלח לך. לכי איתו לאורך כל הדרך, ואל תאמיני לאף אחד שאומר לך- אין ברירה, חייבים... וואטסאפ, פשרות, אינטרנט פתוח, תואר וכדומה. נכון, נדרשת קצת יותר סבלנות שבסוף משתלמת, ובס"ד אפשר להגיע לכל מטרה!

כמה מילים לסיום

במסגרת העיסוק שלי בגרפיקה וכן כמרצה אני מתמודדת הרבה עם מצבים של חוסר ודאות ונדרשת לגייס כוחות וסבלנות רבים.

בסופו של דבר אני לומדת לראות שהמתח היה מיותר והעניינים מסתדרים בצורה מפתיעה על הצד הטוב ביותר.

אני מרגישה שיש לי את הבחירה והניסיון האם לראות את התקופות האלו של חוסר הוודאות בעסק כמטרד וכעניין מעיק שרק מחכה שיגמר, או כהזדמנות לעבודה פנימית, לחזק את הביטחון שלי בהקב"ה, לדעת ולחוש שהוא ימשיך לדאוג לי כמו שדאג לי עד היום, בצורה הכי מדויקת עבורי.

החיים היו יפים כל כך לו היה לי רובוט שישטוף את הרצפה במקומי. למען האמת, הוא לא היה צריך לשטוף אותה אם היה מדיח בעצמו את הכלים, מאחר ורובוטים הם יצורים בעלי מנת משכל המאפשרת להם לשטוף כלים בלי להתיז טיפה אחת של מים מעבר לטריטוריה הימית של הכיור. לכל הפחות היא מונעת מהם לפסוע אחר כך על שביל הטיפות האלו ולהפוך כל אחת מהן לאסון אקולוגי.

מידי הברזל של הרובוטים לא מחליקה אף צלחת כלפי מטה, ומתנפצת. הם גם מתוכנתים מספיק כדי שבמקרה קצה של תרחיש כזה, הם לא יאספו את השברים החלביים שלה בידיים חשופות. זאת אומרת - הם כן, כי לאצבעות המתכת שלהם לא יקרה כלום, אבל המתכנת שלהם היה מספיק זהיר כדי לוודא שאם משום מה התקינו להם ידי בשר ודם, הם לא יעשו פעולה מטופשת כזו ויגרמו לעצמם שלושה חתכים באצבע אחת.

ואם המתכנת לא היה מנוסה דיו ובכל זאת הרובוט נחתך - הוא לא ימצא את עצמו מחטט בייאוש בארון התרופות מול חבילת הפלסטרים ששכח לקנות. לרובוטים אף פעם לא חסרים פלסטרים, ובאופן כללי הם אף פעם לא שוכחים לקנות.

במחשבה שניה, אני מסכמת כשאני בוהה בשביל השחור שמוביל מהמטבח עד קופסת הפלסטרים הריקה, לו היה לי רובוט כזה הייתי שולחת אותי במקומי אל המחשב. שיעביר טביעת אצבע. יתחיל לעבוד. יסיים. שמונה שעות אחר כך ולא שניה קודם.

אני בסדר גמור עם לשטוף את הכלים במקומו.

החיים ודאי היו יפים יותר לו הייתי יכולה לפגוש אותם אחרי שמונה שעות שינה. הם היו נינוחים יותר אם כל אחת מאתנו הייתה משגרת את האלגוריתם שלה למשרד, ומאפשרת לו לעבוד בנחת על המשימות הכי משעממות, ולא ללטוש עין חומדת על המשימה המאתגרת ההיא ששוב מישהי אחרת קיבלה. הם היו יעילים יותר, כי עד כמה שתתפתח האינטליגנציה הרגשית של הרובוטים - בכל זאת נראה לי שההישגים שלה ייתחמו בגבולות הקב האחד שהשארנו לאגף הגברים, ושיחות ההווי שלהם יצטמצמו לאיחולי בוקר טוב ודי. הם היו בריאים יותר בלי מגדל כוסות הקפה שנעלמות יחד עם מחוגי השעון.

יום עד יומיים בשבוע הייתי מגיעה פרונטלית, אני מארגנת מתווה מחודש. וגם לימי הגיבוש של הצוות שלנו. לאלו של כל החברה נשלח אותם בשמחה רבה במקומנו. אפילו הכשרים לא יצטרכו לארגן להם, ואם ממש נרצה להיות רגועות - נעלה גרסה שתסביר להם איך לעמוד בעדינות, בשקט, בצד. לא להעלות חיוך על דל שפתיהם כשמישהו אומר בדיחה, ובשום פנים ואופן לא להיות המישהו הזה בעצמו.

במוח שלי מצטיירת טבלה. חלוקה. תורנות. משימות שלי, משימות שלו. המשכורת - שלי. לבקש להעלות אותה - ודאי שהוא. פתירת באגים - הוא, חקירה של תחום חדש - שנינו יחד. מחמאות עם סיום משימה בהצלחה לא אכפת לי לחלוק איתו שווה בשווה, רק שיכריז על בלעדיות בכל מה שקשור לתלונות עליה.

ככה נחלקות המשימות לשני טורים לא שווים בכלל.

אפשר לפתור את אי השוויון הזה אם נפצל את המטלות במקביליות בין כמה רובוטים, וניתן לכל אחד מקסימום מטלה אחת בשעה. שיסתדרו ביניהם בחלוקה.

לי אני משאירה משימות במרחב הביתי, לרדת לגינה (לא לעלות ממנה, זו משימה שדורשת משאבי על), לספר סיפור לפני השינה ומשהו כמו שעתיים ביום של עבודה.

החיים היו יפים.

הם רק לא היו ממש החיים שלי, ולכן אני די מרוצה להמשיך לשטוף את הרצפה, להדיח כלים ולשכוח לקנות פלסטרים. אבל לפעמים, ככה מידי פעם, כשדברים מתנגשים יותר מידי אחד בשני, דורשים משאבים שאינם קיימים או סתם ככה מסתבכים בלי סיבה הגיונית - הפנטזיה שלי דורשת קצת מימוש.

היום הזה הוא אחד מהמידי פעם האלו, למשל.

סתם יום עייף כזה, חם. בסמינר יכולנו לריב על המזגן כאוות נפשנו, אבל נשים כבודות רק אומרות בשקט במשרד "רק לי חם? אני מורידה את המעלות אם זה לא מפריע", ואחר כך מתפלאות כשמכבים להן את המזגן לגמרי.

סתם יום כזה, בו כמה משימות שלי חוזרות אלי שוב בגלל נקודות קצה שלא שמתי לב אליהן, ועוד אחת כי לא הבנתי אותה נכון. חלילה לא כי מי שאפיין אותה לא הסביר מספיק.

סתם יום כזה, שפתאום אפילו שורות קוד שנכנסות מהעמדה שלידי נראות לי ארוכות, חסרות תוכן ומשעממות עד אימה. לפחות הייתה כותבת קצת תיעוד בין לבין, אולי אותו הייתי מבינה. הקוד עצמו נראה לי עמוק מהשגת בני אנוש.

אף אחד לא אוהב שמעירים לו, את זה למדתי בסביבות גיל שש, ועברו מאז כמה שנים שהעמיקו בי את המסקנה הזו. אבל גם אף אחד לא אוהב להעיר, שתדעו. ואם הוא כן עושה את זה סימן שהוא עצבני. או שחם לו. או שהוא סתם מרגיש חסר תועלת.

כל מה שאני היום.

לו הייתי רובוט לא היה לי חם, לא היו חוזרות לי משימות, וגם אם כן - לא הייתי נעלבת, ובטח שלא הייתי משתעממת מול נפלאות הבריאה המתגלות אלי בצורת שורות קוד.

אבל אני - אני, וחם כאן בחדר עוד יותר מקודם, ומי שכתבה את הקוד הזה יושבת בעמדה לידי.

מסכנה.

אני מעיפה עליה מבט, מקצה הפאה עד לנעל. היא לא נראית מסכנה בכלל. לא חם לה, עובדה שלפני שבע דקות היא כיבתה את המזגן. היא לא משועממת אלא כותבת במרץ שורות קוד לא מרשימות, ואף אחד - למיטב ידיעתי - לא העיר לה היום.

אז הנה, אני אהיה הראשונה.

לו הייתי רובוט, גם אם נניח שהייתי עצבנית - סליחה, היה לי חם - הייתי מבינה שהמטרה היחידה של ביקורות קוד היא לשפר באופן אובייקטיבי את איכות הקוד, ולא לשמש מוקד לפריקת תסכולים. ובכלליות - לא מרוויחים שום דבר ממשפטים לא מכבדים. וגם אם כן הייתי רוצה לומר

מבינה בתחום

אותם, ודאי הייתה לי איזו ולידציה על משפטי הפלט שלי שהייתה משנה להם את הניסוח בסוף, ככה שהם יצאו נעימים יותר לאוזן.

אני לא. אבל אני יכולה לנחש מה היה האלגוריתם שלו מנפיק במקרה כזה, ולכן המשפט שלי נשמע בערך ככה: "דיני, הקוד שהכנסת לפני ארבע דקות _"

"חמוד, נכון?" היא מזדקפת, וחיוך קטן מתחבא לה בין העיניים. מרוצה. "האמת שהוא לקח לי שתי שניות".

רואים, אני רוצה לומר. מחפשת את הקסם בין השורות הלא אחידות. לו הייתי רובוט הייתי מצליחה לשתוק עכשיו, או לנסח את המשפט קצר-הרוח שלי אחרת. אני לא. "השתמשת כאן באובייקט שלא נתמך יותר, וגם לא בדקת מקרי קצה."

מחמאה על כל הערה! מזמזמת בחומרה הבינה המלאכותית שברובוט שלי. אני ממלמלת: "אבל אחרי שזה יעבוד זה ממש פתרון קריטי, מה שהוספת כאן."

"אה." משהו בה מתקפל קצת. נסוג אחורה. נכבה. אני יודעת שזה לא הוגן. "את חושבת שזה לא עובד עכשיו?"

זה עובד, זו בדיוק הבעיה. אם זה לא היה עובד היית משקיעה עוד כמה שניות של חשיבה בג'ונגל הזה. חוסכת ממני וממך פירוק תסכולים משותף. לו הייתי רובוט הייתי פשוט אומרת, לפי כל כללי התקשורת: "הקוד רץ, בואי נראה אם אפשר לשפר אותו עוד קצת, לחסוך באגים של מקרי קצה, וגם להפוך אותו לטיפה יותר ברור".

ככה הייתי אומרת, נקי. רגוע. בלי להכניס את עצמי בסיפור. לשתינו היה טוב יותר.

באמת?

אני מעקמת את האף כשאני מדמיינת סיטואציה הפוכה: אני, דלוקת מזגן וחדורת מוטיבציה, וחברה נחמדה או מתוסכלת, מצוידת בכל כללי התקשורת האפשריים, מעירה לי.

אאוצ'. לא כיף.

שיאמרו כל מומחי התקשורת את דברם, אף אחד לא אוהב לקבל הערות. ונכון שחשוב לעשות את זה, ונכון שיש לזה כללים, אבל יש דברים שאי אפשר לתחום בכללים, ואי אפשר לבנות להם מודל פעולה כוללני.

מה כן?

אני מסתכלת על הג'ונגל שבמסך שלי. אולי מרוב עצים לא ראיתי יער, אבל עכשיו אני לא רואה בו בליל של אותיות לועזיות חסרות תיאום אסטטי ולוגי, אני רואה בו קוד שכתבה חברה שלי. דיני קוראים לה. יש לה ארבע שנות ניסיון, הרבה רצון להצליח, הרבה פוטנציאל להצליח להצליח - ואת המשימה הזו, שהיא שלב אחד בדרך שלה לממש את כל הנ"ל.

הרובוט שלי היה מנפיק עכשיו ארבע אפשרויות לפרט לה בנחת את הבעייתיות שבקוד. הבינה היוצרת שלו הייתה מבריקה מספיק בשביל למצוא לבסוף גם חמש נקודות להחמיא עליהן, בעוד שאני, עם כל הרצון הטוב שקצת יש לי, והאמת שזה לא הרבה - לא מצליחה לאתר יותר מאחת כזו. הוא גם היה מסביר לי כמה חשוב לשפר קוד, לשתף עבודת צוות, ללמוד זו מזו.

והוא היה הכי צודק בעולם.
והכי לא.

אולי כי אחרי כל הכללים - בסוף גם דיני בן אדם, לא רובוט.

"מה פתאום!" אני אומרת לה בחום, ולא כזה שקשור למזגן הכבוי. "ברור שזה עובד! רק רציתי שתסבירי לי כאן איך זה מסתדר עם... יש לך רגע?"

דיני מפשירה. מזדקפת. משתפת מסך. מסבירה. הקוד עדיין לא הכי ברור, חשוב לי לגרום לו להיות מובן, אבל לפני כן חשוב לי להבין אותה.

ולא, לא הייתי רובוט. פשוט הייתי בן אדם.

קשה לספר בכתבת דאבל אחת על מה שקרה ב'שמורה' בחודשיים שלמים... ננסה בכ"ז להטעים לכן מהאירועים שהם 'אבני דרך' המלמדים על הכלל כולו.

יקיר לי

להכיר. באור חדש.

לע"נ הבח' אפרים נחום ב"ר חיים זאב

מפגש סיום
מנחות יקיר לי - תשפ"ד

למעלה מ20 מנחות נפגשו על גג פסטורלי בפאתי בני ברק, בחסותה האדיבה של 'שמורה' יקרה,
למפגש סיכום שנה. אין ספק שה'אורות' שזרחו מעיני המנחות,
האפילו בעוצמתם על אורות ערי גוש דן המפתים ומפילים כ" הרבה ברשתם.
בין שאר הפעילויות, קבלה כל מנחה גלויה אישית,
עליה כתבה מה היא חושבת היה הדבר המרכזי אותו השיגה הקבוצה.
מדהים היה לגלות עד כמה קרוב זה היה לחזון אותו הן הציגו בתחילת השנה:

מלמה קלה מיקיר ליבה של מנחת יקיר לי:

שכל אחת תרגיש שהקבוצה מסוככת עליה והקבוצה הינה מקור של כח. ❞ שכל אחת תהיה אחרי הסדנא אמא ואישה טובה יותר. ❞ שאזכה להעביר מטען של השקפות נכונות, דעת תורה נקיה. ❞ שהקבוצה תהיה בבחינת "איש לרעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק" ❞ שכשם שיקיר לי עזר לי לגלות את תכונותי ולעוף אתם גבוה כך תצאנה הבנות בקבוצה שלי עם כוחות לעלות ולצמוח. ❞ לעבד את הרגש במקומות פחות פוטוגניים ולדבר עליהם כדי לתת כח לבלום במקומות הנכונים. ❞ שהמשתתפות תרגשנה שקיבלו מטען חדש, ויצביעו על נקודה אחת שהשתנתה. ❞ שנקבל כוחות ויכולות להרכיב את "האדם על הסוס" ❞ כשם שאני קיבלתי ביקיר לי שלמות במקום שלי ובשליחות שלי כך אזכה להעביר זאת הלאה, ונזכה "מלאה הארץ דעה את ה' " ❞ לחוש יחד עם הקבוצה שהתרוממנו ואנו במקום גבוה יותר ❞ שהקבוצה תיהיה מקום לפרוק קשיים ולקבל מטען של כוחות, ובכלל שיהיה "אורות" ❞ שיותר בנות תהינה שמורות ❞ "כל צמא לכו למים" שנשים המגיעות צמאות יחושו חיות חדשה בקבוצה, וממילא הצמא לחפש יגבר. ❞ שכל אחת תחוש סיפוק מהתהליך שעברה, וכל אחת תצא שונה משהגיעה ❞

ומה מה שאומרות משתתפות יקירות:

מיוחדת! מורידה למעשה דברים גבוהים ונותנת לכל אחת את התחושה הכי טובה בעולם! ♥ פיס של מנחה. כמה שהיא נאה דורשת נאה מקיימת - ככה היא מחוברת ♥ מקסימה! והכי- שהיא מעבירה את התוכן הגבוה אלינו בצורה מעוררת השתאות! ♥ אישיות נדירה ומובילה את המפגשים בצורה מיוחדת! ♥ הדבר הכי שווה שיכולתן לפרגן לנו, כזו מחוברת, כ"כ איתנו, שאי אפשר שלא להנות! ♥ כבר מהפאנל התרגשתי שהיא מנחה אצלנו, כזו מיוחדת ומוסיפה למפגשים חיבור מיוחד שאני בטוחה שאין באף קבוצה ♥ אתם תמסרו לה שהיא מיוחדת ומביאה אותנו למקומות שלא חלמנו שנגיע אליהם ♥ תודה לכם שהבאתם אותי ליקיר לי! אפ' המנחה לא יודעת מה הדיבורים שלה עשו לי ♥ אלופה בלפתוח לנו את לב ולחבר בין סגנונות כ"כ שונים בקבוצה ♥ היא החברה הכי טובה של כל אחת מאיתנו ♥ אלופה בלחבר את כולנו ליצור אוירה חמה ומרגשת ולתת מקום לכולן אפ' שאנחנו קבוצה לא קטנה:) ♥ מנחה מיוחדת! אוהבת את היכולת שלה לאסוף את כל הדיבורים במשפט מסכם וממצה ♥ מנחה בטוב טעם ומנווטת במיומנות ונותנת לכל אחת מקום ♥ איך היא מצליחה לחלוש על כולסם, לתת לכל אחת המון מקום, יש לה קו ישיר ללב :) ♥ אני לא גומרת להתפעל מהיחס שלה לכל אחת ואחת והנתינה האמיתית לפי הרצונות והצרכים שלנו ♥ כזו עדינה ואיכותית ומייצגת את שמורה באופן מושלם. נתינת כבוד לכל אחת והתייחסות אכפתית זה מוסיף למפגשים המוון ♥ מנחה אלופה!! הכנות שלה כובשת!!!

בעז"ה, יקיר לי - תשפ"ה כבר יוצא לדרך>>>
עקבי אחר הפרסומים!!!

אשמורת

אחת ה'תביעות' היותר מהדהדות של חברות הקהילה מצוות 'שמורה': מדוע לא רואים אתכן יותר בסמינרים? מדוע בוגרת סמינר צריכה לצעוד וליפול במקום שתבחר כבר בראשית הדרך - מסלולים למיטיבות לכת, שכבר הוסרו מהם הרבה מהמכשולים?

אכן, גם השנה ביקרה שמורה בעשרות סמינרים. אולם, אין ספק ש**הפתרון המקיף והאמיתי הוא לא ביקור או יום עיון כזה או אחר! אלא הדרך הנכונה היא ללוות את חברותינו הצועדות פסיעות ראשונות בעולם התעסוקה המאתגר - יד ביד.**

בדיוק לכן פיתחנו את סדנת 'אשמורת', בת נוספת למשפחת 'יקיר לי' - סדנא יסודית ומקיפה בעלת גישה ייחודית **המשלבת פניה למחשבה, ללב ולנפש.** המערכים נכתבו באמנות מיוחדת ובדקדוק רב, והם שילוב של מספר מקורות משמעותיים.

תכני 'יקיר לי' המביאים הדרכות חיים עכשוויות לאור דרך ההשקפה המסורה לנו מדור ודור, המציאות בשטח, כפי שהיא משתקפת בסיפורי 'אישי לשלישי' מנותבת השקפתית והנהגתית באומנות הכתיבה המיוחדת של גב' נעמי שפירא, ובעיבוד ייחודי המתאים לנפשן של הצעירות המתחילות את עולם התעסוקה - באומנות אמיתית של גב' בתיה יונה.

והמנחות?

כ25 מנחות שנבחרו בקפידה מתוך למעלה מ100 מועמדות התחילו את מסלול ההכשרה שלהן לקראת מסירת הסדנא. את ההכשרה המקצועית תעביר גב' דבורה קיסטר, שליוותה בהצלחה רבה את הכשרתן עד עתה של מנחות יקיר לי.

מעוניינת לשמוע פרטים נוספים על הסדנא לסמינרים?
מעוניינת להזמין אותה עבור הסמינר שלך?
צרי עימנו קשר בashmoret@shmura.org

לגלות

הרבה מים עברו בנהרות הכשרת עובדות חשכ"ל מאז הפעם הראשונה שיצאנו ל'גלי צאנז' בשנת תש"פ. הכשרות, הכשרות מקוונות ברוח 'קורונה' ועוד. לנגד עיננו עמדה מטרה של קורסים מקצועיים באוירה שמורה מצד אחד, ומבנוסף: מתן הזדמנות לעובדות להנות מיומיים של נופש וצבירת כוחות...

פניות ובקשות מעובדות הייטק העמידו אותנו בפני אתגר מורכב למדי: הכשרה בנושא הלוהט, תרתי משמע: AI.

אחרי לבטים רבים ושאלת גדולי הדור - החלטנו אכן לקיים סמינר מקצועי שיעשיר את עובדות ההייטק בידיעה בכלים הללו תוך שמירה על גבולות רצויים.

- צוות 'שמורה' לקח על עצמו את המשימה כשהוא מכוון בעז"ה לעמוד בכללים הללו:
- מסע הסברה כללי בקהילה על סכנות הAI יחד עם ניהול הסמינר (הגליון שבידכם המחולק חינם בהשקעה עצומה - הוא חלק מהמענה...)
- ערב 'בינה יתירה' למשתתפות הסמינר להגברת המודעות והזהירות
- המנחים כולם הודרכו להשתמש ולהציג אך ורק כלים הנמצאים תחת הסינונים המהודרים
- כל השימושים הם לצרכי עבודה בלבד
- ייעשה מאמץ להרחיב ולפרסם את השימוש בכלי הGPT הייעודי למתכנתות, וכן, לפתח אותו לתחומים נוספים.

בתפילה שנזכה לסייעתא דשמיא ושלא תצא תקלה תחת ידינו

בין מאות התגובות שקיבלנו לאחרונה עלה קול המבקש לא להתעסק עם הנושא כל עוד אין פתרון אמיתי להציע. בסיפור אישי הבאנו מענה לקול זה.

אין מענה. וגם צעד ראשון לפתרון

תמיד הייתי מאלו שהולכות בתלם. בשנות הסמינר זה נבע מאופי ממושמע שהיה לי, הייתי תלמידה חלקה וזורמת. כשיצאתי לעולם הגדול הבנתי שיש פה הרבה מעבר לצייתנות.

בחרתי בסינון הטוב ביותר, למרות שכגרפיקאית שמתעסקת כל היום עם תמונות זה מאט את העבודה. לא רק בגלל ש'אמרו לי' ולא בגלל ש'צריך', אלא גם ממקום שהבנתי שאם אני רוצה לשמור על עצמי ולצמצם טווח חשיפה לרשת - זו הבחירה האופטימלית.

התעקשתי לא להחזיק בוואצאפ, למרות שיש שם מקור חזק מאד להגדלת חוג הלקוחות שלי, ולא פעם נאלצתי לסרב לעסקה רק כי רצו תקשורת כזאת. שוב, לא רק לא בגלל ש'הרבנים אמרו', למרות שזו סיבה מספקת בפני עצמה, אלא כי ידעתי שאני רוצה לשמור על הנראות החרדית-שמורה שלי ועל הפנימיות שמושפעת ממנה באופן ישיר.

הקפדתי שרשימת התפוצה שלי תכיל נשים בלבד, לא נכנסתי לפורומים חרדיים, והתמקצעתי רק דרך קורסים שאינם משוייכים למכללות 'גבוליות', וכל זה לתועלת עצמי. כשנמצאים בחוץ רואים בחוש כמה חשובה השמירה והזהירות, פשוט אינטרס אישי. לא תמיד זה קל, ממש לא, אבל כשההבנה ברורה מול העיניים המחירים, שלפעמים הם משמעותיים, מקבלים פרופורציות אחרות.

עכשיו הגיעה התמודדות חדשה, מפלצתית.

אין לי מילה אחרת לתאר אותה. מניחה שעורכות הוויז'ואל שביננו מבינות אותי היטב עוד לפני שאכתוב את המשפט הראשון...

אנשים שומעים קטעי משפטים על הקסם החדש ושמו בינה, גם פה בשמורה הגיע איזה סיפור של אחת שביקשה להציץ לעולם המופלא הזה.

חברות, אנחנו בעולם הגרפיקה כבר מזמן עמוק שם... התוצרים המדהימים שתוכנות הבינה השונות מפיקות ברגעים לעומת עבודה של שעות וימים, אפילו שבועות! שמשקיעה גרפיקאית בכוחות עצמה, הם דבר ש(כמעט) אי אפשר לעמוד בפיתוי שלו!

הפער הגדול הוא גם מבחינת כלום זמן שזה לוקח, ולא פחות מכך - טיב התוצאות. שעות של עבודה שלי בפוטושופ לא יגרדו את האפקטים המדהימים שמבצעת הבינה בשניות ספורות...

אומרים שהבינה הולכת לשנות את העולם, עולם הגרפיקה כבר חווה את המהפך הזה ובענק.

ב"ה יש היום מספר כלים טובים גם בסינונים הכי מהודרים, והם אכן מותרים לשימוש לצרכי עבודה,

אבל הקושי קיים. ראשית, הסינון עכשיו מאט הרבה יותר את העבודה (כל תמונה צריכה להיבדק מחדש!) אני מתחילה לעבוד על מודעה, מבקשת מהבינה תמונה מתאימה, מחכה לתשובה מהסינון. בינתיים עוברת למשהו אחר, שוב שולחת תמונה לבדיקה, שוב ממתינה. ההפסקות התכופות והמעברים בין משימות קשים ומוציאים מהריכוז. בסופו של דבר אני מקבלת תמונות נקיות ומעוצבות, אני שמחה מאד שיש לי את הסינון המוקפד, ויחד עם זה קשה מאד מאד לעבוד ככה!

הזמן יקר, והריכוז חשוב, אבל זה עוד לא הנקודה המרכזית. מה שהכי מוציא את העיניים זה תוכנות פי כמה אלופות של בינה, שחסומות בסינון שאני נמצאת בו. אני מניחה שמיטב המוחות עובדים על איך להנגיש את התוכנות האלו בצורה מבוקרת, אבל נכון לעכשיו הן מאופשרות רק בסינונים הפתוחים יותר.

אני מכירה לא מעט חברות למקצוע שכבר עזבו את הסינון הטוב והתפשרו על סינון פחות, רק כי לא עמדו בפיתוי הזה. והוא באמת עצום.

בשבילי זו התמודדות יום יומית! שואלת את עצמי שוב ושוב כמה באמת קריטי להישאר בחסימה החזקה, כשמסביבי כל כך הרבה גרפיקאיות מעגלות פינות...

הדבר שהכי מחזיק אותי, זה שהמחשב שלי נמצא בסלון, ויש לי אחריות למה שהילדים שלי רואים... כשעוברים לסינון הפחות המסך כבר לא בטיחותי... האמת, שיש לי גם אחריות לא פחות על מה שאני עצמי רואה, אבל תמיד מוחשי יותר להיזהר בשביל בני הבית.

בנוסף, אני שומעת פה ושם מחברות שעברו, בחצי מילה, כמה הסינון שעברו אליו מלא חורים ופרצות, שזה גם מחזק אותי להישאר בכל זאת ולמרות הכל באפשרויות המקשות על העבודה ומצמצמות את היכולות.

מה היה עד עכשיו? עד עכשיו העולם לא הכיר את הביצועים המאלפים שהבינה מציעה. אי אפשר לחזור אחורה, כולם התקדמו לשם. לחזור אחורה זה להיות לא רלוונטית, ולקחת מחירים גבוהים על עבודה מאומצת, שאפשר להפיק ברגעים.

אני לא אומרת שהמקצוע יצא מכלל שימוש אפשרי למי שמתעקשת להישאר שמורה. ברור שהגיוני להמשיך לעבוד, עובדה שכרגע אני עדיין מוציאה עבודות די נחמדות בלי הבינה או עם בינה של הסינון המוקפד.

אפשרי זה ודאי.

אבל הקושי הוא אדיר, לראות מסביבך חברות מוציאות בתוך 10 דקות תוצאות מרהיבות עין ומשאירות פה פתוח, מה שאת גם אם תעבדי שעות טובות לא תצליחי לעשות.

אני מכירה עוד הרבה גרפיקאיות בסינון שאני נמצאת בו, הכל טוב, העולם עוד לא נפל אם היה נשמע מדברי אחרת:)

אבל לכולן זה קשה, וכולן מבולבלות, או עם סיפוק עצום של "הקרבה". כמה שברור לי עכשיו שאני לא מתפשרת על סינון, ככה אני מפחדת שברגע הבא אני לא אעמוד בפיתוי...

סליחה על המונולוג הארוך, היה חשוב לי לפרוק את הדברים שיושבים על ליבי.

לא יודעת אם נכון שהעליתם את הנושא, כי למעשה אין לזה פתרון כרגע, והדילמה לא פשוטה בכלל.

באיזשהו מקום, מתסכל אותי שמציפים נושא כל כך בעייתי שאין לו מענה מעשי...

כמה מילים מאחורי הקלעים

המונולוג הכואב הזה, הוא רק טעימה מים התגובות שאנחנו מוצפות בהם.
האמת...
גם הצפה רגשית...
זה לא פשוט לראות מול העיניים איך נסיון חדש פוער את פיו ומאיים לבלוע את הכל.
זה כאב. זה תסכול. וזה קצת מרגיש:
יאלה... תפסיקו לעשות עסק...
חכו בשקט עד שיתבהרו (או יוחשכו) העניינים.
אבל,
לא בטוח שנכון במקרים כאלו לנקוט בהשתקה.

אין ספק, ש'אתה ישן לו והוא ער לך'... תקף שבעתיים בנסיון אדיר מימדים זה.
ובכלל, אני מנסה לדמיין לעצמי, מה היה קורה אילו
גורם המודיעין שהתריע לפני שמחת תורה והתעלמו ממנו,
היה מציף את הנושא, ומתריע בציבור.
היה נכנס חזק לרשתות חברתיות, מפעיל קמפיינרים באופן פרטי, יוצא במערך הסברה רהוט, עובר מדלת לדלת ומתריע על הסכנה.
"תפסיק לצעוק" היה ודאי משהו שמנסה להשתיק...
"בכל מקרה, אין לך פתרון להציע..."
נכון. לא היה לו מענה,
אבל מי שהיה חכם מספיק היה בורח מעוטף עזה וניצל.

זה שאין לנו היום פתרון,
לא אומר לנו שאין לנו את הפריוולגיה (או נכון יותר לומר: החובה) לזעוק ולהתריע
ויתרה מזו:
בסופו של דבר, סוגיית 'AI' היא מסוג הנושאים שאין עליהם מסורת,
מעולם לא עסקו בהם
ודרכי ההתמודדות מולם זה משהו שקורה תוך כדי תנועה.

יש לנו שתי אפשרויות:
האחת: להיות 'ראש קטן', לבדוק כל בוקר בעיתון האם גדולי ישראל פרסמו קול קורא האוסר עלינו להשתמש בAI, לנשום לרווחה שאין כזה איסור- ולהמשיך כרגיל. (ואגב, בארה"ב, שם עולם הAI מפותח כבר עשרת מונים **כן יש קריאה גורפת של כל גדולי הדור בארה"ב להתרחק ממנו!**)

והשניה:
להבין שהדרך לגאולה עוברת דרכינו!
בגלל,
בגלל שאנחנו אלו המעורבות בעולמות טכנולוגיים,
בגלל שאנחנו אלו הנמצאות בחזית ובקו הראשון של הסיכונים הנובעים מעולם הAI
בגלל שאנחנו אלו הנדרשות לשלם מחירים בגין השמירה וההימנעות משימושי AI
בגלל שאנחנו אלו היודעות (יש לנו את זה עמוק בלב) לשרטט את קו הגבול העדין המפריד בין האסור והמותר, הראוי והלא כדאי
בגלל שאנחנו אלו היכולות **יחד** לקדם פתרונות מעשיים שימזערו את סכנות הAI
בגלל כל זה,
דווקא עלינו מוטלת עלינו החובה (והזכות!) להשמיע את קולות החשש
והזעקה -
בגלל שלולי שנבין ונעלה למודעות הציבורית את הקולות ואת הסכנות המאיימות לפתחינו,
לעולם לא נגיע לפתרון.

פתרון לא יגיע מתוך ישיבה על כורסא ודיוני צ'ט ג'י פי טי, גם לא ג'מיני או קלוד!
פתרון יגיע רק אם מספיק נשים משלנו תקבלנה על עצמן לא להשתמש בכלי כל עוד אין לו פתרון...
או לפחות, להשתמש רק לחיובים ממש, מתוך הגבלות ברורות.

פתרון יגיע רק אחרי שעוד ועוד אנשים יפנימו
שגם אם קיימים מסלולים בהם ג'יפיטי פתוח חופשי, ללא התרעת 'צבע אדום' מהבהבת... או 'נחש צפע'
זה עדיין לא אומר שזה בסדר!

פתרון יגיע רק אחרי שעוד ועוד אנשים יגבילו את עצמם
וכך תגבר המצוקה שתכריח למציאת פתרונות
זה יקרה לא רק בגלל ש: "הצורך הוא אבי ההמצאה"
ולא רק בגלל שאחרי הכל, מערכות הסינון המהודרות העושות עבודת קודש - מקצות, מטבע הדברים, את המשאבים שלהם לצרכים העולים מהקהילה...
אלא גם, ואולי בעיקר, משום שצריך כל כך הרבה סייעתא דשמיא במערכה המפחידה הזאת,
שהקבלות הטובות שלנו - ודאי כוחם רב לעורר ולפתוח שערי שמים.

ולכן, כן!
יש חשיבות רבה להציף את הנושא גם כל עוד אין פתרון באופק.
הצפת הנושא היא צעד ראשון למציאת פתרון...

עד כאן לעניות דעתי...
אשמח לשמוע מה דעתכן
לאה

צעד ראשון לפתרון:
במסגרת הסמינר אנחנו חושפים פתרון לCHAT GPT למתכנתות.
בסיוע קהילת ההייטק ישוכלל המודל ויאפשר לעוד תתי תחומים (מנתחי מערכות, בודקות) להינות מהמוצר.

כולנו תקווה שנצליח, בסייעתא דשמיא, לסייע לעניין
ובזכות כח הקהילה נוכל להרחיב את המוצר לתחומים נוספים
כמו גרפיקה/חשבונאות/אדריכלות ועוד
פרטים נוספים בעז"ה בהמשך>>>

ריגל ביום

נ. ארי

16:40: אני רוצה לדבר עם נציג אנושי. כמה פרימיטיבי מצידי.

דיאלוג

רונית: היי! אני רונית, הנציגה האלקטרונית שלכם. במה אפשר לעזור?
אני: אפשר לדבר עם נציג לקביעת תורים?
רונית: נקלטה בקשה עבור: תביעת הורים.
אני: לא!
רונית: לתביעות גדולות הקישו אחת, לתביעות קטנות הקישו שתיים.
אני: ... (-מנתקת. מחייגת שוב).
רונית (רעננה נורא): היי! אני רונית, הנציגה האלקטרונית שלכם. במה אפשר לעזור?
אני (בעלת נסיון): שיחה עם נציג אנושי.
רונית: נקלטה בקשה עבור: תיק. אישי.
אני: לא!
רונית: לפתיחת תיק הקישו אחת, לטיפול בתיק קיים, הקישו שתיים.
אני: ... (-מנתקת. מחייגת שוב).
רונית (מאושרת להחליא): היי! אני רונית, הנציגה האלקטרונית שלכם. במה אפשר לעזור?
אני (נחרצת): מזכירות!
רונית: נקלטה בקשה עבור: פירוט.
אני: לא!
רונית: לפירוט תשלומים הקישו אחת, לפירוט פעולות אחרונות הקישו שתיים.
אני: (-מנתקת. מחייגת שוב).
רונית (סנילית): היי! אני רונית, הנציגה האלקטרונית שלכם. במה אפשר לעזור?
אני: אני דורשת לדבר עם ההנהלה!
רונית: (שותקת. המומה כנראה).
רונית: השיחה מועברת להנהלה.
אני: (זוהרת כמו הקיסר שכבש את רומא).
גלי: היי, אני גלי, המנהלת האלקטרונית שלכם. במה אפשר לעזור?
אני: (מאבדת את ההכרה).
הקיסר שכבש את רומא: (מת מזמן).

מונולוג

העתיד ממתין לנו בשיניים חשופות לבלוע אותנו חיים.
כולם מזהירים מפניו.
בעתיד, רובוטים מגודלים ייהלכו ברחובות ויעשו את העבודה השחורה. הם יצבעו ספסלים ויתקנו רמזורים וישלימו את המדרכות השבורות.
לא נוכל יותר להתלונן על העירייה.
אבוי.
בעתיד, רובוטיות מגושמות תקומנה בלילה כדי להרתיח מים לבקבוק. אותן רובוטיות מרושעות גם עתידות להתכופף אל מתחת המיטות ולחפש שם את המוצץ הנעלם.
לא נוכל יותר לתרץ את הדיכאון של הבוקר בכאב גב הירואי. לא נוכל יותר לגלגל עיניים מול הבוסית ולהגיד לא ישנתי כל הלילה.
אויה.
בעתיד, מכשירים חסרי חן וחסד ישרתו אותנו בצרכניה ובבית המרקחת.
זה אומר שלא נעמוד יותר בתור.
זה אומר שאף אחת לא תשאל אותנו מה נשמע.
זה אומר שלא נענה ברוך ה', ולא נדבר אחר כך על מזג האוויר.
לא נגיע להסכמה על כמה חם היום.
פשוט נחזור הביתה, ככה. נגהץ חולצות בלחיצת כפתור, ככה. נשטוף כלים במצמוץ עין, נטאטא את הבית בהוראת הפעלה ואחר כך נשטוף את הרצפה כולה בלי לקום מהכסא.
כמה מנוונות נהיה אז כולנו.
כמה אומללות וחסרות חיים.
תרחיש זוועות אחד אפילו צופה שיהיו לנו זמן למרוח קרם ידיים.
נכון שזה נורא ואיום.

פרולוג

להתקדם ולהישאר בן אדם - כך תוודאו שאתם עדיין אנושיים:

1. צבטו את עצמכם קלות.
2. אל תהיו בטוחים כל כך שהרגשתם משהו. בני אדם אמיתיים אף פעם לא בטוחים.
3. צבטו את עצמכם חזק יותר.
4. זעקו 'איי'.
5. הסמיקו. זה מה שבני אדם אמיתיים עושים אחרי שהם מביעים כאב.
6. בדקו אם מישהו בדיוק הסתכל עליכם. זה מה שבני אדם אמיתיים תמיד בודקים.
7. גלו שאתם לא מעניינים אף אחד. זה מה שבני אדם אמיתיים מגלים בסוף.
8. הדחיקו את האכזבה באלגנטיות. זה מה שבני אדם וכו'.
9. אל תצבטו את עצמכם פעם שלישית.
10. קראו שנית את הוראה מספר 9.
11. צבטו את עצמכם בכל זאת. בני אדם אמיתיים לוקחים רזרבות.
12. זעקו 'אחח!'
13. חפשו מישהו להאשים אותו.
14. אל תאמינו לו כשהוא מתנער מאשמה.
15. היעלבו ממנו. בני אדם אמיתיים נעלבים בלי סיבה.
16. אכלו שוקולד כדי לחפות את העלבון.
17. שתו קפה כדי לחפות על השוקולד.
18. אל תעצרו אחרי קוביה אחת, בני אדם אמיתיים אף פעם לא עוצרים.
19. אל תבצעו את המבדק הזה אם אתם בדיאטה.
20. אתם בדיאטה. בני אדם אמיתיים תמיד בדיאטה.
21. אבוד לכם.

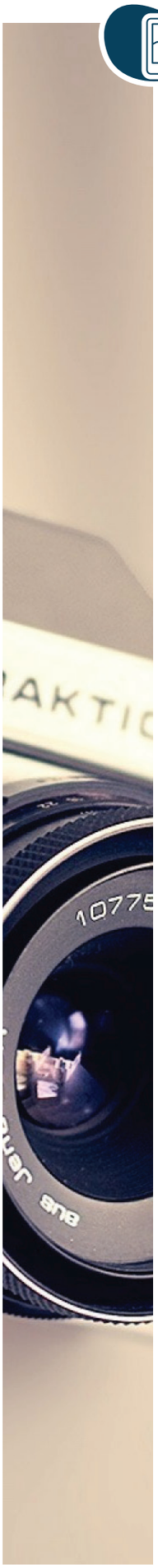

עוֹד נוֹשֶׁבֶת הָרוּחַ
מֵהַר
מִמִּדְבַּר-
מַתָּנָה
וְאוֹרָה,
מִי יַרְגִּישׁ לְמָחָר
וּבַחוּץ-
אֲפֵלָה

וּבֵיתִי
מִי יַבְחִין לוֹ הַשְּׁבִיל
מִי יַבְדִּיל
אֵיךְ תָּבֹא בּוֹ-
תּוֹרָה

אִם לֹא
שֶׁנִּתְּנָה בִּי
בִּינָה
יִתֵּרָה
לִהְיוֹת - אֵם
מִתְבּוֹנֶנֶת
יוֹדַעַת
בּוֹנָה
מוֹשֶׁכֶת בָּנֶיהָ
אַחֲרֶיהָ
זוֹכָה.

למשתתפות הסמינר מרחוק ומקרוב וקהילה כולה שלוחה הברכה

"ותן בליבנו בינה, להבין להשכיל ... ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה"

נעמי 055-678-6095

סטארטק

יותר מבינה